Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2024/1716

28.6.2024

KOMISSION SUOSITUS (EU) 2024/1716,

annettu 19 päivänä kesäkuuta 2024,

suuntaviivoista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/1791 5, 6 ja 7 artiklan tulkitsemiseksi julkisen sektorin energiankulutuksen, julkisten rakennusten korjaamisen ja julkisten hankintojen osalta

(tiedoksiannettu numerolla C(2024) 3744)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2012/27/EU ([1]) säädettiin vaatimuksesta saavuttaa yleistavoite, jonka mukaan unionin tasolla on saavutettava vähintään 32,5 prosentin energiansäästö vuoteen 2030 mennessä.

(2) Komissio antoi vuoden 2013 ohjeasiakirjoissa ”Article 5: Exemplary role of public bodies’ buildings” ja ”Article 6: Purchasing by public bodies” ohjeita jäsenvaltioille direktiivin 2012/27/EU tärkeimpien julkista sektoria koskevien säännösten saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanosta. Ohjeilla autettiin jäsenvaltioita ottamaan käyttöön asianmukaiset toimenpiteet, välineet ja menetelmät, joiden avulla ne voivat hyödyntää koko energiansäästöpotentiaalinsa ja saavuttaa energiatehokkuutta koskevan yleistavoitteen.

(3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791 ([2]) annettiin 13 päivänä syyskuuta 2023. Sillä laadittiin uudelleen direktiivi 2012/27/EU siten, että osa sen säännöksistä säilyttiin ennallaan ja samalla otettiin käyttöön joitakin uusia vaatimuksia. Sillä nostettiin erityisesti vuoden 2030 tavoitetasoa merkittävästi energiatehokkuuden ja myös julkisen sektorin osalta.

(4) Direktiivin (EU) 2023/1791 II luvussa käsitellään julkisen sektorin esimerkillistä roolia ja vahvistetaan julkisen sektorin johtoasema energiatehokkuudessa. Sen 5 artiklassa määritetään uusia velvoitteita energiankulutuksen vähentämiseksi julkisella sektorilla ja 6 artiklassa laajennetaan merkittävästi julkisten rakennusten korjausvelvoitteen soveltamisalaa. Julkisia hankintoja koskevassa 7 artiklassa mukautetaan julkisten hankintojen energiatehokkuuteen sovellettavia nykyisiä velvoitteita ja määritetään uusia tällaisia velvoitteita.

(5) Jäsenvaltioiden on saatettava lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, joilla direktiivin (EU) 2023/1791 5, 6 ja 7 artikla sekä sen liite IV saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, voimaan viimeistään 11 päivänä lokakuuta 2025.

(6) Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan päättää, miten julkisen sektorin esimerkillistä roolia koskevat vaatimukset saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä ja pannaan täytäntöön jäsenvaltioiden kansallisiin olosuhteisiin parhaiten soveltuvalla tavalla. Tässä yhteydessä olisi suositeltavaa tulkita direktiivin (EU) 2023/1791 asiaankuuluvia säännöksiä johdonmukaisesti. Tämä edistäisi sitä, että eri jäsenvaltiot tulkitsevat direktiiviä (EU) 2023/1791 yhdenmukaisesti valmistellessaan täytäntöönpanotoimenpiteitään,

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (EUVL L 231, 20.9.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

Jäsenvaltioiden olisi noudatettava tämän suosituksen liitteessä olevia tulkintaohjeita saattaessaan direktiivin (EU) 2023/1791 5, 6 ja 7 artiklan sekä liitteen IV osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Tehty Brysselissä 19 päivänä kesäkuuta 2024.

Komission puolesta
Kadri SIMSON
Komission jäsen

LIITE0

1. **JOHDANTO**

Näissä suuntaviivoissa annetaan jäsenvaltioille ohjeita siitä, miten direktiiviä (EU) 2023/1791 tulkitaan, kun direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Niissä keskitytään direktiivin (EU) 2023/1791 5, 6 ja 7 artiklaan sekä liitteeseen IV.

Euroopan unionin tuomioistuimella on kuitenkin yksinomainen toimivalta tulkita EU:n lainsäädäntöä sitovasti.

2. **OIKEUDELLINEN JA TOIMINTAPOLIITTINEN KONTEKSTI**

Direktiivin (EU) 2023/1791 5, 6 ja 7 artikla liittyvät tiiviisti toisiinsa, koska 6 artiklassa säädettyjen rakennusten korjaustavoitteiden saavuttaminen ja energiatehokkaat julkiset hankinnat vaikuttavat energian loppukulutuksen vähentämiseen, joka julkisten elinten on saavutettava 5 artiklan mukaisesti.

Nämä kolme artiklaa liittyvät myös seuraaviin direktiivin (EU) 2023/1791 säännöksiin:

— 2 artikla määritelmistä, ’julkisen elimen’ määritelmä mukaan luettuna;

— 24 artikla energiaköyhyyden lievittämisestä;

— 29 artiklan 4 kohta jäsenvaltioiden velvoitteesta kannustaa julkisia elimiä käyttämään energiatehokkuutta koskevia sopimuksia investointien esteisiin puuttumiseksi;

— 30 artikla jäsenvaltioiden velvoitteesta varmistaa julkinen rahoitus ja asianmukaisten rahoitusvälineiden saatavuus;

— liite V sen säännön osalta, jonka mukaan toimenpiteet, joilla edistetään 5 ja 6 artiklan mukaista energiatehokkuuden parantamista julkisella sektorilla, voidaan ottaa huomioon 8 artiklan 1 kohdan mukaisten energiansäästövaatimusten täyttämiseksi, edellyttäen että toimet ovat direktiivin (EU) 2023/1791 liitteen V vaatimusten mukaisia.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artikla liittyy myös rakennusten energiatehokkuudesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2024/1275 ([1]), jäljempänä ’EPBD-direktiivi’, erityisesti siltä osin kuin se koskee lähes nollaenergiarakennuksia, päästöttömiä rakennuksia, energiatehokkuustodistuksia, kansallisiin rakennusten perusparannussuunnitelmiin liittyvänä vaatimuksena rakennuskannasta tehtävää yleiskatsausta, rakennusten energiatehokkuutta koskevaa tietokantaa ja rakennusten perusparannuspassia. Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklassa vahvistetaan erityiset vaatimukset sellaisten tuotteiden, palvelujen, rakennusten ja urakoiden hankkimiselle, jotka ovat energiatehokkaita. Se liittyy Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveihin 2014/23/EU ([2]), 2014/24/EU ([3]), 2014/25/EU ([4]) ja 2009/81/EY ([5]), joissa puolestaan vahvistetaan puitteet hankintojen toteuttamiselle siten, että varmistetaan muun muassa tasapuolista kilpailua ja parhaan mahdollisen vastineen saamista veronmaksajien rahalle koskevien periaatteiden noudattaminen.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1275, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2024, rakennusten energiatehokkuudesta (EUVL L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/81/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusalalla ja direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta (EUVL L 216, 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

3. JULKISEN ELIMEN MÄÄRITELMÄ DIREKTIIVISSÄ (EU) 2023/1791

3.1 Yleistä

Direktiivin (EU) 2023/1791 5 ja 6 artiklaa sovelletaan julkisiin elimiin sellaisina kuin ne on määritelty kyseisen direktiivin 2 artiklan 12 alakohdassa: 'julkisilla elimillä' [tarkoitetaan] kansallisia, alueellisia tai paikallisia viranomaisia ja kyseisten viranomaisten suoraan rahoittamia ja hallinnoimia yksiköitä, jotka eivät kuitenkaan ole luonteeltaan teollisia tai kaupallisia.

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklaa taas sovelletaan kyseisen direktiivin 2 artiklan 14 alakohdassa tarkoitettuihin hankintaviranomaisiin ja 2 artiklan 15 alakohdassa tarkoitettuihin hankintayksiköihin. Näissä alakohdissa viitataan puolestaan direktiivin 2014/23/EU 6 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2014/24/EU 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa ja direktiivin 2014/25/EU 3 artiklan 1 kohdassa sekä direktiivin 2014/23/EU 7 artiklan 1 kohdassa ja direktiivin 2014/25/EU 4 artiklan 1 kohdassa annettuihin määritelmiin.

Jäsenvaltiot voisivat olennaisena osana politiikkakokonaisuutta, jolla varmistetaan direktiivin (EU) 2023/1791 5 ja 6 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, ottaa käyttöön tavoitteenjakomekanismin julkisille elimille, joiden on kaikkien yhdessä ryhmänä vähennettävä energian loppukulutustaan jäsenvaltion tavoitteen saavuttamiseksi. Tällaisen tavoitteenjakamisen mahdolliseen toteutustapaan vaikuttavat ensisijaisesti kunkin jäsenvaltion oikeudellinen ja hallinnollinen rakenne.

3.2 Kansalliset, alueelliset tai paikalliset viranomaiset

Kansalliset viranomaiset

Kansallisia viranomaisia ei määritellä direktiivissä (EU) 2023/1791 eikä direktiivissä 2014/23/EU, direktiivissä 2014/24/EU tai direktiivissä 2014/25/EU. Direktiivissä (EU) 2023/1791 vahvistetun julkisten elinten määritelmän ja direktiivin (EU) 2023/1791 johdanto-osan 33 kappaleen, jonka mukaan "kansallinen", "alueellinen" ja "paikallistaso" viittaavat tietyn viranomaisten tasoon valtion rakenteessa, perusteella kansallisten viranomaisten voidaan kuitenkin katsoa tarkoittavan keskushallintoa tai valtiota. Keskushallinto, jolla liittovaltioissa tarkoitetaan liittovaltion tasoa, kattaa erityisesti kansalliset ministeriöt tai osastot. ([6])

Euroopan unionin tuomioistuimen mukaan valtion käsite kattaa kaikki lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovaltaa käyttävät elimet. ([7]) Esimerkkejä viranomaisista, jotka ovat osa valtiota (ja siten kansallisia viranomaisia), ovat näin ollen myös muun muassa parlamentit ([8]) ja oikeuslaitos ([9]).

Direktiivin 2014/24/EU liitteessä I olevan keskushallinnon viranomaisten luettelon voidaan näin ollen katsoa sisältävän hankintaviranomaiset, jotka kansallisten viranomaisten käsite kattaisi.

Euroopan unionin tuomioistuin on myös täsmentänyt valtion määritelmää asiassa Beentjes. Siinä katsottiin, että valtion käsite kattaa vähintään sellaisen elimen, jonka kokoonpano ja toiminnot vahvistetaan lainsäädännössä ja joka on riippuvainen viranomaisista jäsentensä nimittämisen, toimenpiteistään aiheutuvien velvoitteiden noudattamisen ja sellaisten sopimusten rahoittamisen suhteen, joiden myöntäminen on sen tehtävä. ([10]) Tämä määritelmä rajattiin myöhemmin sisältämään vain yksiköt, joilla ei ole erillistä oikeushenkilöllisyyttä. ([11])

Alueviranomaiset

Direktiivin 2014/24/EU 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti 'alueviranomaisiin' kuuluvat yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1059/2003 ([12]) ohjeellisesti NUTS-tasoilla 1 ja 2 luetellut viranomaiset. Komissio katsoo, että liittovaltioissa tällä määritelmällä tarkoitetaan aluehallinnon tasoa (mukaan lukien osavaltiot tai provinssit) ja erityisesti näiden aluehallintojen ministeriöitä tai osastoja. ([13])

([6]) Arrowsmith, The Law of Public and Utilities Procurement, Volume 1 (2014), s. 342.
([7]) C-323/96, *komissio v. Belgia*, ECLI:EU:C:1998:411, 27 kohta.
([8]) C-323/96, *komissio v. Belgia*, ECLI:EU:C:1998:411.
([9]) C-222/84, *Johnston v. Chief Constable*, ECLI:EU:C:1986:206.
([10]) C-31/87, *Gebroeder Beentjes BV v. Alankomaat*, ECLI:EU:C:1988:422, 12 kohta.
([11]) C-306/97, *Connemara Machine Turf v. Coillte Teoranta*, ECLI:EU:C:1998:623 ja C-353/96, *komissio v. Irlanti* (1998), ECLI:EU:C:1998:611.
([12]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1059/2003, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) (EUVL L 154, 21.6.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1059/oj).
([13]) Arrowsmith, The Law of Public and Utilities Procurement, Volume 1 (2014), s. 342.

Paikallisviranomaiset

Direktiivin 2014/24/EU 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti ’paikallisviranomaisiin’ kuuluvat kaikki yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) annetussa asetuksessa (EY) N:o 1059/2003 tarkoitettujen NUTS-tason 3 hallinnollisten yksiköiden viranomaiset tai kyseisen asetuksen liitteen III soveltamisalaan kuuluvien pienempien hallinnollisten yksiköiden viranomaiset. Niitä kutsutaan myös ’paikallisiksi hallinnollisiksi yksiköiksi’ ([14]). Komissio katsoo, että tällä määritelmällä tarkoitetaan paikallis- tai kunnallishallintoa, paikallisista asioista vastaavat yleiset paikallisviranomaiset mukaan luettuina.

3.3 **Rahoittamista ja hallinnoimista koskevat kriteerit**

Yleistä

Direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 alakohdassa säädetään, että ’*yksiköt*’ ovat ’julkisia elimiä’ vain, jos ne ovat (*muun muassa*) kansallisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten ”*suoraan rahoittamia ja hallinnoimia*” ([15]). Ilmaisun ”*ja*” käyttö viittaa siihen, että molemmat kriteerit eli rahoittamista koskeva kriteeri ja hallinnoimista koskeva kriteeri on täytettävä, jotta yksikköä voidaan pitää ’julkisena elimenä’. ([16])

Yksiköt

”Yksiköt” ovat rajattuja organisaatioita, jotka ovat oikeushenkilöitä. Oikeushenkilöyttä on arvioitava jäsenvaltion tasolla. Yleisesti voidaan kuitenkin olettaa, että julkisoikeuden piiriin kuuluvat oikeushenkilöt (elimet, laitokset, rahastot) ja yksityisoikeuden piiriin kuuluvat oikeushenkilöt (esimerkiksi yritykset, yhdistykset, yksityiset säätiöt, osuuskunnat, eurooppayhtiöt (SE) ja eurooppalaiset taloudelliset etuyhtymät (ETEY)) ovat yksiköitä.

Hallinnoimista koskeva kriteeri

Direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 alakohdassa vahvistetussa julkisten elinten määritelmässä viitataan ainoastaan hallinnoimista ja rahoittamista koskeviin kriteereihin, ei valvontaa koskevaan kriteeriin, toisin kuin direktiivin 2014/24/EU 2 artiklan 1 kohdan 4 alakohdassa, jossa vahvistetaan julkisoikeudellisia laitoksia koskeva määritelmä ja säädetään riippuvuutta koskevista kriteereistä. Direktiivin (EU) 2023/1791 johdanto-osan 35 kappaleessa selitetään, että hallinnoimista koskeva kriteeri täyttyy, jos kansallisella, alueellisella tai paikallisella viranomaisella on enemmistö yksikön päätösvallasta. Tämä määritelmä poikkeaa direktiivin 2014/24/EU 2 artiklan 1 kohdan 4 alakohdassa annetusta määritelmästä seuraavilla tavoilla:

i) siinä ei säädetä tapauksesta, jossa toisella julkisella elimellä on enemmistö yksikön päätösvallasta, ja

ii) se rajoittuu yksikön ”päätösvaltaan”. Kansallisen, alueellisen tai paikallisen viranomaisen saama enemmistö pelkästään yksikön hallinto- tai valvontaelimestä ei näin ollen johda siihen, että yksikkö katsotaan julkiseksi elimeksi.

Tässä yhteydessä ilmaisun *enemmistö* on tulkittava tarkoittavan ”yli puolta”. Direktiivin 2014/24/EU 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan c alakohdassa vahvistettuihin nimittämistä koskeviin vaatimuksiin verrattuna epäsuorat nimittämisoikeudet (esimerkiksi sellaisen elimen käyttämät oikeudet, joka on itse kansallisen, alueellisen tai paikallisen viranomaisen enemmistöllä nimittämä) eivät riitä täyttämään hallinnoimista koskevaa kriteeriä, koska yksiköiden on oltava suoraan näiden viranomaisten hallinnoimia.

Rahoittamista koskeva kriteeri

Kansallisen, alueellisen tai paikallisen viranomaisen rahoittamisella katsotaan tarkoitettavan varojen myöntämistä, johon voi sisältyä (muun muassa) maksuja, lainoja, avustuksia, takauksia, tukia tai henkilöstön ja aineellisen omaisuuden tarjoamista.

’Viranomaisten rahoittamalla’ tarkoitetaan, että kyseisille yksiköille toimitettavien resurssien on oltava peräisin viranomaisilta. Jos taas rahoitus toteutetaan pääasiassa perimällä maksuja (esimerkiksi yleisradiotoiminnassa tai sairauskassoissa) asiaa koskevan säännöksen perusteella ja rahoitus ei näin ollen tule suoraan kansallisilta, alueellista tai paikallisilta viranomaisilta, toiminta ei ole viranomaisten rahoittamaa eikä direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 alakohdan mukainen rahoittamista koskeva kriteeri näin ollen täyty. Sama koskee tapauksia, joissa kansalliset, alueelliset tai paikalliset viranomaiset myöntävät asianomaisille yksiköille oikeuden periä kyseiset maksut itse.

([14]) Paikalliset hallinnolliset yksiköt, ks. https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units/.
([15]) Korostus lisätty.
([16]) Julkisia hankintoja koskevissa direktiiveissä nämä kriteerit ovat vaihtoehtoisia.

Direktiivin (EU) 2023/1791 johdanto-osan 35 kappaleessa tarkennetaan 2 artiklan 12 alakohtaan sisältyvää rahoittamista koskevaa kriteeri toteamalla, että se täyttyy vain, jos kyseinen yksikkö rahoitetaan enimmäkseen julkisin varoin. Ilmaisun *'rahoitetaan enimmäkseen'* voidaan tulkita tarkoittavan yli puolta eli yli 50:tä prosenttia. Näin ollen heti kun 50 prosentin kynnysarvo ylittyy, 2 artiklan 12 alakohdan rahoittamista koskeva kriteeri täyttyy.

Ei luonteeltaan teollinen tai kaupallinen

Direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 alakohdan sanamuodon mukaisesti ja verrattuna julkisia hankintoja koskevissa direktiiveissä annettuun 'julkisoikeudellisten laitosten' määritelmään julkisten elinten määritelmässä ei edellytetä, että yksiköt perustetaan nimenomaisesti tyydyttämään kyseisen määritelmän kattaman yleisen edun mukaisia tarpeita. Tämä tarkoittaa, että ennen direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 alakohdassa tarkoitetun yksiköiden teollisen tai kaupallisen luonteen puuttumisen tarkastelua ei tarvitse tarkistaa, onko nämä yksiköt nimenomaisesti perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti arvioitaessa, onko yksikön harjoittama toiminta luonteeltaan teollista tai kaupallista, on otettava huomioon kaikki yksikön perustamisen aikaan vallinneet oikeudelliset seikat ja tosiseikat sekä olosuhteet, joissa se harjoittaa toimintaa. ([17]) Yleisemmällä tasolla unionin tuomioistuin on katsonut, että jos yksikkö toimii tavanomaisissa markkinaolosuhteissa, tavoittelee voittoa ja vastaa kyseisen toiminnan harjoittamisesta aiheutuneista tappioista, ei ole todennäköistä, että sen toiminta olisi luonteeltaan muuta kuin teollista tai kaupallista. ([18]) Tästä voidaan päätellä, että yksikkö, joka ei harjoita luonteeltaan teollista tai kaupallista toimintaa, on – periaatteessa – yksikkö, joka ei osallistu yleiseen kaupalliseen toimintaan asiaan liittyvillä markkinoilla, ei kilpaile samoissa olosuhteissa (samojen talouden sääntöjen mukaisesti) toimivien yksityisten talouden toimijoiden kanssa eikä vastaa toimintansa taloudellisesta riskistä (mukaan lukien maksukyvyttömyysriski).

Esimerkiksi sitä, toimiiko tällainen yksikkö kokonaan kilpailuolosuhteissa, on arvioitava paitsi sen tavoitteiden (mukaan lukien yhtiöjärjestyksessä määritelty liiketoiminnan tarkoitus) osalta, myös ennen kaikkea kyseisten markkinoiden objektiivisen arvioinnin perusteella. Tältä kannalta on erityisen merkityksellistä, harjoittaako yksikkö tehtäviään kilpailutilanteessa yksityisten yritysten tai yksityisen sektorin tavoitteisiin suuntautuneiden yritysten kanssa tai onko se ainakin jossakin määrin suljettu markkinoiden kilpailutilanteen ulkopuolelle erityisen oikeudellisen tai tosiasiallisen aseman vuoksi.

Toinen ei-kaupalliseen luonteeseen liittyvään tehtävään viittaava seikka on se, että yksikkö ei vastaa itse taloudellisista tappioista, vaan kustannusten kattamista koskevasta valtion velvoitteesta määrätään esimerkiksi laissa, yhtiöjärjestyksessä tai muissa yksityisoikeuden piiriin kuuluvissa sopimuksissa tai vaikuttaa erittäin todennäköiseltä, että valtio vastaa näistä kustannuksista. Tätä lähestymistapaa noudatettiin esimerkiksi valtion vankeinhoidon osalta. ([19]) Toisin sanoen toimintaa ei luokitella kaupalliseksi, jos taloudellista riskiä ei ole.

Muita perusteluja, jotka viittaavat siihen, että toiminta on "muuta kuin kaupallista", ovat todennäköisyys siihen, että kansallinen, alueellinen tai paikallinen viranomainen toteuttaisi toimia estääkseen yksikön pakollisen likvidaatiomenettelyn tai että tällainen viranomainen ryhtyisi toimiin yksikön "pelastamiseksi" sen sijaan, että sen annettaisiin kaatua. ([20])

Jos yksiköllä on mitään ei-kaupallista toimintaa (kaupallisen toiminnan lisäksi), muu kuin kaupallinen toiminta on ratkaisevassa asemassa arvioitaessa, onko kyseinen yksikkö julkinen elin, vaikka suurin osa sen toiminnasta olisi kaupallista. ([21]) Tämä pätee myös silloin, kun yksikön kaupallinen toiminta on selkeästi erillään sen muusta kuin kaupallisesta toiminnasta.

Julkiset elimet oikeuskäytännössä

Soveltaessaan julkisten elinten määritelmää käytännössä ja vertailukohdaksi direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 alakohdan määritelmän soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten ja yksiköiden määrittämiseksi jäsenvaltiot voivat hyödyntää direktiivin 2014/24/EU liitteessä I olevaa luetteloa keskushallinnon viranomaisista, jotka ovat direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 alakohdassa tarkoitettuja "kansallisia viranomaisia".

([17]) Ks. esimerkiksi C-567/15, *LitSpecMet* ECLI:EU:C:2017:736, 43 kohta ja C-393/06, *Ing. Aigner* (2008), ECLI:EU:C:2008:213.
([18]) Ks. esimerkiksi C-567/15, *LitSpecMet*, ECLI:EU:C:2017:736, 44 kohta.
([19]) C-283/00, *komissio v. Espanja*, ECLI:EU:C:2003:544.
([20]) C-18/01, *Korhonen ym.*, ECLI:EU:C:2003:300, 91 kohta.
([21]) C-360/96, *Gemeente Arnhem*, ECLI:EU:C:1998:525, 55 kohta.

Oikeuskäytännössä on vahvistettu yksiköiksi, jotka eivät ole luonteeltaan teollisia tai kaupallisia, muun muassa seuraavat yksiköt: ([22])

— vankeinhoidon tukitoimintoja tarjoava espanjalainen yksikkö ([23]);

— Funeral Vienna Ltd. (Bestattung Wien GmbH) ([24]);

— Fernwärme Wien Gesellschaft m.b.H. ([25]);

— Telekom Austria AG ([26]);

— voittoa tavoittelematon asuntoyhtiö ([27]). ([28])

4. DIREKTIIVIN (EU) 2023/1791 5 ARTIKLAAN LIITTYVÄ VELVOITE

4.1 Energian loppukulutuksen vähentämisvelvoite

Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artikla on uusi verrattuna direktiiviin 2012/27/EU.

Jäsenvaltioiden on 5 artiklan 1 kohdan mukaan varmistettava, että kaikkien julkisten elinten yhteenlaskettu energian kokonaisloppukulutus vähenee vähintään 1,9 prosenttia kunakin vuonna perusvuoteen 2021 verrattuna.

Energian loppukulutuksen väheneminen olisi pääasiassa saatava aikaan kaikkien julkisten palvelujen energiatehokkuuden parannuksilla. ([29])

Jäsenvaltiot voivat päättää jättää tämän velvoitteen ulkopuolelle joko julkisen liikenteen tai asevoimat taikka molemmat. On kuitenkin syytä korostaa, että tämä on mahdollisuus eikä velvollisuus. Asevoimat käyttävät paljon energiaa, ja niiden osuus julkisen sektorin energiankulutuksesta on merkittävä. ([30]) Lisäksi puolustus- ja turvallisuusalan kestävää energiaa käsittelevän kuulemisfoorumin ([31]) vuonna 2016 alkaneen työn ansiosta puolustusalalla ollaan laajasti tietoisia energiatehokkuustoimista ja suhtaudutaan niihin yleisesti myönteisesti. Myös julkisen liikenteen alalla on paljon taloudellisesti houkuttelevaa energiatehokkuuspotentiaalia, joka liittyy erityisesti liikenteen sähköistämiseen. Lisäksi se on ainoa talouden ala, jolla energiankulutus on vuosien mittaan kasvanut tasaisesti. Siksi suositellaan, että jäsenvaltiot arvioivat huolellisesti mahdollista panosta, joka asevoimilla ja julkisen liikenteen alalla voisi olla kansallisten tavoitteiden saavuttamiseen, ja harkitsevat sääntelyllisten ja lainsäädännöllisten esteiden poistamista siltä, että näiden alojen panos voidaan hyödyntää kattavasti.

([22]) Esimerkit toimivat vain ylimalkaisena vertailukohtana. Asiaa on aina arvioitava tapauskohtaisesti.
([23]) C-283/00, *komissio v. Espanja*, ECLI:EU:C:2003:544.
([24]) C-373/00, *Adolf Truley*, ECLI:EU:C:2003:110.
([25]) C-393/06, *Ing. Aigner*, ECLI:EU:C:2008:213.
([26]) C-324/98, *Telaustria ja Telefonadress*, ECLI:EU:C:2000:669.
([27]) Itävallan korkein oikeus, 31.1.2002, OGH 6 Ob 236/01a.
([28]) Teollista tai kaupallista luonnetta koskevan vaatimuksen tulkitsemiseksi lisätietoa on esimerkiksi asiassa C-373/00, *ECLI:EU:C:2003:110*, asiassa C-360/96, *Gemeente Arnhem ja Gemeente Rheden v. BFI Holding (1998) ECLI:EU:C:1998:525*, asiassa C-18/01, *Korhonen ym. (2003) ECLI:EU:C:2003:300*, ja asiassa C-283/00, *komissio v. Espanja (2003) ECLI:EU:C:2003:544*.
Lisätietoa rahoittamista koskevan kriteerin tulkitsemista varten on esimerkiksi asiassa C-380/98, *R. v HM Treasury Ex p. University of Cambridge(2000) ECLI:EU:C:2000:529*, ja asiassa C-115/12 P, *Ranska v. komissio (2013) ECLI:EU:C:2013:596*. Välillisen rahoituksen erottamisesta on puolestaan lisätietoa esimerkiksi asiassa C-337/06, *Bayerischer Rundfunk (2007) ECLI:EU:C:2007:786*, tai asiassa C-300/07, *Hans & Christophorus Oymanns v. AOK Rheinland/Hamburg (2009) ECLI:EU:C:2009:358*.
Lisätietoa hallinnoimista koskevan kriteerin tulkitsemista varten on esimerkiksi asiassa C-380/98, *R. v HM Treasury Ex p. University of Cambridge(2000) ECLI:EU:C:2000:529*, ja asiassa C-237/99, *komissio v. Ranska (2001) ECLI:EU:C:2001:70*. Välillisen hallinnoimisen erottamisesta on puolestaan lisätietoa esimerkiksi asiassa C-44/98, *Mannesmann/Strohal (1998) ECLI:EU:C:1998:4*.
([29]) Energian loppukulutuksen vähentämisvelvoitetta perustellaan sillä, että *"julkinen sektori on tärkeä liikkeellepaneva voima pyrittäessä edistämään markkinoiden muuttumista niin, että tuotetaan energiatehokkaampia tuotteita, rakennuksia ja palveluja, ja saamaan aikaan muutoksia tavoissa, joilla kansalaiset ja yritykset kuluttavat energiaa. Energiankulutuksen vähentäminen energiatehokkuutta parantavilla toimenpiteillä voi myös vapauttaa julkisia resursseja muihin tarkoituksiin. Kansallisen, alueellisen ja paikallistason julkisten elinten olisi toimittava esimerkkeinä energiatehokkuuden alalla."* Sen vuoksi keskitytään energiatehokkuustoimenpiteisiin, joilla saavutetaan energian loppukulutuksen vähentämistavoite.
([30]) https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/05-01-24-defence-energy-factsheet.pdf
([31]) https://eda.europa.eu/what-we-do/eu-policies/consultation-forum/

Tämän säännöksen siirtymäaika päättyy neljän vuoden kuluttua voimaantulopäivästä (eli 11. lokakuuta 2027). Energian loppukulutuksen vähentämistavoite on kyseiseen päivämäärään saakka ohjeellinen, minkä jälkeen siitä tulee velvoittava.

Lisäksi velvoite, jonka mukaan energian kokonaisloppukulutusta on vähennettävä 1,9 prosenttia, ei käsitä 31. joulukuuta 2026 saakka sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkisten elinten energiankulutusta, joiden väkiluku on alle 50 000 asukasta, eikä 31. joulukuuta 2029 saakka sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkisten elinten energiankulutusta, joiden väkiluku on alle 5 000 asukasta.

Tarkoituksena ei ole vähentää energian loppukulutusta laskemalla julkisen palvelun tasoa todellisen kysynnän alapuolelle.

Taulukko 1

Yleiskatsaus julkiseen sektoriin liittyviin velvoitteisiin

Velvoite	Velvoitteen alkamisajankohta	Toistuvuus
Energian loppukulutuksen vähentäminen		
Määritetään energian kokonaisloppukulutuksen perustaso kalenterivuodelle 2021	viimeistään 11. lokakuuta 2027	–
Kaikki julkiset elimet, paitsi sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkiset elimet, joiden väkiluku on alle 50 000 asukasta: vähennetään energian loppukulutusta vähintään 1,9 prosenttia	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	joka vuosi
Sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkiset elimet, joiden väkiluku on alle 50 000 asukasta: vähennetään energian loppukulutusta vähintään 1,9 prosenttia kunakin vuonna	1. tammikuuta 2027	joka vuosi
Sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkiset elimet, joiden väkiluku on alle 5 000 asukasta: vähennetään energian loppukulutusta vähintään 1,9 prosenttia kunakin vuonna	1. tammikuuta 2030	joka vuosi
Julkisten elinten tukemiseen liittyvät toimintapoliittiset vaatimukset		
Varmistetaan, että kaikki alue- ja paikallisviranomaiset ottavat pitkän aikavälin suunnitteluvälineissään käyttöön erityisiä energiatehokkuustoimenpiteitä	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Varmistetaan, että kaikki viranomaiset, paikallis- ja alueviranomaiset mukaan luettuina, osallistuvat aktiivisesti energiaköyhyyteen liittyvien politiikkojen täytäntöönpanoon	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Tuetaan julkisia elimiä energiatehokkuutta parantavien toimenpiteiden käyttöönotossa	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Kannustetaan julkisia elimiä ottamaan julkisiin rakennuksiin tehtävissä investoinneissa huomioon elinkaarenaikaiset hiilipäästöt	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Kannustetaan julkisia elimiä parantamaan rakennusten energiatehokkuutta muun muassa korvaamalla tehottomat lämmittimet	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Rakennusluettelo		
Asetetaan julkisesti saataville käytettävässä muodossa luettelo lämmitetyistä ja/tai jäähdytetyistä rakennuksista	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	–
Saatetaan luettelo ajan tasalle	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	joka toinen vuosi
Korjausvelvoite		
Arvioidaan 3 prosentin tavoite julkisten elinten 1. tammikuuta 2024 omistamien lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alan perusteella	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	–
Korjataan 3 prosenttia lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alasta	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	joka vuosi

Velvoite	Velvoitteen alkamisajankohta	Toistuvuus
Neuvotellaan rakennusten omistajien kanssa rakennuksen muuttamisesta lähes nollaenergiarakennukseksi tai päästöttömäksi rakennukseksi	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Vaihtoehtoinen lähestymistapa		
Ilmoitetaan komissiolle suunnitelluista energiasäästöistä, jotka pääasiallisella lähestymistavalla saavutettaisiin 31. joulukuuta 2030 mennessä	viimeistään 31. joulukuuta 2023	–
Saavutetaan pääasiallisella lähestymistavalla saavutettavaa energiansäästöä vastaava energiansäästö	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	joka vuosi
Otetaan käyttöön perusparannuspassi sellaisia rakennuksia varten, joiden osuus on vähintään 3 prosenttia lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alasta	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	joka vuosi
Korjataan rakennukset, joille perusparannuspassi myönnettiin, lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi	vuoteen 2040 mennessä	–
Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa		
Hankitaan ainoastaan tuotteita, palveluja, rakennuksia ja urakoita, jotka ovat energiatehokkaita	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Sovelletaan energiatehokkuus ensin -periaatetta	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Otetaan tarvittaessa huomioon laajemmat kestävyysnäkökohdat	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Arvioidaan mahdollisuutta toteuttaa pitkän aikavälin energiatehokkuussopimuksia, kun tehdään energiasisällöltään merkittäviä palveluhankintasopimuksia	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Hankitaan sellainen tuotepaketti, joka täyttää parhaaseen saatavilla olevaan energiatehokkuusluokkaan kuulumisen vaatimuksen	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Otetaan huomioon ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat unionin kriteerit tai käytössä olevat vastaavat kansalliset kriteerit	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva
Asetetaan julkisesti saataville tiedot sopimusten energiatehokkuusvaikutuksista	kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärä	jatkuva

4.1.1 *Perustason määrittäminen*

Perusperiaatteet

Energian loppukulutuksen perustaso määritellään tietyn jäsenvaltion kaikkien julkisten elinten energian kokonaisloppukulutukseksi perusvuonna. Tavoitteen saavuttamista seurataan seuraavina vuosina suhteessa tähän perustasoon. Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 1 kohdassa perusvuodeksi määritellään kalenterivuosi 2021.

Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklaa sovelletaan julkisiin elimiin (ks. 3 jakso) kokonaisuudessaan.

Velvoite kattaa energian kokonaisloppukulutuksen kaikilla julkisilla sektoreilla. Toisin sanoen se kattaa julkiset rakennukset, terveydenhuollon, aluesuunnittelun, vesihuollon ja jäteveden käsittelyn, viemäröinnin ja vedenpuhdistuksen, jätehuollon, julkisen valaistuksen, koulutuksen ja sosiaalipalvelut sekä tieto- ja viestintätekniikan. ([32])

Julkisten elinten energian loppukulutuksella tarkoitetaan energiaa, jota käytetään julkisten elinten toiminnassa, kuten julkisten elinten omistamissa tai käyttämissä rakennuksissa, laitoksissa, tiloissa, laitteissa ja ajoneuvoissa.

([32]) Direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 6 alakohdan mukaisesti energian loppukulutuksella tarkoitetaan kaikkea teollisuudelle, liikenteelle (mukaan lukien kansainvälisen ilmailun energiankulutus), kotitalouksille, julkisiin ja yksityisiin palveluihin, maataloudelle, metsätaloudelle, kalataloudelle ja muille loppukäyttäjäsektoreille toimitettua energiaa. Siihen ei kuitenkaan lasketa kansainvälisen meriliikenteen polttoaineita, ympäristön energiaa ja toimituksia muuntosektorille ja energiasektorille eikä asetuksen (EY) N:o 1099/2008 liitteessä A määritellystä siirrosta ja jakelusta aiheutuvaa hävikkiä. Se sisältää myös itse tuotetun energian, kuten aurinkopaneeleilla, vesivoimalla tai tuulivoimalla tuotetun lämmön tai sähkön.

Kaikkien tarvittavien energian loppukulutustietojen keräämiseksi perusvuodelta ja velvoitteen kattamilta vuosilta tarvitaan kattavaa alhaalta ylöspäin suuntautuvaa tiedonkeruuta, johon osallistuvat kaikki velvoitteen piiriin kuuluvat jäsenvaltion julkiset elimet. Tämä tarkoittaa myös puolustus- ja liikennealan julkisia elimiä, jos jäsenvaltio päättää ottaa näiden alojen energianvähennyksen huomioon direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan mukaisten tavoitteiden täyttämisessä. Energiatilastoista peräisin olevaa konsolidoitua tietoa saattaa olla saatavilla vain tietyille direktiivin (EU) 2023/1791 ([33]) 5 artiklassa tarkoitetun julkisen sektorin osa-alueille, ja tiedot saattavat kattaa eri yksiköitä. Direktiivissä (EU) 2023/1791 säädetään kahden vuoden siirtymäajasta sen kahden vuoden ajanjakson lisäksi, jonka aikana direktiivi on sen voimaantulon jälkeen saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tämän tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille enemmän aikaa ottaa käyttöön menettelyt kaikki julkiset elimet kattavien energian loppukulutustietojen keräämistä varten. Siirtymäaikana jäsenvaltiot voivat määrittää energian loppukulutuksen perustason käyttämällä kulutustietojen arvioita. Velvoite tulee voimaan, kun tämä neljän vuoden ajanjakso päättyy 11. lokakuuta 2027. Tällöin jäsenvaltioiden on mukautettava perustasoa ja saatettava se vastaamaan kaikkien julkisten elinten todellista energian loppukulutusta. Jos havaitaan, että yksittäisiä julkisia elimiä on jätetty huomioimatta, perustasoa on oikaistava. On joka tapauksessa suositeltavaa alkaa kerätä energian loppukulutustietoja kaikilta julkisilta elimiltä direktiivin voimaantulon jälkeen. Perusvuosi pysyy joka tapauksessa samana, ja energian loppukulutustietoja vuodelta 2021 voi olla vaikeampaa kerätä useita vuosia jälkikäteen.

Julkiset elimet voivat yleensä saada energian loppukulutustiedot laskuistaan, jotka perustuvat mitattuihin vuotuisiin kulutustietoihin ([34]). Joissakin tapauksissa tiedot energian loppukulutuksesta kerätään viranomaisten hallinnoimissa kirjanpito- tai energiakirjanpitojärjestelmissä tai energiankulutuksen seurantajärjestelmissä.

Jos julkisten elinten energiankulutus sisältyy käyttökustannuksia koskevaan laskelmaan, myös tämä energian loppukulutus on otettava huomioon. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun julkinen elin vuokraa osan rakennuksesta, jonka omistaja maksaa ensin energiakustannukset ja jakaa ne sitten vuokralaisille.

Jos julkisessa rakennuksessa tai laitoksessa käytetyn energian kuluttaa muu taho kuin julkinen elin, esimerkiksi julkisen rakennuksen vuokralainen, kuten sosiaaliperusteissa asunnoissa asuvat vuokralaiset, tätä energiankulutusta ei sisällytetä julkisen elimen energian loppukulutukseen.

Aurinkosähkön ja -lämmön tuotannossa viranomaisen oman kulutuksen osuus lasketaan osaksi energian loppukulutusta. ([35]) Tuotannosta vastaavan julkisen elimen energian loppukulutukseen ei lasketa sitä osaa aurinkosähkön tai -lämmön tuotannosta, joka syötetään verkkoon tai toimitetaan energiayhteisön ulkopuolisille itse tuotettua energiaa käyttäville kuluttajille.

Lämpöpumpulla tuotetun energian osalta lasketaan vain sähkö, jota tarvitaan lämpöpumpun toimintaan ([36]). Ympäristön lämpöenergiaa ei oteta huomioon.

Energian loppukulutuksen erittely

Energian loppukulutustiedot perusvuodelta ja seuraavilta vuosilta olisi kerättävä siten, että energian loppukulutus on eritelty asianmukaisella tasolla, ottaen huomioon seuraavat näkökohdat:

— käytetään luotettavia ja kattavia mukautusmenettelyjä uusimman tekniikan mukaisesti (ks. 4.1.3 kohta);

([33]) Tästä syystä komissio on laatinut malliohjelmiston energian loppukulutustietojen keräämiseen julkisilta elimiltä ja näiden tietojen seurantaan. Komissio toimittaa sen kiinnostuneille jäsenvaltioille.

([34]) Tavoite on asetettu vuositasolla, joten kulutustietoja ei tarvitse kerätä eritellymmällä tasolla, kuten kuukausittain.

([35]) Aurinkosähkön tuotannossa oman kulutuksen määrä voidaan useimmiten laskea mitattujen kulutustietojen perusteella. Aurinkolämmön tuotannossa ei useimmiten ole saatavilla mitattuja kulutustietoja, joten oman kulutuksen määrittämiseen voidaan käyttää uusimpaan tekniikkaan perustuvia teknisiä arvioita, jos arvioiden laatiminen ei aiheuta kohtuutonta rasitetta.

([36]) Lämpöpumppua voidaan käyttää myös kaasumoottorilla, mutta se on harvinaista.

— mahdollistetaan kulutuksen perustasoa ja seuraavien vuosien kulutusta koskeva luotettavuustarkastus jäsenvaltioilta direktiivin (EU) 2023/1791 ([37]) 5 artiklan 5 kohdan mukaisesti edellytetyssä raportoinnissa.

Direktiivissä (EU) 2023/1791 ei säädetä erittelyn virallisesta vähimmäistasosta, ja jäsenvaltiot voivat eritellä tiedot muilla tavoin. Taulukossa 2 esitetään kuitenkin esimerkki siitä, miltä kunkin julkisen elimen perusvuodelta ja seuraavilta vuosilta keräämien energian loppukulutustietojen asianmukainen erittely voisi näyttää. Ehdotettu erittely perustuu energiakatselmuksissa käytettyyn lähestymistapaan ja on riittävän yksityiskohtainen edellä mainittuihin tarkoituksiin. Kaikki mainitut tiedot voidaan yleensä kerätä energialaskuista, ja ne on koottu käytössä oleviin energiakirjanpitojärjestelmiin. Lisäksi suositellaan, että kaikki tietyssä jäsenvaltiossa sijaitsevat julkiset elimet tallentavat energian loppukulutustietonsa samassa muodossa. Ensimmäisen sarakkeen alasektorit ja toiminnot riittävät myös täyttämään direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 5 kohdan mukaisen velvoitteen, joka koskee julkisten elinten kulutuksen erittelyä aloittain.

([37]) Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 5 kohdassa viitataan saavutettujen energiankulutuksen vähennysten aloittaiseen erittelyyn. Vastaavasti voidaan olettaa, että myös vuosittaisen raportoinnin olisi sisällettävä energian loppukulutuksen aloittainen erittely. Direktiivin 5 artiklan 5 kohdassa ei täsmennetä, mitkä alat olisi esitettävä. Julkista liikennettä koskeva mahdollinen poikkeus ja sallitut mukautukset edellyttävät kuitenkin, että energian loppukulutustiedot ovat riittävän eriteltyjä uusimman tekniikan mukaisesti.

Taulukko 2

Tietokentät kunkin julkisen elimen energian loppukulutustietojen keräämistä varten (perustaso ja vuosittainen raportointi)

Kulutussektorit ja julkiset palvelut	Sähkö [1]	Kaukolämpö	Kaukojäähdytys	Maakaasu	Lämmitysöljy	Bensiini	Diesel	Pelletit	Puuhake	Kiinteät biomassapolttoaineet	Kiinteät fossiiliset polttoaineet	Biokaasu	Muut polttoaineet	YHTEENSÄ
Rakennusten energiankulutus														
Toimisto- ja hallintorakennukset														
Sairaalat ja terveydenhuollon rakennukset														
Koulut ja päiväkodit														
Yliopistot														
Tehdas- ja hallirakennukset														
Muut julkiset rakennukset (omistetut tai vuokratut)														
Energiankulutus prosesseissa														
Julkinen valaistus														
Vesihuolto														
Jäteveden käsittely														
Jätehuolto														
Muut prosessit														
Energiankulutus liikennepalveluissa														
Julkinen liikenne [2]														
Julkisten elinten muita tarkoituksia kuin julkista liikennettä varten omistama ajoneuvokanta														
Asevoimat [3]														
YHTEENSÄ														

(1) Vapaaehtoinen laajennus: Sähkönkulutustiedot kannattaisi eritellä tarkemmin (esimerkiksi lämmitykseen, jäähdytykseen ja muihin tarkoituksiin käytettävä sähkö, oman kulutuksen osuus aurinkosähkön tuotannosta). Voi kuitenkin olla, että nämä tiedot ovat saatavilla vain, jos on käytetty erityisiä käyttäjäkohtaisia mittareita.

(2) Jos jäsenvaltio haluaa ottaa julkisen liikenteen energian loppukulutuksen vähennyksen huomioon direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 1 kohdan mukaisen velvoitteen täyttämisessä, tälle alalle on vahvistettava erillinen perustaso (ks. 4.1 kohta).

(3) Jos jäsenvaltio haluaa ottaa asevoimien energian loppukulutuksen vähennyksen huomioon 5 artiklan 1 kohdan mukaisen velvoitteen täyttämisessä, tälle alalle on vahvistettava erillinen perustaso (ks. 4.1 kohta). Lisäksi voi olla, että asevoimien energiankulutustiedot voidaan kerätä vain niiltä osin kuin ne eivät kuulu turvallisuussyistä sovellettavan salassapidon piiriin.

Julkisten elinten energiankulutuksen perustaso sellaisissa paikallisissa hallintoyksiköissä, joiden väkiluku on alle 50 000 tai alle 5 000 asukasta

Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 1 kohdan mukaan energian kokonaisloppukulutuksen vähentämisvelvoite ei käsitä 31. joulukuuta 2026 saakka sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkisten elinten energiankulutusta, joiden väkiluku on alle 50 000 asukasta, eikä 31. joulukuuta 2029 saakka sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkisten elinten energiankulutusta, joiden väkiluku on alle 5 000 asukasta. Myös näiden ryhmien osalta perusvuosi on kuitenkin vuosi 2021.

Sen vuoksi jäsenvaltioita kannustetaan aloittamaan näiden kahden julkisen elimen ryhmän energian loppukulutuksen perustasoa koskevien tietojen kerääminen välittömästi direktiivin (EU) 2023/1791 voimaantulon jälkeen, eikä odottamaan velvoitteen soveltamisen alkamista. Näillä kahdella ryhmällä on kuitenkin enemmän aikaa ottaa käyttöön tarvittavat menettelyt ja kerätä kaikki vaaditut energian loppukulutustiedot.

Velvoitteen ulkopuolelle jätettyjen alojen erillinen energiankulutuksen perustaso

Jos jäsenvaltio haluaa ottaa julkisen liikenteen ja asevoimien energian loppukulutuksen vähennyksen huomioon direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 1 kohdan mukaisen vähentämistavoitteen saavuttamisessa, sen on vahvistettava erillinen energian loppukulutuksen perustaso, jota käytetään ainoastaan kyseisillä aloilla saavutetun energian loppukulutuksen vähennyksen laskemiseen. Perusvuosi on vuosi 2021, kuten kaikilla muilla julkisilla elimillä. Perusvuoden energian loppukulutuksen ja tiettynä vuonna saavutetun todellisen energian loppukulutuksen välinen ero on kulutuksen vähennys, joka voidaan ottaa huomioon vähentämistavoitteen saavuttamisessa kyseisenä vuonna. Asevoimia koskevat tiedot voidaan kerätä ja toimittaa aggregoidulla tasolla.

Jäsenvaltiot voivat soveltaa tätä vaihtoehtoa vapaasti ja käyttää sitä yhtenä tai useampana vuonna ja joko toisella tai molemmilla aloilla.

4.1.2 *Energian loppukulutuksen vähentämistavoitteiden laskeminen kullekin vuodelle*

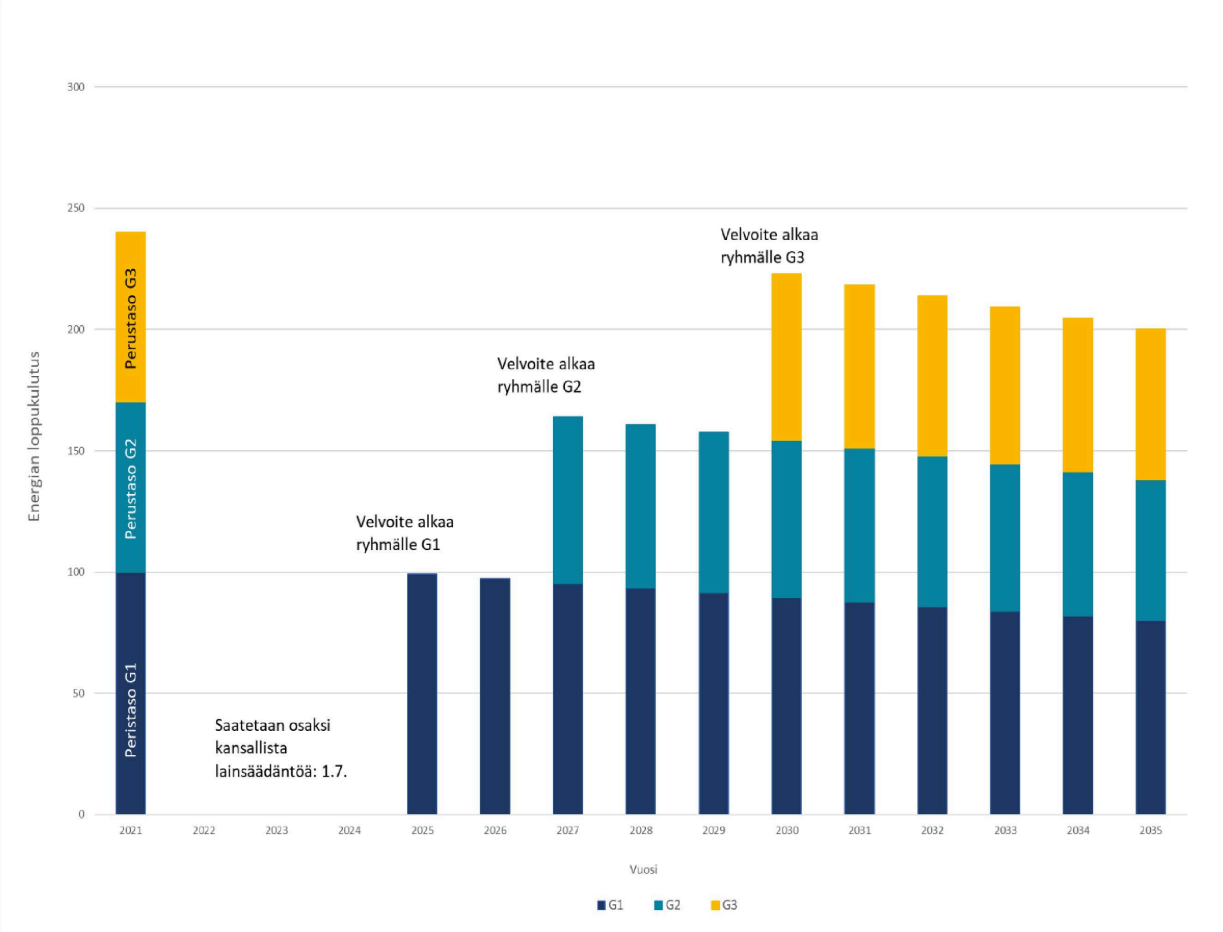
Kuten edellä todettiin, velvoitetta aletaan soveltaa erikokoisissa hallintoyksiköissä sijaitseviin julkisiin elimiin vaiheittain. Siksi energian loppukulutuksen vähentämisvelvoite on laskettava erikseen kullekin julkisten elinten ryhmälle.

Kun perustaso on määritelty erikseen kullekin ryhmälle eli sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkisille elimille, joiden väkiluku on alle 5 000 asukasta, ja sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkisille elimille, joiden väkiluku on alle 50 000 mutta yli 5 000 asukasta, energian loppukulutuksen vähentämistavoite kullekin vuodelle voidaan ilmaista energian loppukulutuksen enimmäismääränä.

Jäljempänä olevassa esimerkissä (Kaavio 1) havainnollistetaan, miten energian loppukulutuksen enimmäismäärä kehittyy ajan mittaan vuodesta 2025 alkaen. Tämä perustuu kolmelle erikokoisten hallintoyksiköiden julkisten elinten ryhmälle määritettyihin oletettuihin perustason arvoihin. Vuoteen 2025 sovelletaan suhteellista velvoitetta, joka alkaa 11. lokakuuta sinä vuonna, jona direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Jäsenvaltioiden ei siis tarvitse vähentää energian loppukulutusta koko 1,9:tä prosenttia suhteessa perustasoon, vaan ainoastaan osuus, joka vastaa kansalliseksi lainsäädännöksi saattamisen päivämäärästä alkavaa ajanjaksoa vastaavaa suhteellista osaa koko vuodesta. Tämä osuus on 0,4 prosenttia. Lisäksi tavoitteet ovat ohjeellisia neljä vuotta direktiivin voimaantulosta. Direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä I esitetään tarkat kaavat, joilla energian loppukulutuksen vähentämistavoite kullekin vuodelle lasketaan.

Kaavio 1

Esimerkki energian loppukulutuksen tavoitearvojen vaiheittaisesta kehityksestä (oletetut arvot: ryhmän 1 perustaso (G1) = 100 energiayksikköä, ryhmän 2 perustaso (G2: sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkiset elimet, joiden väkiluku on alle 50 000 mutta yli 5 000 asukasta) = 70 ja ryhmän 3 perustaso (G3: sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkiset elimet, joiden väkiluku on alle 5 000 asukasta) = 70; vuoteen 2025 sovelletaan suhteellista tavoitetta)

Jos perustasoa oikaistaan esimerkiksi siirtymäajan jälkeen, kun arvojen arviot korvataan todellisilla arvoilla, tai mistä tahansa muusta syystä seuraavina vuosina ([38]), tavoitteet on laskettava uudelleen käyttämällä uusia perustason arvoja.

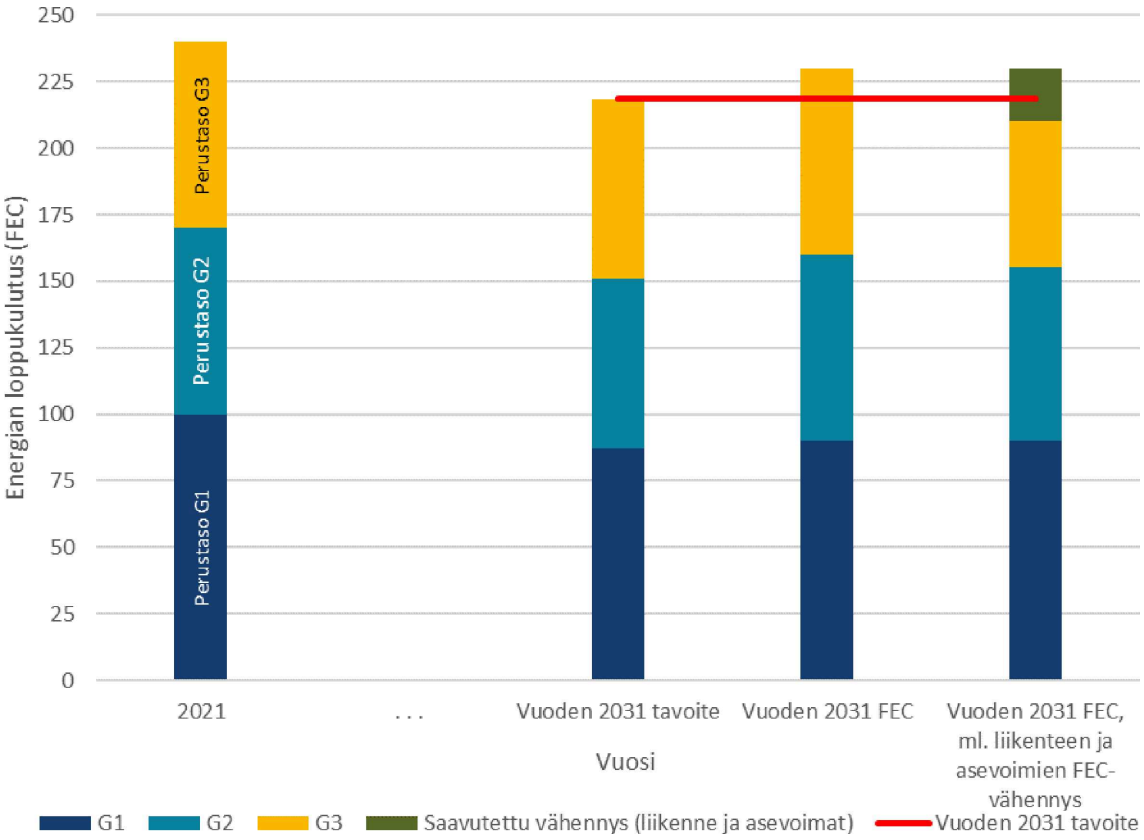
Velvoitteen täyttämisestä raportoitaessa on suositeltavaa käyttää kalenterivuosia, koska perustaso määritetään kalenterivuodelle 2021 ja kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskevassa raportoinnissa raportointikausi on kaksi kalenterivuotta.

Energian loppukulutuksen vähentämistavoite tiettynä vuonna saavutetaan, jos todellinen energian loppukulutus on – mahdollisesti tiettyjen energian loppukulutuksen osatekijöiden mukauttamisen jälkeen (ks. 4.1.3 kohta) – pienempi kuin kyseisen vuoden energian loppukulutuksen enimmäismäärä. Kaaviossa 2 on vuotta 2031 koskeva esimerkki siitä, miten tavoitteen saavuttaminen todennetaan. Tavoite, joka kaikkien julkisten elinten on määrä saavuttaa yhdessä vuonna 2031, saadaan laskemalla yhteen kaikkien kolmen erikokoisten hallintoyksiköiden julkisten elinten ryhmän perustason arvot. Lisäksi esimerkistä käy ilmi, miten julkisen liikenteen ja asevoimien energian loppukulutuksen vähennysten sisällyttäminen voi edistää tavoitteen saavuttamista, koska ne voidaan vähentää tietyn vuoden todellisesta energian loppukulutuksesta.

([38]) Esimerkiksi jos julkisia elimiä poistetaan laskelmasta vaikkapa yksityistämisen vuoksi, niiden poistaminen on otettava huomioon perustasossa sekä vuotuisessa energian loppukulutuksessa (ks. 4.1.3 kohta).

Kaavio 2

Tavoitteen saavuttamisen todentaminen käyttämällä esimerkkinä vuotta 2031 – toisessa skenaariossa ei oteta huomioon julkisen liikenteen ja asevoimien energian loppukulutuksen vähennyksiä ja toisessa otetaan ne huomioon

4.1.3 *Energian loppukulutuksen vähennyksen mittaaminen kunakin vuonna*

Jäsenvaltioiden on vuodesta 2025 alkaen kerättävä joka vuosi julkisten elinten energian loppukulutustiedot käyttämällä samaa menetelmää ja tietorakennetta, jota käytettiin tietojen keräämiseen perustason määrittämistä varten. Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 3 kohdan mukaan sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkisia elimiä koskevat tiedot, joiden väkiluku on alle 50 000 asukasta, on kerättävä vuodesta 2027 alkaen. Sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkisiin elimiin, joiden väkiluku on alle 5 000 asukasta, tätä velvoitetta sovelletaan vuodesta 2030 alkaen. Jäsenvaltiot saattavat haluta arvioida, toimiiko tiedonkeruumenettely käytännössä ja vaikuttaako siltä, että energian loppukulutus vähenee näissä julkisissa elimissä. Sen vuoksi tiedonkeruu saattaa kannattaa aloittaa samaan aikaan sellaisten muiden julkisten elinten kanssa, joihin vähentämisvelvoitetta aletaan soveltaa vuonna 2025.

Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 4 kohdassa annetaan jäsenvaltioille nimenomaisesti mahdollisuus ottaa huomioon jäsenvaltion sisäiset sääolosuhteiden vaihtelut julkisten elintensä energian loppukulutusta laskiessaan.

Jäsenvaltiot voivat myös direktiivin yleiset tavoitteet huomioon ottaen soveltaa muita mukautuksia laskiessaan julkisten elintensä energian loppukulutusta. Tällaisia ovat erityisesti julkisen palvelun tasojen muuttumiseen liittyvä mukautus tai mukautukset, joita sovelletaan, kun laskelmaan lisätään tai siitä poistetaan julkisia elimiä tai niiden rakennetta uudistetaan. Energian loppukulutuksen mukauttaminen näiden vaikuttavien tekijöiden mukaisesti auttaa myös välttämään merkittäviä haitallisia kannustimia ja vuotoja, joita direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 1 kohdassa säädetyt velvoitteet saattavat aiheuttaa. Tällaisia ovat esimerkiksi palveluja ulkoistamalla tai palvelun tasoa heikentämällä saavutetut energian loppukulutuksen vähennykset.

Jäsenvaltioiden ei ole pakko ottaa huomioon sääolosuhteiden vaihtelua tai muita vaikuttavia tekijöitä. Jos jäsenvaltio päättää mukauttaa energiankulutusta sääolosuhteiden vaihtelujen tai muiden vaikuttavien tekijöiden perusteella, sen olisi annettava riittävästi tietoa sen selittämiseksi, miten mukautus laskettiin ja miten mukautus vaikutti ilmoitettuun energian loppukulutukseen.

Energian loppukulutuksen mukauttamista sääolosuhteiden vaihtelun mukaan koskevan uusimman tekniikan (jota kuvaillaan erityisesti ISO 17742- tai ISO 50049 -standardeissa) mukaisesti mukautusmenetelmää ei saa muuttaa eri vuosien välillä. Lisäksi sovellettavan mukautustavan on oltava johdonmukainen kaikilla kulutussektoreilla, eikä sitä saa soveltaa valikoivasti tiettyihin kulutussegmentteihin, kuten toimialoihin, julkisiin palveluihin tai julkisten elinten ryhmiin.

Jos jäsenvaltio päättää muuttaa valitsemaansa menetelmää tietyn raportointivuosien määrän jälkeen, sen on toimitettava kattava selvitys kunkin muutoksen syistä ja johdonmukaisuuden vuoksi laskettava uudelleen edellisinä vuosina ilmoitetut energian loppukulutusta koskevat luvut soveltamalla uutta valittua menetelmää kaikkiin aloihin ja julkisiin palveluihin. Näin osoitetaan, että artiklan velvoitteet täytetään johdonmukaisesti myös uudessa menetelmässä.

Tätä taustaa vasten tämän liitteen lisäyksessä B kuvaillaan lyhyesti niitä energian loppukulutusta koskevien laskelmien mukautusmenetelmiä, joita pidetään asianmukaisina uusimman kehityksen perusteella. Jäsenvaltiot voivat poiketa ehdotetusta menettelystä hyvistä syistä ja perustelemalla sen asianmukaisesti.

4.2 **Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklassa säädetyt toimintapolitiikkaa koskevat vaatimukset**

Jäsenvaltiot voivat koota vapaasti politiikkayhdistelmän, jolla ne pyrkivät saavuttamaan energian loppukulutusta koskevat tavoitteet. Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 3, 4 ja 5 kohdassa säädetään muutamista pakollisista välineistä, mutta jäsenvaltiot voivat laatia konkreettiset täytäntöönpanosuunnitelmat joustavasti.

Seuraavissa kohdissa kuvaillaan tärkeimpiä direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 3, 4 ja 5 kohdan täytäntöönpanoon liittyviä vaatimuksia.

4.2.1 *Pitkän aikavälin suunnitteluvälineisiin liittyvät vaatimukset*

Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki alue- ja paikallisviranomaiset ottavat pitkän aikavälin suunnitteluvälineissään käyttöön erityisiä energiatehokkuustoimenpiteitä. Tämä tarkoittaa, että jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia politiikkatoimia, joilla tähdätään siihen, että kaikki alueet ja kunnat käyttävät pitkän aikavälin suunnitteluvälineitä, joissa vähintään käsitellään energiatehokkuutta. Pitkän aikavälin energiatehokkuussuunnitelmien olisi mieluiten oltava osa laajempia suunnitelmia, kuten hiilestä irtautumista koskevia tai kestävän energiahuollon suunnitelmia, jos tällaisia suunnitelmia on jo tai niitä ollaan laatimassa.

Jäsenvaltiot voivat käyttää lähtökohtana erilaisia hiilestä irtautumista koskevia tai kestävän energiahuollon suunnitelmia, joita paikallisviranomaiset ovat laatineet asiaan liittyvien kansallisten ja eurooppalaisten aloitteiden ([39]) puitteissa. Energiatehokkuustoimenpiteet ovat yleensä jo olennainen osa näiden aloitteiden suunnitteluprosessia. Lisäksi useimpiin aloitteisiin sisältyy jonkinlainen laadunvarmistus pitkän aikavälin suunnitelmille ja täytäntöönpanomenettelyille. Osa jäsenvaltioista on myös jo alkanut sisällyttää kestävän energiahuollon näkökohtia, energiatehokkuus mukaan luettuna, alueiden ja kuntien säännöllisesti laatimiin aluekehitys- tai kaupunkisuunnitelmiin.

4.2.2 *Energiaköyhyyden lievittäminen*

Direktiivin (EU) 2023/1791 24 artiklassa vahvistetaan energiaköyhyyden lievittämiseen ja heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelemiseen liittyvät vaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on täytettävä. Tässä yhteydessä direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 6 kohdassa lisätään vain, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki viranomaiset, myös alue- ja paikallisviranomaiset ([40]), osallistuvat aktiivisesti energiaköyhyyteen liittyvien politiikkojen täytäntöönpanoon. Erityisesti on varmistettava, että energiatehokkuustoimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa otetaan huomioon ensisijaisten ryhmien (energiaköyhyydestä kärsivät ihmiset, pienituloisissa kotitalouksissa asuvat ihmiset ja haavoittuvat ryhmät) edut ja että energiatehokkuustoimenpiteiden merkittäviä suoria tai välillisiä kielteisiä vaikutuksia lievennetään. Tämä koskee energiatehokkuutta ja hiilestä irtautumista koskevia pitkän aikavälin suunnitelmia ja erityisesti alue- tai paikallisviranomaisten omistamia sosiaaliperusteisia asuntoja sekä suunnitelmia ja politiikkoja, jotka voidaan myös yhdistää sosiaalisesta ilmastorahastosta tuettaviin toimenpiteisiin ja investointeihin.

([39]) Esimerkillisiä aloitteita ovat muun muassa Euroopan tasolla kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimuksen kestävän energiankäytön ja ilmaston toimintasuunnitelma (SECAP), DACH-alueen hyvin tunnetut aloitteet, kuten e5 ja Klimabündnis, ja Alankomaiden käynnistämä alueellisten energiastrategioiden laatimista koskeva kansallinen ohjelma.

([40]) Paikallisviranomaiset, jotka ovat EU:n kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimuksen osapuolia, voivat mahdollisesti saada tukea energiatehokkuuden suunnittelu- ja täytäntöönpanotoimiinsa. Kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimus tekee yhteistyötä yhteisen tutkimuskeskuksen ja energiaköyhyyden neuvontakeskuksen kanssa tämän tuen tarjoamisessa. Lisätietoja on osoitteessa https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/library/energy_poverty/

4.2.3 *Julkisten elinten tukeminen energiatehokkuutta parantavien toimenpiteiden käyttöönotossa*

Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 7 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot tukevat valtiontukisääntöjen puitteissa julkisia elimiä energiatehokkuutta parantavien toimenpiteiden käyttöönotossa. Tämä voi sisältää taloudellista ja teknistä tukea.

Jäsenvaltiot voivat yleisesti ottaen suunnitella vapaasti julkisille elimille tarkoitetut tukipaketit. Kun otetaan huomioon direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 6 ja 7 kohdassa annetut esimerkit ja käytännön kokemukset, tämän tuen olisi kuitenkin sisällettävä muun muassa seuraavat tärkeät osatekijät ([41]):

— tekninen ja taloudellinen tuki kestävään energiahuoltoon ja hiilestä irtautumiseen liittyvän pitkän aikavälin suunnittelun tehostamiseen alueellisella ja paikallisella tasolla;

— tekninen tuki investointihankkeiden valmisteluun pitkän aikavälin suunnittelun tulosten perusteella (hankejatkumot);

— taloudellinen tuki energiatehokkuutta, uudistamista tai hiilestä irtautumista koskeviin investointihankkeisiin, kuten direktiivin (EU) 2023/1791 30 artiklassa ([42]) edellytetään;

— tuki energiatehokkuuden laajempien hyötyjen ja elinkaarenaikaisia hiilipäästöjä koskevien näkökohtien sisällyttämiselle investointien arviointiin, joka toteutetaan esimerkiksi valmiuksien kehittämistä koskevien ohjelmien kautta;

— tekninen tuki direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan 4 kohdassa edellytettyyn energiatehokkuutta koskevien sopimusten käyttöön.

Lisäksi tukitoimenpiteiden olisi oltava kaikkien julkisten elinten saatavilla. Ei riitä, että laaditaan pilottiohjelmia ja tavoittavuudeltaan rajallisia toimenpiteitä.

4.2.4 *Rakennusten energiatehokkuus ja tehottomien lämmittimien korvaaminen*

Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 9 kohdassa painotetaan rakennusten energiatehokkuutta esittämällä vanhojen ja tehottomien lämmittimien korvaaminen yhdeksi erityisen houkuttelevaksi energiatehokkuustoimenpiteeksi, jonka julkiset elimet voivat toteuttaa. Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 1 kohdassa vahvistetun velvoitteen tarkoituksena on vähentää energian loppukulutusta, mitä voitaisiin merkittävästi edistää korvaamalla fossiilisia polttoaineita käyttäviä lämmityskattiloita (uusiutuvalla) kaukolämmöllä, silloin kun se on mahdollista, tai lämpöpumpuilla.

5. **DIREKTIIVIN (EU) 2023/1791 6 ARTIKLAAN LIITTYVÄT VELVOITTEET**

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklalla korvataan direktiivin 2012/27/EU 5 artikla. Keskeiset muutokset ovat seuraavat:

— vaatimuksen, jonka mukaan 3 prosenttia lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alasta on korjattava, soveltamisalaa on laajennettu keskushallinnon omistamista ja käyttämistä rakennuksista kaikkiin direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklassa määriteltyjen julkisten elinten omistamiin rakennuksiin;

— vaadittua korjaustasoa on korotettu energiatehokkuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista (siten kuin ne on määritelty EPBD-direktiivin 5 artiklassa) lähes nollaenergiarakennusten (siten kuin ne on määritelty EPBD-direktiivin 2 artiklan 3 alakohdassa) tai päästöttömien rakennusten (siten kuin ne on määritelty EPBD-direktiivin 11 artiklassa) vaatimustasoon;

— vaihtoehtoisella lähestymistavalla on paitsi saavutettava vastaava energiansäästö, myös huolehdittava siitä, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön perusparannuspassin sellaisia rakennuksia varten, joiden osuus on vähintään 3 prosenttia julkisten elinten omistamien lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alasta, ja korjaavat nämä rakennukset muuttamalla ne lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi viimeistään vuonna 2040.

([41]) Moniin näistä liittyy EU:n ohjelmia ja järjestelyjä, esimerkiksi ELENA, Life-ohjelma ja Interreg.

([42]) Komission suositus, annettu 12 päivänä joulukuuta 2023, energiatehokkuudesta annetun direktiivin (EU) 2023/1791 kansallisia energiatehokkuusrahastoja, rahoitusta ja teknistä tukea koskevan 30 artiklan saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä (EUVL C, C/2023/1553, 19.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1553/oj).

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan noudattamiseksi jäsenvaltioiden on

— varmistettava, että vähintään 3 prosenttia julkisten elinten omistamien sellaisten lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alasta, joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m², korjataan vuosittain siten, että ne muutetaan vähintään lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi (oletusarvoinen lähestymistapa);

— neuvoteltava sellaisten rakennusten osalta, jotka ovat julkisten elinten käyttämiä mutta eivät niiden omistamia, omistajan kanssa sopimusmääräyksistä, jotta rakennuksesta tulee vähintään lähes nollaenergiarakennus tai päästötön rakennus, erityisesti silloin, kun rakennukset saavuttavat tietyn kynnyspisteen, kuten vuokran uusimisen, käyttötarkoituksen muuttamisen tai merkittävät korjaus- tai huoltotyöt;

— laadittava ja asetettava julkisesti saataville käytettävässä muodossa luettelo julkisista rakennuksista.

Jäsenvaltiot voivat päättää soveltaa vaihtoehtoista lähestymistapaa, jolla saavutetaan vähintään oletusarvoisella lähestymistavalla saavutettavia energiansäästöjä vastaavat vuotuiset energiansäästöt. Vaihtoehtoisen lähestymistavan soveltamiseksi jäsenvaltioiden on

— arvioitava direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1–4 kohdan mukaisesti toteutettavilla korjauksilla saatavat energiasäästöt käyttämällä julkisten elinten viiterakennusten energiankulutuksen asianmukaisia standardiarvoja ennen korjausta, jolla rakennukset muutetaan lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi, ja sen jälkeen;

— varmistettava, että vuosittain otetaan käyttöön perusparannuspassi sellaisia rakennuksia varten, joiden osuus on vähintään 3 prosenttia julkisten elinten omistamien lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alasta. Näiden rakennusten muuttaminen lähes nollaenergiarakennuksiksi on toteutettava viimeistään vuonna 2040.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artikla kattaa lämmitetyt ja/tai jäähdytetyt julkisten elinten omistamat tai käyttämät rakennukset, joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m² (kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohta). 'Rakennuksen' tulkitaan EPBD-direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa annetun määritelmän mukaisesti tarkoittavan "katettua seinällistä rakennetta, jonka sisäympäristön ylläpitämiseen käytetään energiaa". 'Kokonaishyötypinta-alalla' tarkoitetaan "rakennuksen tai sen osan lattiapinta-alaa, jossa sisäilmaston ylläpitämiseen käytetään energiaa" (direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 13 alakohta). Tämä tarkoittaa, että velvoitteen ulkopuolelle jätetään esimerkiksi lämmittämättömät autotallit tai varastot. Taulukossa 3 esitetään yhteenveto direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklaan sisältyviin rakennusluokkiin sovellettavista eri velvoitteista.

Taulukko 3

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan mukaisten eri velvoitteiden soveltamisala

Luokka		Sisältyy luetteloon	Sisältyy perustasoon ([1])	Korjausvelvoite	Lähes nollaenergiarakennukseksi muutetun rakennuksen ottaminen huomioon tavoitteen saavuttamisessa
Lainsäädäntöviite		6 artiklan 5 kohta	6 artiklan 1–4 kohta ja 6 artiklan 6 kohta		
Julkisten elinten käyttämä muttei omistama		KYLLÄ	EI	EI ([2])	EI
Julkisten elinten omistama	Rakennukset, jotka ovat jo lähes nollaenergiarakennuksia 1.1.2024	KYLLÄ	EI	EI	EI
	Sosiaalinen asuntotuotanto – korjaukset EIVÄT ole kustannusneutraaleja	KYLLÄ	EI	EI	EI
	Sosiaalinen asuntotuotanto – korjaukset ovat kustannusneutraaleja	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ
	Rakennukset, joiden muuttaminen lähes nollaenergiarakennukseksi ei ole teknisesti, taloudellisesti tai toiminnallisesti toteutettavissa (6 artiklan 2 kohdan toinen alakohta)	KYLLÄ	KYLLÄ	EI	KYLLÄ ([3])

Luokka		Sisältyy luetteloon	Sisältyy perustasoon ([1])	Korjausvelvoite	Lähes nollaenergiarakennukseksi muutetun rakennuksen ottaminen huomioon tavoitteen saavuttamisessa
Lainsäädäntöviite		6 artiklan 5 kohta	6 artiklan 1–4 kohta ja 6 artiklan 6 kohta		
	6 artiklan 2 kohdan a–c alakohdassa säädetyt erityiset rakennukset	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ ([4])
	Kaikki muut korjausvelvoitteen kohteena olevat rakennukset > 250 m²	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ
Muut rakennukset ≤ 250 m²		EI ([5])	EI	EI	EI

([1]) Perustasoon sisältyvät vain rakennukset, jotka ovat julkisten elinten omistuksessa 1. tammikuuta 2024. Perustasoon eivät sisälly rakennukset, jotka julkinen elin hankkii kyseisen päivämäärän jälkeen. Tällaiset rakennukset voidaan ottaa huomioon tavoitteen saavuttamisessa, jos ne myöhemmin muunnetaan lähes nollaenergiarakennusten tai päästöttömien rakennusten vaatimusten mukaisiksi.
([2]) Velvoite neuvotella sopimusmääräyksistä (6 artiklan 1 kohta).
([3]) Vain, jos ne siitä huolimatta korjataan lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi.
([4]) 6 artiklan 2 kohdan a–c alakohdassa säädettyjen erityisten rakennusten osalta riittää, että rakennusten energiatehokkuuskorjaus toteutetaan jäsenvaltioiden määrittämälle asianmukaiselle tasolle, johon saatetaan soveltaa löyhempiä vaatimuksia kuin lähes nollaenergiarakennukseen. Rakennusten ei tarvitse olla korjauksen jälkeen lähes nollaenergiarakennuksia.
([5]) Alle 250 m²:n kokoisia rakennuksia ei tarvitse sisällyttää luetteloon 6 artiklan 5 kohdan mukaan. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin päättää sisällyttää ne luetteloon saadakseen kattavan luettelon julkisista rakennuksista.

Jäsenvaltioiden on täytettävä direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklassa vahvistetut korjaus- ja energiansäästövelvoitteet vuosittain siitä alkaen, kun direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä 11. lokakuuta 2025. Tiedonkeruun ja raportoinnin osalta suositellaan, että jäsenvaltiot käyttävät velvoitteiden laskennan ja niistä raportoinnin perustana kalenterivuotta. Osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen päivämäärästä kyseisen vuoden loppuun saakka ulottuvalla ajanjaksolla korjattavaa neliömetrimäärää tai energiansäästöjä koskeva vaatimus voidaan laskea suhteellisesti. Tämä tarkoittaa 0,7 prosenttia kaikkien julkisten elinten pinta-alasta vuonna 2025 sen lisäksi, että 2,3 prosenttia keskushallinnon rakennuksista on määrä korjata vuonna 2025 direktiivin 2012/27/EU 5 artiklan mukaisesti.

Energiakorjausten käsite kuvaa yhden tai useamman rakennuksen osan, kuten rakennuksen vaipan tai teknisten järjestelmien, energiatehokkuuden parantamista tavalla, joka vähentää merkittävästi tilan lämmittämiseen ja tai jäähdyttämiseen, lämpimään veteen, ilmanvaihtoon, (kiinteään) valaistukseen ja muuhun energian käyttöön liittyvää energiankulutusta. ([43])

Komission suosituksessa (EU) 2019/1019 ([44]) annetaan tarkempia tietoja teknisen, taloudellisen ja toiminnallisen toteutettavuuden käsitteistä, jotka ovat merkityksellisiä myös 6 artiklan 2 kohdan soveltamisen kannalta. Suosituksessa todetaan, että jäsenvaltioiden on määritettävä yksityiskohtaisesti, missä tietyissä tilanteissa vaatimusten täyttäminen ei ole teknisesti, taloudellisesti ja/tai toiminnallisesti toteutettavissa, ja varmistettava, että nämä tapaukset tunnistetaan, määritellään ja perustellaan selkeästi. Toteutettavuuden arviointia koskevat menettelyt voivat myös vaihdella eri rakennustyyppien mukaan, jotta niiden ominaispiirteet voidaan ottaa huomioon. Teknisellä, taloudellisella ja toiminnallisella toteutettavuudella tarkoitetaan seuraavia asioita:

— *Tekninen toteutettavuus* – Vaatimusten noudattaminen ei ole teknisesti toteutettavissa, kun vaatimuksia on mahdotonta soveltaa teknisestä näkökulmasta eli kun järjestelmän tekniset ominaisuudet estävät vaatimusten soveltamisen.

— *Taloudellinen toteutettavuus* – Taloudellinen toteutettavuus liittyy vaatimusten soveltamisesta aiheutuviin kustannuksiin sekä siihen, i) ovatko kustannukset oikeasuhteisia suunnitellun toimenpiteen kustannuksiin nähden (esimerkiksi järjestelmän päivittäminen) ja ii) ylittävätkö odotetut hyödyt kustannukset, kun huomioon otetaan järjestelmän odotettavissa oleva elinikä.

— *Toiminnallinen toteutettavuus* – Vaatimusten soveltaminen ei ole toiminnallisesti toteutettavissa, jos tämä johtaisi muutoksiin, jotka estäisivät järjestelmän toiminnan tai rakennuksen (tai rakennuksen osan) käytön, kun huomioon otetaan erityiset rajoitteet (esimerkiksi tekniset määräykset), joita voidaan soveltaa järjestelmään ja/tai rakennukseen.

([43]) Euroopan komissio, Energian pääosasto, 2019, Comprehensive study of building energy renovation activities and the uptake of nearly zero-energy buildings in the EU: final report, Julkaisutoimisto, s. 208, https://data.europa.eu/doi/10.2833/14675.
([44]) Komission suositus (EU) 2019/1019, annettu 7 päivänä kesäkuuta 2019, rakennusten nykyaikaistamisesta (EUVL L 165, 21.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2019/1019/oj).

5.1 **Julkisten elinten rakennuksista laadittavaan luetteloon liittyvät velvoitteet**

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on viimeistään osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen päivämääränä eli 11. lokakuuta 2025 laadittava ja asetettava julkisesti saataville käytettävässä muodossa luettelo lämmitetyistä ja/tai jäähdytetyistä julkisten elinten omistamista tai käyttämistä rakennuksista, joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m^2. Luettelon on sisällettävä kustakin rakennuksesta vähintään seuraavat tiedot: pinta-ala neliömetreinä, energiatehokkuustodistus ja – kun tiedot ovat saatavilla – lämmityksen, jäähdytyksen, sähkön ja lämpimän veden mitattu vuotuinen energiankulutus. Luettelo on saatettava ajan tasalle vähintään kahden vuoden välein. Luettelo auttaa jäsenvaltioita arvioimaan direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1–4 kohdassa ja 6 kohdassa vahvistettuja velvoitteita, sillä sen avulla jäsenvaltiot voivat laskea koko 3 prosentin tavoitteen piiriin kuuluvan pinta-alan ja neliömetrimäärän, joka on korjattava vuosittain oletusarvoisen lähestymistavan mukaisesti, tai vaihtoehtoisella lähestymistavalla saavutettavan vastaavan energiansäästön.

Luettelon laatiminen aloitetaan laatimalla luettelo kaikista julkisista elimistä. Se voi perustua direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan soveltamiseksi tarvittavaan luetteloon julkisista elimistä. Sen vuoksi on suositeltavaa kerätä 6 artiklan 5 kohdan noudattamiseksi tarvittavat tiedot samojen välineiden avulla kuin direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan noudattamisen edellyttämät tiedot. Jäsenvaltioiden on määritettävä kunkin julkisen elimen osalta kaikki rakennukset, jotka kuuluvat kyseisen artiklan soveltamisalaan. Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdassa ei vaadita jäsenvaltioita ilmoittamaan, mitkä elimet omistavat tai käyttävät rakennuksia. Jäsenvaltiot tarvitsevat kuitenkin nämä tiedot voidakseen laatia asianmukaisia toimenpiteitä, sillä julkisten elinten omistamiin ja käyttämiin rakennuksiin sovelletaan eri toimenpiteitä. Jäsenvaltiot voivat myös käyttää näitä tietoja noudattaakseen muita vaatimuksia, kuten tarvetta saattaa luettelo säännöllisesti ajan tasalle ja liittää se EPBD-direktiiviin. Omistajuutta tai käyttöä koskevien tietojen julkaiseminen voi myös auttaa luettelon käyttäjiä tunnistamaan rakennukset, joiden energiatehokkuus-toimenpiteistä (korjaukset mukaan luettuina) julkiset elimet ovat suoraan vastuussa.

Luettelo olisi laadittava siten, että kukin rakennus on mahdollista tunnistaa yksilöllisesti. Yksi käytännöllinen toimintamalli olisi käyttää samaa yksilöllistä tunnistetta kuin energiatehokkuustodistuksessa. Tässä voi olla jäsenvaltioiden välisiä eroja. Tunniste voisi olla esimerkiksi osoite ja/tai rakennuksen nimi. Tämän pitäisi helpottaa luettelon hallinnointia ja sen liittämistä EPBD-direktiivissä edellytettyihin muihin tietokantoihin.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohdan a–c alakohdassa määritettyjen luokkien perusteella luetteloon on sisällytettävä kaikki julkisen elimen omistuksessa tai käytössä olevat rakennukset, mukaan lukien seuraavat rakennukset:

— rakennukset, jotka täyttävät jo lähes nollaenergiarakennuksen tai päästöttömän rakennuksen vaatimukset;

— sosiaalinen asuntotuotanto; sosiaalisen asuntotuotannon määritelmä vaihtelee jäsenvaltioittain, joten päätös rakennuksen sisällyttämisestä luetteloon olisi tehtävä kansallisen määritelmän perusteella;

— direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohdassa määritettyihin erityisiin luokkiin kuuluvat rakennukset.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdassa edellytetään, että luetteloon sisältyy energiatehokkuustodistus, jolla tarkoitetaan sen sähköistä versiota, kuten sen verkkosivuna, PDF-tiedostona tai kuvana näkyvää versiota.

Energiatehokkuustodistus sisältää rakennuksen pinta-alan (jonka katsotaan tarkoittavan kokonaishyötypinta-alaa ja joka ilmoitetaan neliömetreinä), ja sen avulla voidaan täyttää vastaava kohta luettelossa.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot kirjaavat kunkin luetteloon sisältyvän rakennuksen mitatun energiankulutuksen, kun kyseiset tiedot ovat saatavilla. Tämä sisältää lämmityksen, jäähdytyksen, sähkön ja lämpimän veden vuotuisen energiankulutuksen. Energiankulutusta koskevat tiedot on yleensä helppo määrittää, koska ne saadaan energiantoimittajalta. Seuraavat näkökohdat on kuitenkin otettava huomioon:

— Rakennusten lämmitys toteutetaan yleensä sähköjärjestelmillä (lämpöpumput, LVI, vastuslämmitys), polttoaineita käyttävillä kattiloilla (kaasu, biomassa jne.), kaukolämpöverkoilla tai muulla paikalla tapahtuvalla energian tuotannolla (esimerkiksi terminen aurinkoenergia). Joissakin tapauksissa lämmön loppukulutuksen määrittäminen on suhteellisen helppoa: esimerkiksi kaukolämpöverkoissa rakennukseen toimitetun lämmön määrä saatetaan mitata laskutusta varten. Joissakin tapauksissa (esimerkiksi biomassaa käyttävät kattilat) käyttäjiltä laskutetaan heidän ostamansa polttoaineen määrän mukaan. Tällöin määrä on muunnettava kilowattitunneiksi.

— Sähkönkulutus sisältää tavallisesti sellaisten laitteiden käyttämän energian, jotka eivät liity suoraan varsinaiseen rakennukseen. Rakennuksessa voi esimerkiksi olla koko organisaation palvelimet, jolloin sen energiankulutus voi olla todella korkea energiatehokkuustodistuksessa ilmoitettuun arvoon verrattuna.

— Jos rakennuksessa ei ole käytössä käyttäjäkohtaista mittaamista, lämmityksen, jäähdytyksen ja lämpimän veden energiankulutusta voi olla mahdotonta ilmoittaa erikseen, jos ne toteutetaan tai toimitetaan sähkölaitteilla. Tässä tapauksessa lämmitys, jäähdytys ja lämmin vesi olisi sisällytettävä sähkönkulutukseen.

— Rakennuksissa, joissa tuotetaan paikan päällä uusiutuvaa energiaa, paikalla tapahtuvan energian tuotannon kulutus olisi lisättävä verkosta tuodun energian nettomäärään. Energian kokonaiskulutus lasketaan lisäämällä *kokonaistuontiin* tuotanto ja vähentämällä siitä *kokonaisvienti*.

— Joissakin tapauksissa jollekin energiankulutuksen alaluokista ei ole mahdollista määrittää kattavaa lukua. Näin voi olla esimerkiksi rakennuksessa, jossa vain osa lämpimän veden tarpeista katetaan aurinkokäyttöisellä vedenlämmittimellä. Tällöin alaluokassa *lämmin vesi* olisi ilmoitettava vain paikan päällä tuotetun lämpimän veden mitattavissa oleva määrä.

Määritellessään menetelmiä direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdan vaatimusten noudattamiseksi jäsenvaltioiden olisi annettava julkisille elimille selkeitä ohjeita siitä, miten kulutustiedot olisi ilmoitettava.

Jotta luettelo olisi julkisesti saatavilla käytettävässä muodossa, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tiedot ovat helposti suuren yleisön ja asiasta kiinnostuneiden sidosryhmien saatavilla ja käytettävissä. Käytännössä jäsenvaltiot voivat täyttää tämän vaatimuksen esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

— julkaisemalla luettelon julkisesti helposti saatavilla olevalla verkkosivulla;

— antamalla sen vapaasti saataville ilman rekisteröitymistä tai helpon rekisteröitymisprosessin jälkeen;

— tarjoamalla käyttäjille perustoiminnallisuuksia, joiden avulla he voivat esimerkiksi hakea tietyn julkisen elimen omistamia rakennuksia tai tehdä haun muiden saatavilla olevien rakennusten ominaisuuksien perusteella;

— antamalla käyttäjien ladata kaikki tiedot tai osan niistä.

Jäsenvaltiot voivat helpottaa luettelon käyttöä tarjoamalla muitakin toiminnallisuuksia, kuten mahdollistamalla haun julkisen elimen, kaupungin tai alueen tai osoitteen perusteella.

Jäsenvaltioiden on laadittava luettelo osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen määräaikaan mennessä ja saatettava se ajan tasalle vähintään kahden vuoden välein. ([45]) Ajan tasalle saattamiseen olisi sisällytettävä vähintään seuraavat muutokset:

— uudet rakennukset tai uudet julkisen elimen hankkimat tai käyttämät rakennukset;

— tietokannassa olevat rakennukset, jotka on myyty tai purettu tai joiden vuokraaminen on päättynyt;

— rakennukset, joihin tehtävät muutokset muuttavat niiden kokoa;

— rakennukset, joille on tehty uusi energiatehokkuuden arviointi, jonka tuloksena on uusi energiatehokkuustodistus;

— rakennukset, joille on tehty merkittäviin energiankulutuksen vähennyksiin johtava energiakorjaus.

Jäsenvaltioiden on luettelon saattamiseksi ajan tasalle kahden vuoden välein päivitettävä myös julkisten elinten rakennusten energiankulutustietoja. Jotta jäsenvaltioiden hallinnollinen rasite olisi mahdollisimman pieni, energiankulutustietojen päivittämistä suositellaan vain, jos ne ovat muuttuneet merkittävästi esimerkiksi energiakorjauksen tai käyttötarkoituksen muuttamisen vuoksi. Jotta hallinnollista rasitetta voidaan vähentää entisestään, tiedonkeruun helpottamiseksi suositellaan käyttämään digitaalisia ja automatisoituja ratkaisuja. Ne olisi kehitettävä siten, että direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklaan liittyvät vaatimukset voidaan myös täyttää samalla tietovirralla. Esimerkiksi älymittareista automaattisesti luetut tiedot voidaan koota rakennuksen tasolla ja julkisen elimen tasolla siten, että direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklassa tarkoitettu luettelo ja saman direktiivin 5 artiklan noudattamiseksi perustettu tietokanta voidaan saattaa säännöllisesti ajan tasalle.

([45]) Luettelon saattaminen ajan tasalle ei vaikuta perustasoon eikä vuotuiseen tavoitteeseen, vaan ne pysyvät samoina.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot liittävät luettelon rakennuskannasta kansallisten rakennusten perusparannussuunnitelmien yhteydessä EPBD-direktiivin 3 artiklan mukaisesti tehtävään yleiskatsaukseen sekä EPBD-direktiivin 22 artiklan mukaisesti perustettuihin tietokantoihin. Tämä voitaisiin toteuttaa liittämällä luettelo näihin tietojoukkoihin rakennuksen nimen tai tunnisteen avulla. Kun EPBD-direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot ilmoittavat julkisten elinten rakennusten lukumäärän ja kokonaispinta-alan (m^2), nämä tiedot saadaan helposti direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklaa varten laaditusta luettelosta. Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdassa edellytetyn luettelon laatimiseksi kerättyjä tietoja voidaan käyttää kansallisesta rakennuskannasta tehtävän yleiskatsauksen laatimisessa, mutta siihen tarvitaan myös muita tietolähteitä.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa todetaan, että EU:n rakennuskannan seurantakeskus voi koostaa luettelosta julkisesti saatavilla ja käytettävässä muodossa olevia tietoja (rakennuskannan ominaisuuksista, rakennusten peruskorjauksista ja energiatehokkuudesta), jotta rakennusalan energiatehokkuudesta saadaan parempi käsitys vertailukelpoisten tietojen avulla. EU:n rakennuskannan seurantakeskus on väline, jolla seurataan rakennusten energiatehokkuutta koko EU:ssa. ([46]) Luettelon, joka laaditaan 6 artiklan 5 kohtaa varten, tulisi osaltaan parantaa EU:n rakennuskannan seurantakeskuksessa olevia tietoja tarjoamalla tietoa julkisten elinten rakennuskannasta, kuten energiatehokkuustodistuksista, lähes nollaenergiarakennuksista ja energiankulutuksesta. Tämä vaatimus täyttyisi vähimmäistasolla, jos jäsenvaltiot jakaisivat luettelon tiedot EU:n rakennuskannan seurantakeskuksen kanssa komission vahvistamien sääntöjen mukaisesti.

5.2 **Vuotuisen korjaustavoitteen noudattamista koskeva velvoite**

Korjattava 3 prosentin osuus lasketaan julkisten elinten omistamien sellaisten rakennusten kokonaispinta-alasta, joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m^2 ja jotka eivät olleet lähes nollaenergiarakennuksia 1. tammikuuta 2024. Tämä tarkoittaa, että vuotuinen 3 prosentin korjaustavoite perustuu kiinteään arvoon (perustasoon) koko täytäntöönpanokaudella.

Jäsenvaltiot voivat valita, mitkä rakennukset korjataan 3 prosentin korjausvaatimuksen noudattamiseksi. Korjattavia rakennuksia valitessaan niiden olisi otettava asianmukaisesti huomioon kustannustehokkuus ja tekninen toteutettavuus. Jos jäsenvaltiot arvioivat, että tietyn rakennuksen muuttaminen lähes nollaenergiarakennukseksi ei ole teknisesti, taloudellisesti tai toiminnallisesti toteutettavissa, ja korjaavat sen alhaisemman vaatimustason mukaiseksi, ne eivät saa ottaa kyseisen rakennuksen korjausta huomioon vaatimuksen täyttämisessä. Nämä rakennukset on silti sisällytettävä rakennuksista laadittavaan luetteloon, jonka perusteella vuotuinen korjausvaatimus (eli perustaso) lasketaan. Jäsenvaltioiden olisi myös otettava huomioon, että lähes nollaenergiarakennuksen määritelmä sisältää kustannustehokkuuden käsitteen.

Jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti soveltaa lähes nollaenergiarakennukseksi tai päästöttömäksi rakennukseksi korjaamista lievempiä vaatimuksia seuraaviin luokkiin kuuluviin rakennuksiin (direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohta):

— suojellut rakennukset ([47]), siltä osin kuin niiden luonne tai ulkonäkö muuttuisi tiettyjen energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten noudattamisen vuoksi tavalla, jota ei voida hyväksyä;

— asevoimien tai keskushallinnon omistamat kansalliseen puolustukseen käytettävät rakennukset; tämä säännös ei kata henkilöstön käytössä olevia yksittäisiä asuintiloja tai toimistorakennuksia;

— rakennukset, joita käytetään hartauden harjoittamiseen ja uskonnolliseen toimintaan.

Tämä säännös tarkoittaa, että nämä rakennukset olisi otettava huomioon perustason laskennassa ja ne voidaan ottaa huomioon tavoitteen saavuttamisessa, vaikka ne täyttävät jonkin muun energiatehokkuutta koskevan vaatimuksen kuin lähes nollaenergiarakennusta tai päästötöntä rakennusta koskevan vaatimuksen. Näiden rakennusten korjaaminen vaatimustasolle, joka on alhaisempi kuin lähes nollaenergiarakennus tai päästötön rakennus, olisi toteutettava mahdollisimman lähelle lähes nollaenergiarakennuksen tai päästöttömän rakennuksen vaatimustasoa, jotta ne voidaan ottaa huomioon tavoitteen saavuttamisessa, rakennuksen erityisominaisuudet huomioon ottaen. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi määriteltävä tämä vähimmäistaso rakennuksen tai ominaisuuksiltaan samankaltaisten rakennusten ryhmän ominaisuuksien mukaisesti.

([46]) EU:n rakennuskannan seurantakeskus, https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-building-stock-observatory_fi/.

([47]) Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklassa viitataan rakennuksiin, joita suojellaan virallisesti osana määrättyä ympäristöä tai niiden erityisen arkkitehtonisen tai historiallisen arvon vuoksi. Useimmat tällaiset rakennukset ovat historiallisia rakennuksia.

Sosiaalinen asuntotuotanto

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan soveltamiseksi sosiaalinen asuntotuotanto kattaa kaikki rakennukset (mukaan lukien moniasuntoiset rakennukset ja omakotitalot), joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m^2, jotka julkiset elimet omistavat sosiaalisen asuntotuotannon tarjoamiseksi ja jotka eivät 1. tammikuuta 2024 täyttäneet kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettua lähes nollaenergiarakennuksen määritelmää. Jäsenvaltioiden olisi noudatettava sosiaalisen asuntotuotannon kansallista määritelmää. Rakennukset, joilla on erilaisia omistajia, olisi sisällytettävä korjausvelvoitteen piiriin, jos pinta-alaa koskevat vaatimukset täyttyvät julkisen elimen omistamien osien kohdalla.

Jäsenvaltiot voivat päättää jättää sosiaalisen asuntotuotannon korjausvelvoitteen ulkopuolelle, jos korjaaminen johtaisi sosiaaliperusteisissa asunnoissa asuvien henkilöiden vuokrankorotuksiin, joita ei voida rajoittaa energialaskussa saavutettavien taloudellisten säästöjen tasolle. Tätä varten jäsenvaltiot voivat arvioida sosiaaliperusteisten asuntojen korjaamisella saavutettavat säästöt energialaskuissa (kun otetaan huomioon energiansäästöt ja energian hintojen kehitys) ja sen, ovatko ne riittäviä korjauskustannusten kattamiseksi. Kun energialaskussa saavutettavat rahalliset säästöt eivät kata korjauskustannuksia, jäsenvaltiot voivat harkita vaihtoehtoja sen välttämiseksi, että kaikki korjauskustannukset siirretään asukkaille. Tällaisia vaihtoehtoja voivat olla esimerkiksi se, että osa kustannuksista rahoitetaan julkisilla tai yksityisillä rahoitusvälineillä, kuten toimenpiteillä ja investoinneilla, joihin voidaan myöntää tukea sosiaalisesta ilmastorahastosta. Tätä vaihtoehtoa olisi sovellettava tilanteissa, joissa vuokra veloitetaan suhteellisesti talon arvon mukaan ja joissa rakennuksen parantamiseen (myös energiakorjauksiin) liittyvät kustannukset siirretään kotitalouksille vuokrankorotuksilla.

Kustannusneutraalilla tarkoitetaan, että rakennuksen korjaamiseen tarvittavat investoinnit ovat yhtä suuria tai pienempiä kuin korjauksen odotettujen käyttöiän aikaisten etujen rahallinen arvo. Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä tämän arvioimista varten asianmukaisia menetelmiä, joissa täsmennetään, miten laskelmaa varten tarvittavat parametrit, kuten korjauskustannukset, diskonttokorot, tulevat energianhinnat ja kulutus ennen korjausta ja sen jälkeen, määritetään.

Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon muut sosiaalisesta asuntotuotannosta aiheutuvat merkitykselliset kustannukset ja muut hyödyt, joita lähes nollaenergiarakennukseksi korjaamisella voidaan saavuttaa. Sosiaaliperusteisia asuntoja vuokraavat kotitaloudet voivat esimerkiksi hyötyä (alhaisemmista) tariffeista, jotka on suunniteltu auttamaan ensisijaisia ryhmiä (kuten energiaköyhyydestä kärsiviä ihmisiä, heikossa asemassa olevia asiakkaita, pienituloisissa kotitalouksissa asuvia ihmisiä ja tapauksen mukaan sosiaaliperusteisissa asunnoissa asuvia henkilöitä) energialaskuissa, tai energialasku saatetaan maksaa osittain tai kokonaan sosiaalitukijärjestelmistä tai muista kussakin jäsenvaltiossa saatavilla olevista välineistä. Tässä voidaan hyödyntää myös vararahastojen ja yhteisön omistamien uusiutuvan energian hankkeiden tarjoamia mahdollisuuksia, kuten aurinkoenergian jakamista sosiaaliperusteisten asuntojen vuokralaisten kesken siten, että vihreää sähköä tuotetaan alhaisemmilla hinnoilla. Energiakorjaukset pienentäisivät energialaskua ja alentaisivat siten näitä välillisiä energiakustannuksia, jotka eivät välttämättä ole näkyvissä, jos otetaan huomioon vain energialasku. Kustannusneutraaliuden arvioinnissa olisi otettava huomioon myös ylläpitokustannusten pieneneminen ja asuinolojen paraneminen korjauksen jälkeen.

Jäsenvaltioiden olisi arvioitava kunkin toimen kustannusneutraaliutta arvioitujen kustannusten ja kulutusarvojen perusteella. Ne voivat kuitenkin rajoittaa sosiaaliperusteisten asuntojen vuokralaisten korjauksen jälkeisen vuokrankorotuksen niiden säästöjen määrään, joita energialaskussa saavutetaan. Kuvitteelliseksi esimerkiksi voidaan ottaa sosiaaliperusteisten asuntojen korjaaminen, joka maksaa 30 000 euroa ja säästää energiankulutuksessa 12 000 kWh vuodessa. Jos kotitaloudet maksavat sähköstä keskimäärin 0,25 euroa/kWh, säästöt olisivat 3 000 euroa vuodessa. Jos kuitenkin kotitalouden tariffi on alennettu, esimerkiksi 0,10 euroa/kWh, säästöt olisivat vuositasolla 1 200 euroa. Lisäksi jos kotitalous käyttäisi vähemmän energiaa kuin kyseisen asunnon energiankulutukseksi on arvioitu, käytännössä säästöjä saataisiin vähemmän kuin 1 200 euroa. Tässä tapauksessa investointia ei olisi mahdollista kattaa, vaikka käytettäisiin hyvin alhaisia diskonttokorkoja. Tämä johtuu kuitenkin yhteiskunnan tukemista kustannuksista (esimerkiksi tuetuista sähkön hinnoista) ja siitä, ettei oteta asianmukaisesti huomioon sitä, että vuokralaiset alilämmittävät kotejaan. Kustannusneutraaliuden saavuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon sosiaaliperusteisten asuntojen tarjoajien saamat tuet ja autettava niitä kattamaan korjauskustannukset, joita ne eivät voi periä takaisin vuokralaisilta.

Jäsenvaltioiden olisi vahvistettava asianmukainen menetelmä sen arvioimiseksi, täyttyykö kustannusneutraaliutta koskeva ehto. Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä asianmukainen diskonttokorko ylläpitokustannusten ja energialaskujen realisoimiseksi. Korko olisi kuitenkin asetettava realistiselle tasolle, kuten julkisen elimen pääomakustannusten tai sosiaalisen diskonttokoron ([48]) tasolle. Tämä on eri asia kuin taloudellista toteutettavuutta koskeva testi, johon voi olla asianmukaista sisällyttää voittomarginaali ja korkeampi diskonttokorko, jotta voidaan huomioida riskin kompensoiminen.

([48]) Tässä yhteydessä pääomakustannukset voidaan määritellä vähimmäistuottoasteeksi, joka julkisen elimen on saatava ennen kuin se tuottaa voittoa. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi kustannuksia, jotka aiheutuvat rahan lainaamisesta rahoituslaitokselta. Sosiaalinen diskonttokorko on diskonttokorko, jota sovelletaan yleensä hankkeisiin, joilla on julkista tai sosiaalista arvoa.

Voidaan katsoa, että kustannusneutraaliuden periaatetta on noudatettu, jos seuraava ehto toteutuu:

$$RC \leq \sum_{i=0}^{rl} \frac{(E_{br,i} + OC_{br,i} - OB_{br,i}) - (E_{ar,i} + OC_{ar,i} - OB_{ar,i})}{(1+r)^i}$$

jossa

RC: rakennuksen energiakorjauksesta aiheutuneet kustannukset;

E: koko energialasku;

OC: muut kustannukset;

OB: muut hyödyt;

br: ennen korjausta;

ar: korjauksen jälkeen;

r: sovellettu diskonttokorko;

i: vuosi, jonka osalta kustannukset ja hyödyt arvioidaan;

rl: olemassa olevan rakennuksen käyttöikä ennen korjausta.

Yhtälön oikea puoli kuvastaa säästöjä, jotka rakennusten käyttökustannuksissa saavutetaan koko käyttöiän aikana, asianmukaisesti diskontattuna. Yhtälö esitetään summana, koska jäsenvaltiot saattavat haluta ottaa huomioon energiakustannusten ja muiden kustannusten muutokset ja hyödyt, joita on odotettavissa tulevina vuosina.

Jäsenvaltiot saavat määritellä menetelmän yksityiskohdat, mutta arvioinnin olisi kuitenkin oltava yhdenmukainen kustannusneutraaliuden määritelmän ja parhaan käytännön kanssa. Jäsenvaltioiden olisi otettava arvioinnissa huomioon seuraavat näkökohdat:

— Arvioinnissa ei tulisi ottaa huomioon sosiaaliperusteisissa asunnoissa asuvien kotitalouksien tosiasiassa maksamia energiakustannuksia, jos ne ovat markkinahintoja alhaisemmat, vaan nimellinen lasku, joka on laskettu keskihintojen perusteella ja joka perustuu arvioituun kulutukseen, esimerkiksi EPBD-direktiivin liitteen I mukaisen rakennusten energiatehokkuuden laskentamenetelmän mukaisesti. Vuokrankorotusta arvioitaessa olisi kuitenkin otettava huomioon vain vuokralaisten tosiasiassa aikaansaamat energiansäästöt.

— Energiakorjauksen kustannuksia arvioitaessa olisi otettava huomioon sellaisten rakennusosien korvaamiskustannukset, jotka ovat tulleet käyttöikänsä päähän. Jos esimerkiksi kaasukattila on korvattava, energiakorjauksen kustannuksiin olisi sisällytettävä vain energiatehokkaan järjestelmän (esimerkiksi lämpöpumpun) ja kaasukattilan korvaamiseksi todennäköisimmän markkinoilla saatavilla olevan vaihtoehdon välisten kustannusten ero.

— Hyötyjen arvioinnissa olisi otettava huomioon korvattavien osien odotettu käyttöikä ja se olisi arvioitava samaan tapaan kuin menetelmässä, jota sovelletaan kustannusoptimaalisten tasojen arviointiin komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 244/2012 ([49]) liitteessä I. Rakennuksen jäännösarvon laskemisessa jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon delegoitu asetus (EU) N:o 244/2012, jossa vahvistetaan vertailumenetelmäkehys rakennusten ja rakennusosien energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten kustannusoptimaalisten tasojen laskentaa varten, ja sen liite I. Sen mukaan jäsenvaltioiden on käytettävä 30 vuoden laskentajaksoa asuinrakennuksille ja julkisille rakennuksille ja 20 vuoden laskentajaksoa liikerakennuksille, jotka eivät ole asuinrakennuksia.

— Muut tulot, kuten aurinkosähköpaneeleista saatavat tulot, olisi otettava huomioon osana korjauksen jälkeisiä muita hyötyjä.

— Korjaukset saattavat aiheuttaa tarpeen lisätöille, joko sääntelyllisen vaatimuksen perusteella tai koska tavoitteena on saada aikaan muita parannuksia rakennukseen. Rakennuksen korjaaminen saattaa esimerkiksi edellyttää rakennuksen saattamista paloturvallisuutta, esteettömyyttä tai sähköasennuksia koskevien määräysten mukaiseksi tai se voi luoda uusia elintiloja (kuten ullakot). Jäsenvaltioiden olisi selitettävä menetelmässä, miten näiden töiden kustannukset poistetaan korjauskustannuksista. Kun tämä ei ole mahdollista, näillä kustannuksilla aikaansaatavat lisähyödyt olisi sisällytettävä korjauksen jälkeisiin muihin hyötyihin.

([49]) Komission delegoitu asetus (EU) N:o 244/2012, annettu 16 päivänä tammikuuta 2012, rakennusten energiatehokkuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU täydentämisestä vahvistamalla vertailumenetelmäkehys rakennusten ja rakennusosien energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten kustannusoptimaalisten tasojen laskentaa varten (EUVL L 81, 21.3.2012, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2012/244/oj).

Jäsenvaltiot voivat ottaa huomioon myös esimerkiksi seuraavia muita näkökohtia:

— ero rakennuksen arvossa ennen korjausta ja sen jälkeen (rakennuksen jäännösarvo tarkastelujakson lopussa);

— arvioitu viihtyvyyden lisääntyminen asukkaiden kannalta.

Sosiaaliperusteiset asunnot, jotka eivät täytä kustannusneutraaliutta koskevia vaatimuksia, voidaan jättää huomioimatta perustasossa. Jos jäsenvaltiot päättävät jättää kaikki tai jotkin sosiaaliperusteiset asuntonsa huomioimatta perustasossa, niiden on perusteltava, miksi näiden rakennusten korjaaminen ei olisi kustannusneutraalia tai johtaisi vuokrankorotuksiin, jotka ylittävät energialaskussa saavutettavat säästöt.

Kustannusneutraaliuden arviointi ja sosiaaliperusteisten asuntojen mahdollinen huomioimatta jättäminen vaikuttavat vuotuisen korjaustavoitteen laskentaan. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi tehtävä arviointi koko sosiaalisen asuntokannan kustannusneutraaliudesta ennen osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen määräaikaa. Jäsenvaltiot voivat soveltaa kustannusneutraaliuden etukäteisarviointiin erilaisia menetelmiä:

— Jos sosiaalinen asuntokanta on suhteellisen homogeeninen, jäsenvaltiot voivat määritellä vakioarvot tärkeimpien asuntotyyppien kustannusten ja hyötyjen arviointia varten. Nämä arvot voivat liittyä esimerkiksi rakennusvuoteen ja edelliseen korjausvuoteen, ja niiden avulla voidaan nopeasti arvioida koko kannan kustannusneutraaliutta.

— Jos sosiaalisessa asuntokannassa on huomattavan erilaisia ominaisuuksia, jäsenvaltioiden olisi tehtävä useita räätälöityjä arviointeja, jotta koko kannasta saadaan riittävän yksityiskohtainen kuva.

Koska kustannusneutraaliuden arviointi on tehtävä ennen korjaustyötä, arvioinnissa on otettava huomioon rakennuksen tila (mukaan lukien eri rakennusosien jäljellä oleva käyttöikä) arviointihetkellä.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohdan a–c alakohdassa määritellyt erityiset rakennusluokat

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että jäsenvaltiot voivat soveltaa kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädettyjä vaatimuksia lievempiä vaatimuksia tiettyihin 6 artiklan 2 kohdan a–c alakohdassa määriteltyihin rakennusluokkiin. Tämä säännös olisi tulkittava korjausvelvoitteeksi, joka voidaan täyttää korjaamalla nämä rakennukset muulle energiatehokkuustasolle kuin lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi, vaikka oletusarvoisesti nämä rakennukset on mahdollisuuksien mukaan korjattava lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi. Jäsenvaltioiden on aina sisällytettävä erityisluokkiin kuuluvat rakennukset perustasoon, jota käytetään 3 prosentin korjausvaatimuksen laskemiseen. Jäsenvaltiot voivat ottaa näiden rakennusten korjaamisen huomioon vuotuisen korjauskiintiön saavuttamisessa, vaikka ne korjattaisiin eri vaatimustason mukaisesti. Asevoimien tai keskushallinnon omistamiin kansalliseen puolustukseen käytettäviin rakennuksiin voidaan soveltaa lievempiä korjausvaatimuksia. Asevoimien ja muun kansallisten puolustusviranomaisten henkilöstön käytössä olevat yksittäiset asuintilat tai toimistorakennukset on kuitenkin korjattava siten, että niistä tulee lähes nollaenergiarakennuksia tai päästöttömiä rakennuksia, että ne voidaan ottaa huomioon vuotuisen tavoitteen saavuttamisessa.

Jäsenvaltioiden olisi määritettävä näihin luokkiin kuuluvat rakennukset käyttämällä jo olemassa olevia menetelmiä. Esimerkiksi virallisesti suojeltuihin rakennuksiin ja rakennuksiin, joita käytetään hartauden harjoittamiseen ja uskonnolliseen toimintaan, voitaisiin soveltaa EPBD-direktiivin mukaisesti käytettäviä menetelmiä.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohdassa ei aseteta jäsenvaltioille nimenomaista velvoitetta ilmoittaa komissiolle siitä, mitä lähestymistapaa ne soveltavat erityisiin rakennusluokkiin, mutta suojelluille rakennuksille asetettujen kriteerien mukaan jäsenvaltioiden on tehtävä arviointi. Asevoimien rakennusten tai puolustukseen käytettävien rakennusten ja sellaisten rakennusten osalta, joita käytetään hartauden harjoittamiseen ja uskonnolliseen toimintaan, jäsenvaltioiden tarvitsee vain osoittaa, että kyseiset rakennukset kuuluvat näihin luokkiin. Tämä voidaan tehdä, kun näiden rakennusten korjaaminen otetaan huomioon vuotuisen korjauskiintiön laskemisessa, koska kaikki erityisluokkiin kuuluvat rakennukset on sisällytettävä perustasoon, jota käytetään vuotuisen vaatimuksen laskemiseen.

Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä selkeästi energiatehokkuustaso, joka näiden luokkien rakennusten on saavutettava, jotta ne voidaan ottaa huomioon vuotuisten korjausten määrässä, ja perusteltava nämä energiatehokkuustasot. Energiatehokkuustason olisi oltava yhdenmukainen 6 artiklan tavoitteen kanssa eli kaikki energiatehokkuuden parantamiseen ja rakennuksen muuttamiseen lähes nollaenergiarakennukseksi tai päästöttömäksi rakennukseksi tähtäävät toimenpiteet olisi toteutettava, jos ne eivät vaikuta rakennusten luonteeseen tai käyttöön tai ole suhteettomia.

Erityisten rakennusten (direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohdan a–c alakohta) ja sellaisten rakennusten, jotka jäsenvaltiot päättävät olla korjaamatta toteutettavuuteen liittyvien näkökohtien vuoksi (direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohdan toinen alakohta), osalta jäsenvaltioiden olisi harkittava asianmukaisen menetelmän laatimista, jotta voidaan tunnistaa rakennukset, joiden korjaaminen lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi ei ole toteuttamiskelpoista tavanomaisten vaatimusten perusteella. Menetelmässä on otettava huomioon korjauskustannukset, energiansäästöt ja lisäkustannukset tai -vaikutukset, jotka liittyvät niihin rakennuksen ominaisuuksiin, joiden perusteella se luokitellaan erityisluokkaan. Menetelmää ja kriteerejä voidaan soveltaa rakennusryhmiin yksittäisen rakennuksen sijaan: ryhmän voisivat muodostaa esimerkiksi tiettynä ajanjaksona samaa rakennustapaa käyttäen rakennetut toimistotilat. Jäsenvaltiot voisivat käyttää rakennusten vertailukelpoisuuden arvioimiseen esimerkiksi seuraavia indikaattoreita:

a. Rakennusten ominaisuudet

   — rakennustyyppi (esimerkiksi asuin-, toimisto-, koulu- tai sairaalarakennus);

   — rakennusvuosi;

   — fyysistä kokoa kuvaava mittayksikkö (esimerkiksi pinta-ala);

   — lämmitetty ja/tai jäähdytetty pinta-ala:

   — ulkoseinien pinta-ala;

   — energiatehokkuustoimenpiteet (esimerkiksi ilmatiiviys, ikkunoiden ja seinien suhde, ikkunatyypit, eristysasteet, eristyslasi, tehokas valaistus, lämmitinten ajastimet, edellisestä lämmityksen säädöstä kulunut aika);

   — vialliset rakennusjärjestelmät (esimerkiksi lämmitysjärjestelmät, sähköasennukset, rakennuksen vaippa).

b. Ilmastoon liittyvät tekijät

   — ilmastovyöhyke;

   — pilvisyys.

c. Kaupunkisuunnittelu

   — asuinalueiden väestöntiheys;

   — sään vaikutuksia lieventävät toimenpiteet (esimerkiksi kasvillisuuden strateginen istuttaminen).

5.2.1 *Julkisten elinten omistamien rakennusten korjaaminen*

Korjausvelvoitteen täyttämiseksi jäsenvaltioiden on ensin määritettävä kokonaishyötypinta-ala, joka kuuluu velvoitteen piiriin 1. tammikuuta 2024 (perustaso). Tämän luvun perusteella jäsenvaltiot voivat arvioida vuotuisen korjaustavoitteen (3 % perustasosta).

Rakennukset otetaan huomioon perustasossa, kun ne täyttävät seuraavat kriteerit:

— niiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m^2;

— ne ovat direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 alakohdassa määriteltyjen julkisten elinten omistamia;

— ne eivät täytä lähes nollaenergiarakennusten vaatimuksia 1. tammikuuta 2024;

jäsenvaltiot voivat jättää sosiaalisen asuntotuotannon huomioimatta perustasossa, jos korjaukset eivät olisi kustannusneutraaleja tai johtaisivat vuokrankorotuksiin, jotka eivät vastaa enintään energialaskussa saavutettavia taloudellisia säästöjä.

Perustason määrittämisen jälkeen jäsenvaltioiden on laskettava vuotuinen korjaustavoite, joka niiden on saavutettava. Vuotuinen vähimmäiskorjaustavoite olisi laskettava käyttämällä seuraavaa kaavaa:

$$Vuotuinen\ vähimmäiskorjaustavoite\ (m^2) = m^2_{kokonaishyötypinta\text{-}ala} \times r_r$$

jossa

$m^2_{kokonaishyötypinta\text{-}ala}$ on kaikkien perustasoon sisältyvien rakennusten kokonaishyötypinta-alojen summa;

r_r on direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1 kohdassa säädetty 3 prosentin korjausaste.

Laskelmasta on numeerinen esimerkki tämän liitteen lisäyksessä C.

Neliömetreinä ilmaistu vuotuinen korjaustavoite pysyy muuttumattomana koko direktiivin (EU) 2023/1791 voimassaoloajan. Tämä tarkoittaa muutosta verrattuna direktiiviin 2012/27/EU, jossa vuotuinen korjaustavoite oli laskettava vuosittain sen pinta-alan perusteella, joka ei täyttänyt energiatehokkuutta koskevia kansallisia vähimmäisvaatimuksia. Direktiivistä (EU) 2023/1791 seuraa, että edellytetty vuotuinen korjausten määrä on merkittävästi suurempi kuin direktiivissä 2012/27/EU käytetyllä menetelmällä. Tämä tarkoittaa myös, että ensimmäisen raportointikauden loppuun mennessä määritettyä perustasoa ja siten vuotuista korjaustavoitetta ei saa päivittää, kun rakennuksia myydään, puretaan, hankitaan tai rakennetaan. Erityistapauksissa mahdollistetaan tietty joustavuus siinä, miten jäsenvaltiot voivat saavuttaa vuotuisen korjaustavoitteen. Näitä tapauksia selitetään jäljempänä.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava perustasonsa (kyseisen artiklan piiriin kuuluvien rakennusten yhteenlaskettu neliömetrimäärä) ja vuotuinen korjaustavoite (myös m^2) komissiolle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1999 ([50]) vahvistetuissa kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa (ks. 7.1 luku). Jäsenvaltioiden olisi osana tätä ilmoittamista esitettävä myös 6 artiklan 2 kohdan a–c alakohdissa tarkoitettuihin erityisluokkiin kuuluvien rakennusten neliömetrimäärä. Jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava korjattu neliömetrimäärä, joka voidaan ottaa huomioon vuotuisen vaatimuksen täyttämisessä, asetuksen (EU) 2018/1999 mukaisissa kaksivuotisraporteissa siten, että niissä eritellään sellaisten korjattujen rakennusten neliömetrimäärä, jotka kuuluvat direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohdan a–c alakohdassa tarkoitettuihin erityisluokkiin.

Etupainotteiset säästöt

Direktiivissä (EU) 2023/1791 pyritään kannustamaan varhaisiin toimiin sallimalla, että jäsenvaltiot, jotka korjaavat yli 3 prosenttia rakennustensa kokonaispinta-alasta tiettynä vuonna, voivat ottaa ylimenevän osuuden huomioon vuotuisten korjausten määrän laskennassa seuraavina vuosina (6 artiklan 3 kohta). Tiettynä vuonna saavutetut korjaustavoitteen ylimenevät osuudet voidaan 31. joulukuuta 2026 saakka ottaa huomioon vuotuisten korjausten määrän laskennassa jonakin kolmesta seuraavasta vuodesta. Tammikuun 1. päivästä 2027 alkaen tiettynä vuonna saavutetut korjaustavoitteen ylimenevät osuudet voidaan ottaa huomioon vuotuisten korjausten määrän laskennassa vain kahtena seuraavana vuonna. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jos jäsenvaltio korjaa esimerkiksi 3,5 prosenttia rakennuskantansa kokonaishyötypinta-alasta vuonna X, sen tarvitsee vuonna X+1 korjata vain 2,5 prosenttia kokonaishyötypinta-alasta. Jos sama jäsenvaltio korjaa 3 prosenttia kokonaishyötypinta-alasta myös vuonna X+1, 0,5 prosentin ero voidaan käyttää vuonna X+2 madaltamaan korjausvaatimus 2,5 prosenttiin. On myös mahdollista jakaa ylimenevä osuus kahdelle vuodelle (esimerkiksi 0,25 % vuodelle X+1 ja 0,25 % vuodelle X+2).

Purkaminen ja korvaaminen

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat tietyissä olosuhteissa ottaa vuotuisten korjausten määrän laskennassa huomioon jonakin kahdesta edeltävästä vuodesta puretun rakennuksen korvaamiseksi omistetun uuden rakennuksen hyötypinta-alan. Uuden lähes nollaenergiarakennuksen tai päästöttömän rakennuksen ottaminen huomioon vuotuisten korjausten määrän saavuttamisessa sallitaan vain, jos seuraavat kaksi kriteeriä täyttyvät:

— **kriteeri 1** – uusi rakennus korvaa jonakin kahdesta edeltävästä vuodesta puretun julkisen elimen rakennuksen; ja

([50]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

— **kriteeri 2** – nykyisen rakennuksen purkaminen ja korvaaminen uudella rakennuksella on saavutettujen energiansäästöjen ja elinkaarenaikaisten hiilidioksidipäästöjen vähennysten kannalta kustannustehokkaampaa ja kestävämpää kuin nykyisen rakennuksen peruskorjaus. Elinkaarenaikaiset hiilidioksidipäästöt sisältävät tuotesidonnaiset ja käyttöön liittyvät hiilidioksidipäästöt sekä vanhan rakennuksen purkamiseen liittyvät hiilidioksidipäästöt.

Taulukossa 4 esitetään edellytykset toisen kriteerin täyttämiseksi.

Taulukko 4

Purkamista ja korvaamista koskevat kriteerit

Parametrit	Ehto
Kustannustehokkuus	Nykyisen rakennuksen purkukustannukset yhteensä (euroissa) + uuden rakennuksen rakennuskustannukset yhteensä (euroissa) < nykyisen rakennuksen korjauskustannukset yhteensä (euroissa)
Kestävyys	(Korjatun rakennuksen energian kokonaiskulutus (kWh) sen jäljellä olevan arvioidun taloudellisen elinkaaren aikana + energiankulutus (kWh) korjausvaiheen aikana) > (Uuden rakennuksen energian kokonaiskulutus (kWh) yhtä monen vuoden aikana + energian kokonaiskulutus (kWh) purku- ja rakennusvaiheen aikana) JA (Korjatun rakennuksen elinkaarenaikaiset hiilidioksidipäästöt (tCO_2e) sen jäljellä olevan arvioidun taloudellisen elinkaaren aikana + elinkaarenaikaiset hiilidioksidipäästöt (tCO_2e) korjausvaiheen aikana) > (Uuden rakennuksen elinkaarenaikaiset hiilidioksidipäästöt (tCO_2e) yhtä monen vuoden aikana + elinkaarenaikaiset hiilidioksidipäästöt (tCO_2e) purku- ja rakennusvaiheen aikana)

Jäsenvaltioiden on määritettävä arvioitu taloudellinen elinkaari EPBD-direktiivin mukaisesti. Purettavaa rakennusta, joka korjattaisiin, ja uutta rakennusta olisi vertailtava samalla ajanjaksolla (eli nykyisen rakennuksen koko tai jäljellä olevan arvioidun taloudellisen elinkaaren aikana).

Kestävyysvaatimus voidaan täyttää esimerkiksi, jos energia- ja hiili-intensiivisillä materiaaleilla (esimerkiksi betonilla tai teräksellä) toteutettavan korjauksen sijaan rakennetaan uusi rakennus käyttämällä vähän energiaa ja hiiltä sisältäviä materiaaleja (esimerkiksi puuta ja biomassasta peräisin olevia tuotteita).

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on julkaistava selvästi esitettyinä yleiset perusteet, menetelmät ja menettelyt, joilla määritellään poikkeukset, joiden mukaisesti ne voivat ottaa purettujen rakennusten korvaamiseksi omistamansa uudet rakennukset huomioon vuotuisten korjausten määrän laskennassa.

Laatiessaan rakennusten elinkaarenaikaisten päästöjen arviointiin käytettäviä menetelmiä jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä standardeja ja menetelmiä, joihin komissio viittaa, jotta varmistetaan, että arviot ovat täsmällisiä. Tällaisia ovat esimerkiksi seuraavat:

— Euroopan komission ylläpitämä elinkaariarvioinnin eurooppalainen alusta (European Platform on Life-Cycle Assessment; https://eplca.jrc.ec.europa.eu/lifecycleassessment.html)

— kestävää rakentamista koskeva standardi EN 15978:2011 (Sustainability of construction works. Assessment of environmental performance of buildings. Calculation method; https://www.en-standard.eu/bs-en-15978-2011-sustainability-of-construction-works-assessment-of-environmental-performance-of-buildings-calculation-method/)

— elinkaariarviointia koskeva standardi ISO 14040:2006 (Environmental management – Life cycle assessment – principles and framework; https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14040:ed-2:v1:en)

— elinkaariarviointia koskeva standardi ISO 14044:2006 (Environmental management – Life cycle assessment – requirements and guidelines; https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14044:ed-1:v1:en).

5.2.2 *Julkisten elinten käyttämiin rakennuksiin sovellettavista sopimusmääräyksistä neuvotteleminen*

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa säädetään myös velvoitteesta, jota sovelletaan nimenomaisesti rakennuksiin, joita julkiset elimet käyttävät mutta joita ne eivät omista. Tämä velvoite kattaa vain rakennukset, joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m^2, samoin kuin direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1 kohdassa säädetty korjausvelvoite, jota sovelletaan julkisten elinten omistamiin rakennuksiin. Jäsenvaltioiden on tällaisten rakennusten osalta varmistettava, että julkiset elimet neuvottelevat rakennusten omistajien kanssa sopimusmääräyksistä, jotta vuokratut rakennukset muunnetaan vähintään lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi. Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa korostetaan, että neuvottelujen aloittamisessa kannattaa hyödyntää sopimuksen kynnyspisteitä, kuten vuokrasopimusten uusimista, käyttötarkoituksen muuttamista ja merkittäviä korjaus- tai huoltotöitä. Rakennusta käyttävät julkiset elimet voivat esitellä rakennusten omistajille tapoja, joilla ne voisivat hyötyä korjaamisesta: se lisää rakennusten arvoa, minkä avulla voidaan perustella myöhemmät vuokrankorotukset, se pidentää rakennuksen käyttöikää parantamalla energiatehokkuutta ja rakennusosien laatua, se vähentää juoksevia ylläpitokustannuksia, sen avulla voidaan täyttää kansalliset rakennusmääräykset ja vaatimukset (kuten mahdolliset energiatehokkuutta koskevat vähimmäisvaatimukset) ja se houkuttelee vuokralaisia ja minimoi käytöstä poissaolot.

Julkiset elimet voisivat puuttua ristiriitaisiin kannustimiin silloin, kun julkiset elimet ovat rakennuksen tärkeä käyttäjä ja aikovat vuokrata sitä pitkäaikaisesti, esimerkiksi tarjoutumalla maksamaan tietyn osan korjauskustannuksista (esimerkiksi kertaluonteisella maksulla tai hyväksymällä vuokrankorotuksen) tai harkitsemalla uuden rakennuksen etsimistä, jos rakennuksen omistaja ei ole halukas korjaamaan sitä. Toinen vaihtoehto voisi olla hyödyntää energiapalveluyrityksiä (ESCO) ([51]), jotka voisivat rahoittaa korjauksen viranomaisen tai rakennuksen omistajan suorittamia maksuja vastaan.

Muita hyödyllisiä toimintatapoja voisivat olla muun muassa seuraavat:

— Jäsenvaltiot voisivat päivittää hankintamenettelyjä, joita kaikkien julkisten elinten odotetaan noudattavan vuokratessaan uusia rakennuksia ja hallinnoidessaan tällä hetkellä omistamiensa rakennusten sopimuksia.

— Jäsenvaltiot voisivat antaa julkisille elimille ohjeita ja malleja vuokrasopimusten laatimiseen siten, että sopimukseen sisällytetään asianmukaiset määräykset.

— Jäsenvaltiot voisivat edellyttää, että kaikki julkiset elimet sisällyttävät vuokrasopimuksiinsa asianmukaisia pakollisia määräyksiä, jotta korjausvelvoitteesta tulee vakiokäytäntö. Jäsenvaltioiden olisi tarjottava konkreettisia vaihtoehtoja julkisten elinten tukemiseksi tapauksissa, joissa yksityinen vuokranantaja ei hyväksy vakiomuotoisia ehtoja.

— Jäsenvaltioiden on korjattava suuri osa rakennuskannastaan, ja rakennusten muuttaminen vähintään lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi voi edellyttää paljon työtä. Tämän vuoksi julkiset elimet voisivat selvittää, mitkä julkisten elinten omistamat rakennukset ovat tällä hetkellä käyttämättöminä tai vajaakäytössä, jotta ne voitaisiin antaa sellaisten elinten käyttöön, jotka vuokraavat tällä hetkellä rakennuksia yksityiseltä sektorilta. Edellisessä kohdassa käsitelty luettelo, erityisesti jos sen yhteydessä kerätään laajemmin tietoa julkisten elinten rakennuskannasta, on tehokas väline tämän strategian tukemiseksi.

5.3 **Vaihtoehtoinen lähestymistapa – vastaavat energiansäästöt**

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 6 kohdan ensimmäisessä alakohdassa sallitulla vaihtoehtoisella lähestymistavalla julkisten elinten rakennuksissa saavutetaan vähintään direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1 kohdassa (oletusarvoinen lähestymistapa) vaadittua määrää vastaava energiansäästö. Tässä lähestymistavassa jäsenvaltioiden ei tarvitse korjata julkisten elinten rakennuksia lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi heti. Jäsenvaltiot voivat sen sijaan toteuttaa julkisten elinten rakennuksissa muita toimenpiteitä, joilla saavutetaan vastaavat energiansäästöt. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa kysynnän vähentäminen ja toimenpiteet, jotka saattavat vaikuttaa tai olla vaikuttamatta suoraan rakennuksen vaippaan tai teknisiin järjestelmiin.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 6 kohta koostuu kahdesta erillisestä velvoitteesta (ensimmäinen alakohta ja toisen alakohdan a alakohta), jotka jäsenvaltioiden on täytettävä, jos ne päättävät valita vaihtoehtoisen lähestymistavan.

([51]) https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133984.

Ensimmäisen velvoitteen täyttämiseksi jäsenvaltioiden on

— arvioitava energiansäästöt, jotka kunakin vuonna saavutettaisiin, jos jäsenvaltio olisi valinnut 6 artiklan 1–4 kohdassa tarkoitetun lähestymistavan (vastaavat energiansäästöt) (6 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan b alakohta);

— saavutettava vuosittain julkisten elinten rakennuksissa vähintään 6 artiklan 1 kohdassa vaadittua määrää vastaava energiansäästö (6 artiklan 6 kohdan ensimmäinen alakohta).

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 6 kohdan toisessa alakohdassa säädetyn toisen velvoitteen mukaan jäsenvaltioiden on otettava vuosittain käyttöön perusparannuspassi sellaisia rakennuksia varten, joiden osuus on vähintään 3 prosenttia julkisten elinten omistamien lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alasta. Lisäksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että rakennukset, joita varten perusparannuspassi on otettu käyttöön, korjataan lähes nollaenergiarakennuksiksi viimeistään vuonna 2040.

Vaihtoehtoinen lähestymistapa koskee ainoastaan julkisten elinten omistamia rakennuksia, lukuun ottamatta samoja poikkeuksia, jotka on määritelty direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1–4 kohdassa säädettyä lähestymistapaa varten. Oletusarvoisessa lähestymistavassa määriteltyjä säännöksiä sovelletaan myös vaihtoehtoiseen lähestymistapaan, koska vastaavien energiansäästöjen arvioimiseen käytetään samaa perustasoa (m^2) kuin vuotuisen korjausvaatimuksen laskemiseen.

5.3.1 *Vastaavien energiansäästöjen saavuttaminen*

Energiansäästöjen tavoitemäärän arvioiminen

Tämän velvoitteen täyttämiseksi jäsenvaltioiden on arvioitava energiansäästöt, jotka niiden on saavutettava vuosittain. Aluksi jäsenvaltioiden olisi arvioitava 3 prosentin korjausvaatimus direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1–4 kohdassa säädettyä lähestymistapaa varten määriteltyjen vaiheiden mukaisesti. Näin saadaan tietty neliömetrimäärä, joka jäsenvaltioiden on korjattava vuosittain.

Sen jälkeen jäsenvaltioiden on arvioitava energiansäästöt, jotka vaihtoehtoisilla toimenpiteillä on saavutettava kunakin vuonna. Jäsenvaltioiden olisi arvioitava saavutettavat energiansäästöt ennen sitä vuotta, jona energiansäästöt on saavutettava, jotta vaihtoehtoiset toimenpiteet voidaan suunnitella ja toteuttaa arvion mukaisesti. Energiansäästöt tietylle vuodelle olisi arvioitava seuraavasti:

— Jäsenvaltioiden olisi määritettävä julkisten elinten rakennuskannasta ne rakennukset, jotka ne olisivat korjanneet, jos ne olisivat valinneet oletusarvoisen lähestymistavan. Näiden rakennusten neliömetrimäärän on oltava yhteensä vähintään yhtä suuri kuin aiemmin lasketussa korjausvaatimuksessa määritetty neliömetrimäärä. Jäsenvaltiot voivat arvioida säästöt suhteessa samoihin rakennuksiin, jotka oli valittu saamaan perusparannuspassi kyseisen vuoden aikana, koska ne vastaavat kolmea prosenttia julkisten elinten rakennuskannasta.

— Jäsenvaltioiden olisi määritettävä sellaisten rakennusten energiankulutuksen perustaso, jotka ne olisivat korjanneet. Niiden on käytettävä julkisten elinten viiterakennusten energiankulutuksen asianmukaisia standardiarvoja ennen korjausta. Standardiarvot olisi määriteltävä kullekin rakennusluokalle tai rakennusten alaluokalle.

— Jäsenvaltioiden on arvioitava näiden rakennusten primäärienergian kulutus korjauksen jälkeen käyttämällä julkisten elinten viiterakennusten energiankulutuksen asianmukaisia standardiarvoja sen jälkeen, kun rakennukset on korjattu lähes nollaenergiarakennuksiksi.

— Jäsenvaltioiden olisi vähennettävä arvioitu korjauksen jälkeinen kulutus perustason kulutuksesta. Näin saatu arvo kuvastaa säästöjä, jotka saavutettaisiin korjaamalla 3 prosenttia velvoitteen piiriin kuuluvien rakennusten hyötypinta-alasta.

Energiansäästöjen vuotuisen tavoitemäärän arviointiin olisi käytettävä seuraavaa kaavaa:

$$\textit{Energiansäästöjen vuotuinen tavoitemäärä}\ (kWh) = \sum(a-b) \times c$$

jossa

summa vastaa kaikkien sellaisten rakennusten summaa, jotka jäsenvaltio olisi suunnitellut korjaavansa, jos se olisi valinnut direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1–4 kohdassa määritellyn lähestymistavan, julkisten elinten viiterakennusten luokkien mukaisesti;

a on arvioitu energiankulutus niiden viiterakennusten osalta, jotka eivät täytä lähes nollaenergiarakennuksen vaatimustasoa, tai ennen korjausta (kWh/m²);

b on samojen viiterakennusten arvioitu energiankulutus sen jälkeen, kun ne on muutettu lähes nollaenergiarakennuksiksi (kWh/m²);

c on kunkin sellaisten viiterakennusten luokan lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-ala, jotka jäsenvaltio olisi korjannut, jos se olisi valinnut oletusarvoisen lähestymistavan.

Jäsenvaltiot voivat käyttää vuotuisten energiansäästöjen määrän arvioimiseen direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdan mukaisesti perustettuun luetteloon kerättyjä tietoja. Tämän liitteen lisäyksessä C on ohjeellinen esimerkki tästä arvioinnista.

Energiankulutuksen perustason määrittämiseksi ja rakennustensa energiankulutuksen arvioimiseksi korjausten jälkeen jäsenvaltioiden on määriteltävä julkisten elinten viiterakennusten energiankulutuksen asianmukaiset standardiarvot ennen korjaamista lähes nollaenergiarakennuksiksi ja sen jälkeen. Jos energiankulutuksen standardiarvot ovat saatavilla erityyppisille rakennuksille, jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön erilaisia julkisten elinten viiterakennusten luokkia energiansäästöjen tarkkuuden ja edustavuuden parantamiseksi. Rakennukset voidaan luokitella esimerkiksi käyttötarkoitusten (esimerkiksi toimistot, koulutusrakennukset tai sairaalat) tai ilmastovyöhykkeiden (esimerkiksi pohjoinen, etelä, vuoristo tai rannikko) mukaisesti tai käyttämällä mitä tahansa muuta tekijää, joka vaikuttaa rakennusten energiankulutukseen.

Vuotuisen energiansäästötavoitteen saavuttaminen

Jäsenvaltiot voivat valita direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 6 kohdan noudattamiseksi toimenpiteet, joita ne pitävät asianmukaisina julkisten rakennusten energiankulutuksen vähentämiseksi. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi seuraavat:

— rakennusten korjaaminen lähes nollaenergiarakennuksen tai päästöttömän rakennuksen vaatimustason mukaisiksi ja korjaaminen korkeampien tai matalampien energiatehokkuustasojen mukaisiksi,

— energiasopimukset (esimerkiksi energiatehokkuussopimukset) ja energianhallinta,

— rakennusten teknisten järjestelmien korvaaminen ja parannukset,

— energiatehokkaisiin laitteisiin siirtyminen,

— rakennusten lämmitetyn ja/tai jäähdytetyn pinta-alan vähentäminen,

— kysynnän vähentäminen,

— energiankulutusta vähentävät käyttäytymismuutoksiin tähtäävät toimenpiteet,

— muut julkisten rakennusten energiatehokkuuteen liittyvät toimenpiteet, jotka eivät perustu korjaamiseen.

Rakennusten myyminen ei ole energiatehokkuustoimenpide. Se ei vastaa rakennusten korjaamista.

Vaiheittaiset korjaukset ja rakennusten teknisten järjestelmien parannukset, jotka toteutetaan vastaavien energiansäästöjen saavuttamiseksi, sisältyvät todennäköisesti perusparannuspasseihin kullekin rakennukselle passissa määritetyn aikataulun mukaisesti. Perusparannuspassit voivat tarjota tietoa näiden toimenpiteiden tuloksena olevien energiansäästöjen arvioimiseen.

Kun jäsenvaltiot päättävät toteuttaa muita kuin rakenteellisia toimenpiteitä (kuten muuttaa käyttäytymistä), niiden olisi arvioitava, missä määrin toimenpiteen vaikutus voidaan pitää yllä seuraavina vuosina. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon toimenpiteellä saavutettavien energiansäästöjen kumulatiivinen määrä rakennuksen jäljellä olevan käyttöiän aikana. Olisi esimerkiksi tehtävä arvio siitä, miten pitkään valojen sammuttamista koskevan kampanjan myönteinen vaikutus kestää.

Vaihtoehtoisista toimenpiteistä ilmoittaminen

Jäsenvaltioiden, jotka päättivät soveltaa vaihtoehtoista lähestymistapaa, piti ilmoittaa komissiolle 31. joulukuuta 2023 mennessä suunnitelluista energiasäästöistä, jotka olisi saavutettu 31. joulukuuta 2030 mennessä, jos jäsenvaltio olisi päättänyt soveltaa 6 artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettua lähestymistapaa (vastaavat energiansäästöt). Suunnitellut energiansäästöt olisi arvioitava ilmoittamishetkellä jäsenvaltion saatavilla olevien tietojen perusteella. Tätä arviota voidaan päivittää ja tarkentaa ensimmäisessä raportissa, joka kattaa ensimmäisen täytäntöönpanovuoden.

Jäsenvaltiot voivat käyttää 6 artiklan 1 kohdassa vahvistetun oletusarvoisen lähestymistavan ja 6 artiklan 6 kohdassa vahvistetun vaihtoehtoisen lähestymistavan yhdistelmää. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisten elinten rakennusten korjaamisella lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi saavutettavat energiansäästöt voidaan ottaa huomioon energiansäästöjen vuotuisen tavoitemäärän saavuttamisessa. Tässä tapauksessa jäsenvaltioiden olisi silti noudatettava 6 artiklan 6 kohdan kolmatta alakohtaa.

5.3.2 *Perusparannuspassi*

Jäsenvaltioiden on paitsi saavutettava vähintään 6 artiklan 1 kohdassa vaadittua määrää vastaavat energiansäästöt, myös otettava vuosittain käyttöön EPBD-direktiivin 12 artiklan mukaisia perusparannuspasseja rakennuksille, joiden osuus on yhdessä vähintään 3 prosenttia julkisten elinten omistamien lämmitettyjen ja/tai jäähdytettyjen rakennusten kokonaispinta-alasta.

Perusparannuspassit ohjaavat julkisia elimiä päätöksissä siitä, mitkä toimet tai toimenpiteet olisi asetettava etusijalle ja missä järjestyksessä ne olisi toteutettava, jotta kohderakennus täyttää lähes nollaenergiarakennuksen tai päästöttömän rakennuksen vaatimukset viimeistään vuonna 2040. Jäsenvaltiot voivat myös ottaa perusparannuspassissa ehdotetut toimenpiteet huomioon vuotuisen energiansäästötavoitteen saavuttamisessa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vuoteen 2040 mennessä lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi on korjattava sama neliömetrimäärä (noin 45 % perustasosta), mutta vaihtoehtoisen lähestymistavan valinneiden jäsenvaltioiden on toteutettava lisätoimia vastaavien säästöjen varmistamiseksi koko aikavälillä.

6. **DIREKTIIVIN (EU) 2023/1791 7 ARTIKLAAN LIITTYVÄT VELVOITTEET**

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklalla korvataan direktiivin 2012/27/EU 6 artikla. Uuden 7 artiklan tavoitteena on edelleen varmistaa, että julkisissa hankinnoissa vaaditaan energiatehokkuutta, mutta sen soveltamisalaa on laajennettu direktiivin 2012/27/EU 6 artiklaan verrattuna.

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot varmistavat, että kun hankintaviranomaiset ja -yksiköt tekevät hankintasopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia, joiden arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin direktiivissä 2014/23/EU, direktiivissä 2014/24/EU ja direktiivissä 2014/25/EU (yhdessä 'yleiset hankintadirektiivit') säädetyt kynnysarvot, ne hankkivat ainoastaan tuotteita, palveluja, rakennuksia ja (nyt myös) urakoita, jotka ovat energiatehokkaita. 'Hankintaviranomaiset' ja 'hankintayksiköt' määritellään direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 14 ja 15 alakohdassa, ja niissä viitataan yleisten hankintadirektiivien vastaaviin määritelmiin. Lisäksi tämän velvoitteen soveltamisalaa laajennetaan direktiivistä 2012/27/EU kaikkiin julkisiin hankintaviranomaisiin ja kaikkiin hankintayksiköihin sekä julkishallinnon kaikkiin tasoihin.

Tämän artiklan mukaiseen velvoitteeseen ei myöskään enää sovelleta ehtoja, jotka liittyvät kustannustehokkuuteen, taloudelliseen toteutettavuuteen, laajempaan kestävyyteen ja riittävään kilpailuun, vaan ainoastaan teknistä toteutettavuutta koskevaa ehtoa.

Lisäksi velvoitetta laajennetaan i) edellyttämällä, että jäsenvaltiot varmistavat, että hankintaviranomaiset ja -yksiköt soveltavat energiatehokkuus ensin -periaatetta tehdessään hankintasopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia, ja ii) säätämällä, että energiatehokkuus ensin -periaatetta sovelletaan myös hankintasopimuksiin ja käyttöoikeussopimuksiin, joille ei ole asetettu erityisiä vaatimuksia direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV.

Nykyisellään direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklassa

1) tarjotaan vaihtoehtoja, joilla julkisissa hankinnoissa voidaan saavuttaa hiilestä irtautumista ja saasteettomuutta koskevat unionin tavoitteet, sisällyttämällä kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sopimusten tekemisen yhteydessä hankintakäytäntöihin laajemmat kestävyyteen, yhteiskuntaan, ympäristöön ja kiertotalouteen liittyvät näkökohdat sekä ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat unionin kriteerit tai käytössä olevat vastaavat kansalliset kriteerit;

2) edellytetään, että tiedot tiettyjen sopimusten energiatehokkuusvaikutuksista asetetaan julkisesti saataville;

3) annetaan hankintaviranomaisille mahdollisuus vaatia, että tarjouksen tekijät julkistavat tiedot elinkaarenaikaisesta lämmitysvaikutuksesta, vähähiilisten materiaalien käytöstä sekä uudessa rakennuksessa ja kunnostettavassa rakennuksessa käytettyjen materiaalien kierrosta, erityisesti rakennuksista, joiden pinta-ala on yli 2 000 neliömetriä;

4) edellytetään, että jäsenvaltiot tukevat hankintaviranomaisia ja -yksiköitä energiatehokkuusvaatimusten käyttöönotossa;

5) säädetään, että komissio voi antaa lisäohjeistusta kansallisille viranomaisille ja hankintavastaaville energiatehokkuusvaatimusten soveltamisesta hankintamenettelyissä;

6) edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat toimenpiteitä sen varmistamiseksi, ettei hankintaviranomaisia estetä tekemästä investointeja energiatehokkuuden parantamiseen;

7) edellytetään, että jäsenvaltiot poistavat energiatehokkuuden esteet ja raportoivat tätä varten toteuttamistaan toimenpiteistä.

Sen lisäksi, että direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden soveltamisalan ulkopuolelle jätetään puolustustarvikkeita koskevat hankintasopimukset, 7 artiklan 2 kohdassa säädetään nyt, ettei näitä velvoitteita sovelleta, jos ne vaarantavat kansanterveyden tai estävät reagoimisen yleistä turvallisuutta koskeviin hätätiloihin.

6.1 **Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklassa vahvistettujen velvoitteiden soveltamisala**

'Hankintasopimukset' määritellään direktiivin 2014/24/EU 2 artiklan 1 kohdan 5 alakohdassa ja 'käyttöoikeussopimukset' direktiivin 2014/23/EU 5 artiklan 1 alakohdassa. Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 1 kohdassa mainituilla kynnysarvoilla tarkoitetaan kyseisessä kohdassa viitatuissa yleisissä hankintadirektiiveissä säädettyjä kynnysarvoja.

Rakennukset eivät kuulu yleisten hankintadirektiivien soveltamisalaan, koska ne on nimenomaisesti suljettu pois sisällyttämällä ne palveluhankintasopimuksiin, jotka eivät kuulu näiden direktiivien soveltamisalaan. Rakennuksiin sovelletaan tästä huolimatta hankintadirektiiveissä palveluhankintasopimuksille määritettyjä kynnysarvoja. Siksi rakennusten ostamiseen tai vuokraamiseen sovelletaan direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklaa, mutta niihin ei edelleenkään sovelleta julkisia hankintoja koskevia sääntöjä.

Energiatehokkuus

Hankintaviranomaisten ja -yksiköiden hankkimien palvelujen, tuotteiden, rakennusten ja urakoiden, joihin sovelletaan direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 1 kohtaa, on oltava energiatehokkaita. Tässä yhteydessä noudatettavat energiatehokkuusvaatimukset vahvistetaan yksityiskohtaisemmin direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV, ja ne kattavat seuraavat tuotteet ja palvelut:

— energiamerkintöjä koskevien delegoitujen säädösten soveltamisalaan kuuluvat tuotteet,

— tuotteet, jotka eivät kuulu energiamerkintöjä koskevien delegoitujen säädösten soveltamisalaan mutta jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY ([52]) mukaisen täytäntöönpanotoimenpiteen soveltamisalaan,

— tuotteet ja palvelut, jotka täyttävät ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat EU:n kriteerit ([53]) tai vastaavat saatavilla olevat kansalliset kriteerit,

— renkaat, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2020/740 ([54]) määriteltyyn korkeimpaan polttoainetaloudellisuusluokkaan,

— rakennukset.

([52]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/125/EY, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista (EUVL L 285, 31.10.2009, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/125/oj).

([53]) Ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevien kriteerien ja vaatimusten osalta ks. https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en.

([54]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/740, annettu 25 päivänä toukokuuta 2020, renkaiden merkitsemisestä polttoainetaloudellisuuden ja muiden ominaisuuksien osalta, asetuksen (EU) 2017/1369 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1222/2009 kumoamisesta (EUVL L 177, 5.6.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/740/oj).

Jos tuotteet kuuluvat energiamerkintöjä koskevan delegoidun säädöksen tai direktiivin 2009/125/EY mukaisen täytäntöönpanotoimenpiteen soveltamisalaan ja täyttävät ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat EU:n kriteerit, on otettava huomioon tiukin energiatehokkuusvaatimus. Jos ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat EU:n kriteerit ovat tiukempia, jäsenvaltioiden on otettava ne huomioon ja pyrittävä parhaansa mukaan käyttämään niitä, kuten direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 5 kohdassa ja liitteessä IV olevassa c alakohdassa säädetään.

Energiamerkintöjä koskevat delegoidut säädökset

Jotta voidaan direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV olevan a alakohdan ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1369 ([55]) 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti arvioida, mitkä ovat energiamerkintöjä koskevan delegoidun säädöksen ([56]) piiriin kuuluvien tuotteiden (kaksi) parasta luokkaa, joissa tuotteita on (merkittävän) paljon, voitaisiin hyödyntää energiamerkintöjen eurooppalaista tuoterekisteriä (EPREL) ([57]). Tavarantoimittajien ([58]) on rekisteröitävä tuotteensa ([59]) tähän tuoterekisteriin ennen niiden markkinoille saattamista 1. tammikuuta 2019 alkaen ([60]). Tuoterekisteristä asiakkaat – ja näin ollen hankintaviranomaiset ja -yksiköt – voivat saada yksityiskohtaista tietoa energiamerkinnän saaneista tuotteista ja malleista. ([61]), ([62])

Seuraavassa kaaviossa on esimerkki tuoterekisteriin vuoden 2023 puolivälissä rekisteröityjen tietyn kokoisten TV-mallien jakautumisesta. Asetuksen (EU) 2017/1369 7 artiklan 2 kohdan mukaisen kriteerin tavoitteena olisi tässä tapauksessa tarjota kannustimia luokille E ja F (tai paremmille), joissa molemmissa on **merkittävän** paljon tuotteita, eikä alhaisemmalle luokalle G, vaikka siinä on eniten tuotteita.

Kaavio 3

Tuoterekisteriin vuoden 2023 puolivälissä rekisteröityjen valikoitujen näytöltään tietyn kokoisten TV-mallien jakautuminen (167 mallia yhteensä 17 976 mallista)

Luokka	Määrä	%
A	0	0,0
B	1	0,6
C	0	0,0
D	0	0,0
E	21	12,6
F	37	22,2
G	108	64,7

([55]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1369, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2017, energiamerkintää koskevien puitteiden vahvistamisesta ja direktiivin 2010/30/EU kumoamisesta (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj).

([56]) https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en/.

([57]) Ks. lisätietoja: https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/product-database_en

([58]) 'Tavarantoimittajalla' tarkoitetaan unioniin sijoittautunutta valmistajaa, sellaisen valmistajan valtuutettua edustajaa, joka ei ole sijoittautunut unioniin, tai maahantuojaa, joka saattaa tuotteen unionin markkinoille (ks. asetuksen (EU) 2017/1369 2 artiklan 14 alakohta).

([59]) Tätä velvoitetta sovelletaan delegoidun säädöksen soveltamisalaan kuuluvan uuden mallin yksiköihin (ks. asetuksen (EU) 2017/1369 4 artikla).

([60]) Ks. asetuksen (EU) 2017/1369 4 artikla.

([61]) Tuoterekisterissä on tietoa myös muista asioista kuin tuotteen energian käytöstä. Esimerkkejä tällaisista ovat muun muassa mahdollinen vedenkulutus, melupäästöt, laajennettu takuu, varaosien saatavuus, kesto tai tuotetuki. Hankintaviranomaiset ja -yksiköt voivat myös käyttää kaikkia tuoterekisterissä lueteltuja kriteerejä lähteenä, kun ne laativat teknisiä eritelmiä tai tiettyjen tuoteluokkien hankintoja koskevia valinta- tai sopimuksentekoperusteita. Tämän ominaisuuden avulla hankintaviranomaiset ja -yksiköt voivat myös saada kuvan markkinoista ja energiatehokkaiden tuotteiden saatavuudesta tuoteluokittain, mikä puolestaan auttaa niitä arvioimaan, minkä verran tarjouksia tiettyyn tarjouspyyntöön voidaan odottaa.

([62]) Asetuksen (EU) 2017/1369 7 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että jos jäsenvaltiot tarjoavat kannustimia delegoidussa säädöksessä määritettyä tuotetta varten, tällaisilla kannustimilla on pyrittävä kahteen parhaaseen energiatehokkuusluokkaan, joissa tuotteita on merkittävän paljon, tai vielä parempiin luokkiin, jotka on vahvistettu kyseisessä delegoidussa säädöksessä. Tällä tarkoitetaan kahta parhainta energiatehokkuusluokkaa, joissa tuotteita on myös merkittävän paljon (rekisteröityjen tuotteiden määrän osalta).

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti hankittaessa tuotepaketti, joka kuuluu kokonaisuudessaan asetuksen (EU) 2017/1369 nojalla hyväksytyn delegoidun säädöksen soveltamisalaan, jäsenvaltiot voivat edellyttää, että kokonaisenergiatehokkuus asetetaan etusijalle kyseisen paketin yksittäisten tuotteiden energiatehokkuuteen nähden hankkimalla sellainen tuotepaketti, joka täyttää parhaaseen saatavilla olevaan energiatehokkuusluokkaan kuulumisen vaatimuksen. Esimerkiksi hankintaviranomaiset, jotka ostavat paketin, joka sisältää kiinteän polttoaineen kattilan yhdessä lisälämmittimen, lämmönsäätölaitteen ja aurinkolämpölaitteen kanssa, voisivat edellyttää, että aurinkolämpölaite täyttää vain luokan B vaatimukset, edellyttäen, että koko paketti täyttää parhaaseen saatavilla olevaan luokkaan (parhaassa tapauksessa A+++) kuulumisen vaatimuksen. Julkiset ostajat voivat päättää noudattaa tätä samaa toimintatapaa, vaikka niiden jäsenvaltiot eivät edellyttäisi sitä.

Direktiivin 2009/125/EY mukaiset ekologista suunnittelua koskevat täytäntöönpanotoimenpiteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY ([63]), ([64]) nojalla hyväksyttyjen delegoitujen säädösten soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta vaatimusta siitä, että hankitaan ainoastaan tuotteita, jotka vastaavat kyseisessä täytäntöönpanotoimenpiteessä määriteltyjä energiatehokkuuden viitearvoja, sovelletaan vain tuotteisiin, jotka eivät kuulu asetuksen (EU) 2017/1369 nojalla hyväksytyn delegoidun säädöksen soveltamisalaan.

Ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat EU:n kriteerit tai vastaavat kansalliset kriteerit

Ympäristöä säästävien julkisten hankintojen konsepti perustuu selkeisiin, todennettaviin, perusteltuihin ja kunnianhimoisiin tuotteita ja palveluita koskeviin ympäristökriteereihin, joiden pohjana ovat elinkaarilähestymistapa ja tieteellinen tutkimus. Komissio on vuodesta 2008 lähtien kehittänyt ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevia EU:n kriteerejä useita tuoteluokkia varten. ([65])

Jos tuotteelle tai palvelulle on olemassa ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat EU:n kriteerit tai vastaavat kansalliset kriteerit, hankintaviranomaisten ja -yksiköiden on pyrittävä parhaansa mukaan hankkimaan ainoastaan sellaisia tuotteita ja palveluja, jotka täyttävät ainakin perustasolla (esimerkiksi teknisissä eritelmissä, sopimuksentekoperusteissa tai sopimuksen toteuttamista koskevissa lausekkeissa) vahvistetut kriteerit energian osalta. Peruskriteereillä tarkoitetaan kriteerejä, jotka soveltuvat minkä tahansa hankintaviranomaisen tai -yksikön käyttöön kaikissa jäsenvaltioissa. Ne on laadittu sellaisiksi, että ne edellyttävät mahdollisimman vähän ylimääräistä todentamista tai lisäkustannuksia. ([66])

Renkaat

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan mukaan hankintaviranomaiset ja -yksiköt voivat hankkia ainoastaan renkaita, jotka kuuluvat asetuksessa (EU) 2020/740 määriteltyyn korkeimpaan polttoainetaloudellisuusluokkaan. Direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV olevassa d alakohdassa todetaan, että tämä vaatimus ei estä julkisia elimiä hankkimasta korkeimpaan märkäpitoluokkaan tai vierintämeluluokkaan kuuluvia renkaita, jos se on perusteltua turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä.

Palveluntarjoajien käyttämät tuotteet

Hankintaviranomaisten ja -yksiköiden on vaadittava palveluhankintasopimuksia koskevissa tarjouspyynnöissään, että palveluntarjoajat käyttävät ainoastaan direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV olevaa a, b ja d alakohtaa noudattavia tuotteita, kun palveluntarjoajat hankkivat direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV olevassa a, b ja d alakohdassa tarkoitettuja uusia tuotteita osittain tai kokonaan kyseisen palvelun tarjoamista varten. Ajoneuvojen huoltopalveluja hankkivan hankintaviranomaisen ei esimerkiksi tarvitse vaatia, että kyseiset palveluntarjoajat vaihtavat kaikki renkaansa korkeimpaan polttoainetaloudellisuusluokkaan kuuluviin renkaisiin, vaan vaatimusta sovelletaan vain uusiin, asiaan liittyvän palvelun tarjoamista varten hankittaviin renkaisiin.

([63]) Direktiivin 2009/125/EY 15 artiklan 3 kohdan a alakohta.
([64]) https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en/
([65]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_fi/
([66]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_fi/

Rakennusten energiatehokkuutta koskevat vähimmäisvaatimukset

Kun hankintaviranomaiset tai -yksiköt hankkivat rakennuksia tai rakennusten osia, joiden käyttötarkoitus on rakennus, tai tekevät uusia vuokrasopimuksia tällaisista rakennuksista tai rakennusten osista, niiden on periaatteessa (ks. jäljempänä olevat poikkeukset) valittava ainoastaan rakennuksia, jotka saavuttavat vähintään lähes nollaenergiatason. Vaatimuksia vahvistaessaan jäsenvaltiot voivat tehdä eron uusien ja olemassa olevien rakennusten sekä eri rakennusluokkien välillä.

Jotta rakennukset saavuttaisivat lähes nollaenergiatason, niillä on oltava erittäin korkea energiatehokkuus, sellaisena kuin se on määritettynä EPBD-direktiivin liitteen I mukaisesti. Tarvittava lähes olematon tai erittäin vähäinen energian määrä on suurelta osin katettava uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla. Jäsenvaltiot ovat saattaessaan EPBD-direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään määrittäneet niiden alueella lähes nollaenergiarakennuksiin sovellettavat energiatehokkuustasot ja uusiutuvan energian vähimmäisosuuden.

Direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV todetaan, että direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan ja liitteessä IV olevan f alakohdan noudattaminen on todennettava EPBD-direktiivissä tarkoitetuilla energiatehokkuustodistuksilla. EPBD-direktiivin 19 artiklan mukaan energiatehokkuustodistuksessa on esitettävä rakennuksen energiatehokkuus ja vertailuarvoja, kuten energiatehokkuutta koskevat vähimmäisvaatimukset, jotta energiatehokkuutta voidaan vertailla ja arvioida.

Direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV olevassa f alakohdassa sallitaan poikkeuksellisesti myös sellaisten rakennusten hankkiminen, jotka eivät saavuta lähes nollaenergiatasoa, kun hankintaviranomaiset tai -yksiköt hankkivat tai vuokraavat rakennuksen perusparannusta tai purkamista varten. ’Perusparannuksella’ tarkoitetaan EPBD-direktiivin 2 artiklan 20 alakohdan mukaista ’pitkälle menevää perusparantamista’. Jos rakennus on lähellä ’lähes nollaenergiatason’ vaatimusta, ’perusparannuksella’ saatetaan tarkoittaa suhteellisen vähäisiä toimia.

Tekninen toteutettavuus

Kuten edellä todettiin, direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 1 kohdan yleistä velvoitetta ei sovelleta, jos se ei ole teknisesti toteutettavissa. Toteutettavuutta koskevaa ehtoa sovelletaan kaikkiin julkisiin hankintasopimuksiin riippumatta siitä, minkä julkisia hankintoja koskevan direktiivin soveltamisalaan sopimus kuuluu. Hankintaviranomaisten tai -yksiköiden tehtävänä on arvioida kutakin tapausta ennen hankintamenettelyn käynnistämistä ja kyetä osoittamaan, että energiatehokkuuden edellyttäminen hankintasopimuksessa tai käyttöoikeussopimuksessa ei ole teknisesti mahdollista. Jos sitä ei kyetä osoittamaan, hankintaviranomaisten tai -yksiköiden on hankittava saatavilla olevia energiatehokkaita tuotteita, palveluja, rakennuksia ja urakoita direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV tarkoitettujen vaatimusten mukaisesti.

Vaatimusten noudattaminen on teknisesti toteutettavissa, kun järjestelmän, esimerkiksi rakennuksen tai rakennuksen osan, tekniset ominaisuudet mahdollistavat vaatimusten soveltamisen. Vaatimusten noudattaminen ei ole teknisesti toteutettavissa, kun niitä on mahdotonta soveltaa teknisestä näkökulmasta eli kun järjestelmän tekniset ominaisuudet estävät vaatimusten soveltamisen.

Esimerkiksi energiatehokkaiden lämpöpumppujen hankkiminen voisi olla teknisesti mahdotonta, jos rakennuksen lämmönjakelujärjestelmässä ei voida käyttää lämpöpumpun tehokkaan käytön edellyttämiä lämpötiloja ja asianomainen rakennus on jo hankittu tai vuokrattu.

Sen osoittamiseksi, ettei vaatimusten noudattaminen ole teknisesti toteutettavissa, tarvitaan hyvin dokumentoitu arviointi, joka sisältää myös perustelut, kuten tekniset rajoitukset, paikkaan liittyvät rajoitukset tai tekninen yhteensopimattomuus olemassa olevan infrastruktuurin tai järjestelmien kanssa. Tämä arviointi olisi tehtävä hankinnan valmisteluvaiheessa ja sisällytettävä viranomaisten tai yksiköiden asiakirjoihin. Arvioinnin johtopäätös on myös suositeltavaa esittää hankintailmoituksissa avoimuuteen ja yhdenvertaiseen kohteluun liittyvistä syistä. Tekninen mahdottomuus voidaan osoittaa ja dokumentoida asianmukaisesti tekemällä hyvin dokumentoitu arviointi, jota perustellaan esimerkiksi alustavaan markkinakartoitukseen perustuvalla vertailevalla analyysilla.

Jos hankintaviranomaiset katsovat, että minkään direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan nojalla hankittavaan tehokkuusluokkaan kuuluvan tuotteen hankinta ei ole teknisesti toteutettavissa mutta muiden, vähemmän tehokkaiden tuotteiden on, hankintaviranomaiset voisivat näin ollen hankkia nämä vähemmän tehokkaat tuotteet.

6.2 **Yksityiskohtainen kuvaus velvoitteista**

6.2.1 *Energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltaminen*

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artikla sisältää nyt myös uuden säännöksen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintaviranomaiset ja -yksiköt soveltavat direktiivin (EU) 2023/1791 3 artiklan mukaisesti energiatehokkuus ensin -periaatetta tehdessään hankintasopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia, joiden ennakoitu arvo ([67]) on yhtä suuri tai suurempi kuin direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut kynnysarvot, riippumatta siitä, asetetaanko näille hankintasopimuksille ja käyttöoikeussopimuksille erityisiä vaatimuksia direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä IV. Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklaa sovelletaan myös hankintoihin, jotka kuuluvat direktiivin 2009/81/EY soveltamisalaan ja joiden ennakoitu arvo on suurempi kuin yleisissä hankintadirektiiveissä vahvistetut kynnysarvot.

Tätä vaatimusta sovelletaan kaikkiin edellä olevassa kohdassa mainittuihin hankintasopimuksiin ja käyttöoikeussopimuksiin, koska direktiivissä (EU) 2023/1791 ei ole tältä osin poikkeuksia. ([68])

Lisätietoja energiatehokkuus ensin -periaatteesta ja sen soveltamisesta on komission suosituksessa (EU) 2021/1749 ([69]).

Energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltaminen tarkoittaa, että hankintaa tehtäessä on analysoitava perusteellisesti saatavilla olevat vaihtoehdot ja arvioitava niitä muun muassa muttei ainoastaan energiatehokkuuden kannalta. Ennen kuin viranomainen tai yksikkö tekee päätöksen hankinnasta, kaikki ratkaisut ja vaihtoehdot olisi **tarvittaessa** analysoitava. Niistä olisi muun muassa tehtävä kustannus-hyötyanalyyseja yhteiskunnallisesta näkökulmasta ottaen huomioon energiatehokkuuden laajemmat hyödyt. Ostaja voi hyödyntää asiaan liittyviä analyyseja (vertailukelpoisista hankinnoista, ei vanhentuneita), joita esimerkiksi kyseisen alan politiikasta vastaava alueellinen tai kansallinen yksikkö taikka yhteishankintayksikkö on tehnyt aiemmin vastaavissa tilanteissa

Energiatehokkuus ensin -periaatetta on käytettävä perusperiaatteena päätettäessä hankkeen suunnittelutavasta ja myöhemmin tarjouskilpailun kohteena olevista tuotteista, urakoista, palveluista ja rakennuksista. Hankintamenettelyssä energiatehokkuus ensin -periaate voitaisiin ottaa huomioon sopimuksen tekoperusteissa tai teknisissä eritelmissä. Energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltaminen voidaan dokumentoida esimerkiksi hankkijoiden asiakirjoissa.

6.2.2 *Kansanterveysuhat, yleistä turvallisuutta koskevat hätätilat ja asevoimien sopimukset tai puolustustarvikkeita koskevat hankintasopimukset*

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 2 kohdassa vapautetaan edelleen asevoimien sopimukset ja tiettyjä puolustustarvikkeita koskevat hankintasopimukset kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetystä velvoitteesta. Nämä sopimukset on suljettu pois direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan soveltamisalasta riippumatta siihen, minkä julkisia hankintoja koskevan direktiivin (direktiivi 2009/81/EY mukaan luettuna) ([70]) soveltamisalaan sopimus kuuluu. Direktiivissä otetaan myös käyttöön uusi tähän velvoitteeseen sovellettava poikkeus tapauksissa, joissa sen täyttäminen vaarantaisi kansanterveyden tai estäisi reagoimisen yleistä turvallisuutta koskeviin hätätiloihin.

Kansanterveysuhat ja yleistä turvallisuutta koskevat hätätilat

Yleinen turvallisuus käsitetään yleisesti toiminta-alaksi, jolla valtiolla on ensisijainen vastuu suojella aluettaan ja kansalaisiaan. ""Yleisen turvallisuuden" käsite, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 52 artiklassa tarkoitetussa merkityksessä ja sellaisena kuin unionin tuomioistuin sitä tulkitsee, kattaa sekä jäsenvaltion sisäisen että sen ulkoisen turvallisuuden samoin kuin yleiseen turvallisuuteen liittyvät kysymykset – –. Sillä viitataan yhteiskunnan perustavanlaatuista etua uhkaavaan todelliseen ja riittävän vakavaan vaaraan, kuten valtion elinten ja keskeisten julkisten palvelujen toimintaan ja väestön eloonjäämiseen kohdistuvaan uhkaan, sekä ulkosuhteiden tai kansojen rauhanomaisen rinnakkaiselon vakavan häiriintymisen vaaraan tai sotilaallisiin etuihin kohdistuvaan uhkaan." ([71])

([67]) Direktiivin 2014/24/EU 5 artiklan, direktiivin 2014/25/EU 16 artiklan ja direktiivin 2014/23/EU 8 artiklan merkityksessä.

([68]) Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 1 kohdassa todetaan, että energiatehokkuus ensin -periaatetta olisi sovellettava (rajoituksetta) tehtäessä "hankintasopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia, joiden arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut kynnysarvot […] myös niissä hankintasopimuksissa ja käyttöoikeussopimuksissa, joille ei ole asetettu erityisiä vaatimuksia liitteessä IV".

([69]) Komission suositus (EU) 2021/1749, annettu 28 päivänä syyskuuta 2021, energiatehokkuudesta etusijalle: periaatteesta käytäntöön – Suuntaviivat ja esimerkkejä periaatteen noudattamiseksi päätöksenteossa energia-alalla ja sen ulkopuolella (EUVL L 350, 4.10.2021, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1749/oj).

([70]) On syytä ottaa huomioon, että direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 1 kohdassa mainitut arvot viittaavat yleisiin hankintadirektiiveihin eivätkä direktiivissä 2009/81/EY mainittuihin arvoihin.

([71]) Johdanto-osan 19 kappale, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1807, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa (EUVL L 303, 28.11.2018, s. 59, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1807/oj).

Unionin lainsäädännössä ei ole virallista määritelmää 'kansanterveysuhasta'. Se voidaan kuitenkin laajasti määritellä sellaisen sairauden tai terveysongelman esiintymiseksi tai välittömäksi uhkaksi, joka on bioterrorismin, epideemisen taudin (esimerkiksi maha- tai suolisairaus, malaria, dengue tai zika) tai pandeemisen taudin (esimerkiksi lintuinfluenssa tai covid-19) aiheuttama tai sellaisen uuden ja erittäin tappavan tartunnanaiheuttajan tai biologisen toksiinin aiheuttama, joka aiheuttaa huomattavan riskin merkittävälle kuolonuhrien määrälle tai pysyvälle tai pitkäaikaiselle vammalle.

Jos jäsenvaltio haluaa ottaa käyttöön 'kansanterveyteen' tai 'yleistä turvallisuutta koskevaan hätätilanteeseen' perustuvan poikkeuksen, sen on toimitettava konkreettista näyttöä perusteluista sille, että tämän artiklan asiaan liittyviin säännöksiin tehdään poikkeus. Kansallisia toimenpiteitä ei tule sulkea unionin oikeuden soveltamisen ulkopuolelle pelkästään siksi, että niiden tarkoituksena on suojella yleistä turvallisuutta tai kansallista puolustusta.

Asevoimien sopimukset ja puolustustarvikkeita koskevat hankintasopimukset

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklaa sovelletaan asevoimien sopimuksiin vain siltä osin, kuin sen soveltaminen ei aiheuta ristiriitaa asevoimien toimien luonteen ja ensisijaisen tavoitteen kanssa. Tämän poikkeuksen soveltamiseksi sopimuksesta on tehtävä tapauskohtainen analyysi sen selvittämiseksi, onko direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan ja asevoimien toimien luonteen ja ensisijaisen tavoitteen välillä ristiriita. Tätä poikkeusta sovelletaan kaikentyyppisiin urakoihin, tavaroihin ja palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin.

Määriteltäessä käsitettä 'asevoimat' on erotettava toisistaan **asevoimat** ja **turvallisuusjoukot** (ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/81/EY 28 artiklan 5 kohta). 'Asevoimilla' tarkoitetaan periaatteessa jäsenvaltion sotilaallisia joukkoja, yleensä armeijaa, merivoimia ja ilmavoimia, kun taas 'turvallisuusjoukoilla' tarkoitetaan puolisotilaallisia joukkoja, poliisia tai muita lainvalvontaviranomaisia (mukaan lukien alueellisen tai paikallisen tason poliisi tai muut lainvalvontaviranomaiset) ja tiedusteluelimiä (ks. myös tämän luvun kohta *Kansanterveysuhat ja yleistä turvallisuutta koskevat hätätilat* yleiseen turvallisuuteen liittyvän poikkeuksen osalta). Käsitteellä 'asevoimien sopimukset' tarkoitetaan laajasti sopimuksia, jotka on tehty nimenomaisesti asevoimien hyväksi, eikä pelkästään sopimuksia, jotka asevoimat ovat itse tehneet. Tällaisia sopimuksia voivat tehdä myös puolustusministeriöt, armeijan hankintapalvelut ja kaikki muut asianmukaiset jäsenvaltioiden yksiköt. Siksi tätä poikkeusta voidaan soveltaa kaikkiin direktiivin 2009/81/EY 2 artiklan c alakohdan soveltamisalaan kuuluviin sopimuksiin sekä sopimuksiin, jotka koskevat erityisesti sotilaallisiin tarkoituksiin hankittavia rakennusurakoita ja palveluita (direktiivin 2009/81/EY 2 artiklan d alakohdan ensimmäinen puolisko), jos tapauskohtainen arviointi osoittaa, että direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan velvoitteiden noudattaminen olisi ristiriidassa toimien ensisijaisen luonteen tai tavoitteen kanssa.

Puolustustarvikkeita koskevat hankintasopimukset on suljettu direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan velvoitteiden soveltamisalan ulkopuolelle riippumatta siitä, mikä taho tekee sopimukset tai minkä julkisia hankintoja koskevan direktiivin soveltamisalaan ne kuuluvat.

Puolustustarvikkeilla tarkoitetaan direktiivin 2009/81/EY 1 artiklan 6 alakohdassa määriteltyä sotilaskalustoa.

6.2.3 *Energiatehokkuutta koskevat sopimukset*

Energiatehokkuutta koskevat sopimukset määritellään direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 33 alakohdassa.

Julkisten elinten kannalta on monin tavoin hyödyllistä toteuttaa energiatehokkuushankkeita tekemällä energiatehokkuutta koskevia sopimuksia sen sijaan, että hankkeet toteutettaisiin tekemällä palveluja tai urakoita koskevia perinteisiä sopimuksia. Jälkimmäisessä tapauksessa hankinta- ja seurantaprosesseihin tarvitaan riittävästi taloudellisia ja henkilöstöresursseja, kun taas energiatehokkuutta koskevan sopimuksen mukanaan tuoma kattava asiantuntemus ja taattu tehokkuus varmistavat investointien vaikuttavuuden.

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 3 kohdassa todetaan, että sopimusviranomaisten ja -yksiköiden on arvioitava mahdollisuutta toteuttaa pitkän aikavälin energiatehokkuussopimuksia ([72]), joilla saadaan energiansäästöjä pitkällä aikavälillä, kun ne tekevät palveluhankintoja koskevia sopimuksia, joilla on merkittävä energiasisältö. Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 3 kohdassa ei täsmennetä, minkä tyyppisten palveluhankintasopimusten tekeminen tämän arvioinnin olisi katettava, joten se on toteutettava joko erikseen tai laajemman arvioinnin puitteissa jokaisen tällaisia sopimuksia koskevan hankinnan yhteydessä, jos sopimuksella on merkittävä energiasisältö.

([72]) Energiatehokkuutta koskevat sopimukset ovat edunsaajan ja energiatehokkuutta parantavan toimenpiteen tarjoajan välisiä sopimusjärjestelyjä, jotka todennetaan ja joita seurataan sopimuksen koko keston ajan. Niissä kyseiseen toimenpiteeseen tehdyt investoinnit (urakat, tavarat tai palvelut) korvataan suhteessa sopimuksessa sovittuun energiatehokkuuden parantumistasoon tai muuhun sovittuun energiatehokkuuskriteeriin, kuten rahalliseen säästöön. Ks. myös direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 11 alakohta.

Palveluhankintasopimuksia, joilla on merkittävä energiasisältö, ovat esimerkiksi lämmityksen tai liikennepalvelujen tarjoamista koskevat palveluhankintasopimukset, rakennusten tai katuvalojen kunnossapitoa koskevat palveluhankintasopimukset tai energiaa kuluttavien tilojen hallintaa koskevat palveluhankintasopimukset.

Energiatehokkuutta koskevan sopimuksen kautta tarjottavien erikoistuneiden energiapalvelujen käyttö voi i) mahdollistaa suuremmat julkisen sektorin energiansäästöt, ii) auttaa välttämään teknologiavalintoihin sitoutumisen ja iii) vähentää kustannuksia sisäisiin ratkaisuihin verrattuna. ([73]), ([74])

6.2.4 *Laajemmat kestävyyteen, yhteiskuntaan, ympäristöön ja kiertotalouteen liittyvät näkökohdat sekä ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat unionin kriteerit tai käytössä olevat vastaavat kansalliset kriteerit*

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 5 kohdassa säädetään ensinnäkin, että jäsenvaltiot ”voivat” vaatia, että kun hankintaviranomaiset ja -yksiköt tekevät kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, ne ottavat hankintakäytännöissä tarvittaessa huomioon laajemmat kestävyyteen, yhteiskuntaan, ympäristöön ja kiertotalouteen liittyvät näkökohdat. ([75])

6.2.5 *Tiedot sopimusten energiatehokkuusvaikutuksista ja tiedot uuden rakennuksen elinkaarenaikaisesta lämmitysvaikutuksesta*

Avoimuusperiaatteiden mukaisesti julkisten ostajien on asetettava julkisesti saataville tiedot sellaisten sopimusten energiatehokkuusvaikutuksista, joiden arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut kynnysarvot.

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa edellytetään, että tiedot on asetettava saataville julkaisemalla ne asiaankuuluvissa ilmoituksissa TED-verkkosivustolla täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/1780 ([76]) perusteella laadittavissa kentissä. Nämä tiedot on annettava asianmukaisissa ilmoituksissa, jotka on julkaistava julkisia hankintoja koskevien direktiivien ja ilmoitusten julkaisemista TED-tietokannassa koskevan täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/1780 nojalla. TED-tietokanta on EU:n virallisen lehden täydennysosan verkkoversio. ([77]) Komissio tekee tätä ilmoitusta varten tarvittavat muutokset TED-tietokantaan.

Lisäksi hankintaviranomaiset voivat vaatia, että tarjouksen tekijät julkistavat tiedot elinkaarenaikaisesta lämmitysvaikutuksesta, vähähiilisten materiaalien käytöstä sekä uudessa rakennuksessa ja kunnostettavassa rakennuksessa käytettyjen materiaalien kierrosta. Jos viranomaiset päättävät toimia näin, vaatimus voitaisiin vahvistaa tarjouskilpailuasiakirjoissa ja voittaneen tarjoajan kanssa tehdyssä sopimuksessa. Jos tätä vaatimusta (edellä mainittujen tietojen toimittaminen) ei noudateta, on huolehdittava siitä, että tarjous hylätään asianomaisesta hankintamenettelystä tai määrätään sopimusoikeudellisia seurauksia, jos ilmoitettuja arvoja ei saavuteta sopimuksen täytäntöönpanossa. Näiden tietojen julkaiseminen on 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti erityisen merkityksellistä sellaisten uusien rakennusten osalta, joiden lattiapinta-ala ([78]) on yli 2 000 neliömetriä.

([73]) Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss EUR 30614 EN.

([74]) Hankintaviranomaiset ja -yksiköt voivat saada lisätietoa energiatehokkuutta koskevien sopimusten toteutettavuuden arvioinnista esimerkiksi seuraavista julkaisuista: Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss, Energy Performance Contracting in the Public Sector of the EU – 2020 (2021), ja Boza-Kiss/Zangheri/Bertoldi/Economidou, Practices and opportunities for Energy Performance Contracting in the public sector in EU Member States (2017).

([75]) Seuraavilla sivustoilla ja seuraavissa julkaisuissa on ohjeita siihen, miten laajemmat näkökohdat voidaan ottaa huomioon hankinnoissa:
ympäristöä säästävät julkiset hankinnat: https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement_en;
julkisten ostajien yhteisöalusta: https://public-buyers-community.ec.europa.eu/about;
Euroopan komissio, Sosiaalinen ostaminen: opas sosiaalisten näkökohtien huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa (2. laitos), C(2021) 3573 final, https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/47c69b3a-cfcf-11eb-ac72-01aa75ed71a1/language-fi;
Sosiaalisesti vastuulliset julkiset hankinnat käytännössä: 71 hyvää käytäntöä, toukokuu 2020;
Tukea ja tietoa julkisille ostajille: https://commission.europa.eu/funding-tenders/tools-public-buyers/social-procurement_en;
Euroopan komissio / ICLEI, Buying green! A handbook on green public procurement (2016).

([76]) Vakiolomakkeiden vahvistamisesta julkisiin hankintoihin liittyvien ilmoitusten julkaisemista varten ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1986 kumoamisesta (sähköiset lomakkeet) 23 päivänä syyskuuta 2019 annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2019/1780 (EUVL L 272, 25.10.2019, s. 7–73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2019/1780/oj) mukautetaan niiden kenttien lisäämiseksi, joiden avulla energiatehokkuusvaikutukset asetetaan avoimesti saataville 7 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaisesti. Mainitun säännöksen mukaan energiatehokkuusvaatimusten läpinäkyvä soveltaminen on varmistettava asettamalla sopimusten energiatehokkuusvaikutuksia koskevat tiedot julkisesti saataville julkaisemalla kyseiset tiedot asiaankuuluvissa ilmoituksissa Tenders Electronic Daily (TED) -verkkosivustolla.

([77]) https://ted.europa.eu/fi/

([78]) Tämän pinta-alan arvioimiseksi jäsenvaltiot voisivat käyttää sen tyyppistä pinta-alaa, jota ne käyttävät energiatehokkuustodistuksessa (eli periaatteessa bruttolattiapinta-alaa).

6.2.6 *Hankintaviranomaisten ja -yksiköiden tukeminen*

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on tuettava hankintaviranomaisia ja -yksiköitä energiatehokkuusvaatimusten käyttöönotossa.

Elinkaarikustannusten arviointi

Tunnettu keino, jolla hankintaviranomaisia ja -yksiköitä voidaan tukea, on tarjota niille menetelmiä elinkaarikustannusten ([79]) arviointia varten. Direktiiveissä 2014/24/EU ja 2014/25/EU säädetään nimenomaisesti mahdollisuudesta käyttää elinkaarikustannuksia julkisissa hankinnoissa. Laskentamenetelmä ja tarjoajien toimittamat tiedot on määritettävä tarjouskilpailuasiakirjoissa.

Elinkaarilaskennassa otetaan huomioon muutakin kuin tavaran, palvelun, rakennuksen tai urakan hankintahinta, koska hankintahinta ei yleensä vastaa kaikkia hankinnasta ostajan budjettiin aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia. Tyypillinen elinkaarikustannusten arviointi perustuu näin ollen seuraaviin tietoihin:

— hankintakustannukset ja kaikki siihen liittyvät kustannukset, kuten toimitus (kuljetus), asennus ja käyttöönotto,

— käyttökustannukset, mukaan lukien yleishyödyllisten palvelujen, kuten energian, veden ja muiden kulutushyödykkeiden, kustannukset, verot, vakuutusmaksut, koulutuskustannukset sekä korjaus- ja kunnossapitokustannukset,

— elinkaaren loppuvaiheen kustannukset, kuten poistamis-, kierrätys-, uudistamis- ja käytöstäpoistokustannukset,

— vähennetty jäännösarvo, jolla tarkoitetaan omaisuuserän myynnistä sen käyttöiän päättymisen jälkeen saatavia tuloja,

— omaisuuserän käyttöiän ja takuuajan kesto. ([80])

Tätä varten on laadittu useita alakohtaisia elinkaarilaskennan välineitä (esimerkiksi myyntiautomaatteja, sisä- ja ulkovalaistusta sekä tietokoneita ja näyttöjä varten), jotta julkisten hankintaviranomaisten olisi helpompaa käyttää elinkaarilaskentaa. ([81]) Lisäksi paikallisviranomaisten kestävän kehityksen järjestön (ICLEI) puitteissa on kehitetty muita elinkaarilaskennan välineitä ([82]).

Osaamista tukevat keskukset

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 5 kohdassa edellytetään myös hankintaviranomaisten ja -yksiköiden tukemiseksi energiatehokkuusvaatimusten käyttöönotossa, että jäsenvaltiot perustavat osaamista tukevia keskuksia.

Osaamista tukevista keskuksista on hyötyä siinä, että niiden avulla voidaan keskittää toimia ja välineitä, esimerkiksi i) järjestää ja toteuttaa aihekohtaisia koulutuksia ja työpajoja kaikilla alueilla ja paikallisesti (erillään tai osana yleisluonteisempaa julkisia hankintoja koskevaa koulutusta) ja ii) laatia oppaita. Esimerkiksi Suomessa toimii kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus KEINO. KEINO kehittää hankkijoiden osaamista ja tarjoaa kestäviin ja innovatiivisiin julkisiin hankintoihin liittyviä neuvontapalveluja.

Hankintaviranomaiset ja -yksiköt voivat myös pyytää lisäohjeita ympäristöä säästäviä julkisia palveluja koskevasta EU:n neuvontapalvelusta (EU GPP Helpdesk ([83])).

Hankintaviranomaisten yhteistyö (myös rajojen yli)

Monet energiatehokkuusvaatimusten toteuttamiseen julkisissa hankinnoissa liittyvät ongelmat ovat yhteisiä monille hankintaviranomaisille ja -yksiköille, ja verkostoitumisesta ja muiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä voi olla paljon hyötyä. Jäsenvaltioiden on näin ollen kannustettava tekemään tällaista yhteistyötä (kuten direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 5 kohdassa edellytetään).

([79]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/life-cycle-costing_fi/
([80]) Perera/Morton/Perfrement, Life Cycle Costing in Sustainable Public Procurement: A Question of Value (2009), ja Estevan/Schaefer/Adell, Life Cycle Costing State of the art report (2018).
([81]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/life-cycle-costing_fi
([82]) Esimerkiksi Clean Fleets LCC Tool on kehitetty ajoneuvojen hankintaa varten, https://iclei-europe.org/publications-tools/?c=search&uid=0IKEKnVb/.
([83]) http://ec.europa.eu/environment/gpp/helpdesk.htm/

Kansallisella ja alueellisella tasolla on jo perustettu useita verkostoja, jotka keskittyvät kestäviin hankintoihin. Osallistuminen tällaisiin verkostoihin – tai moniin muihin eri puolilla Eurooppaa toteutettaviin aloitteisiin ja hankkeisiin – voi auttaa merkittävästi ylläpitämään poliittista sitoutumista ympäristöä säästäviin julkisiin hankintoihin ja niiden näkyvyyttä. Se voi myös auttaa hyödyntämään asiaan liittyviä rahoituslähteitä. ([84])

Yhdistetyt hankinnat

Yhdistetyillä hankinnoilla tarkoitetaan, että hankintaviranomaisten tai -yksiköiden ryhmä yhdistää hankintatoimia saavuttaakseen säästöjä, jotka perustuvat suuriin ostomääriin, pienempiin hallinnollisiin kustannuksiin sekä tekniseen ja markkinaosaamiseen. ([85]) Tämä voi olla erityisen tärkeää energiatehokkuusvaatimusten käyttöönotossa, koska sen avulla voidaan jakaa energiatehokkuutta koskevaa asiantuntemusta ja tietoa energiatehokkaiden tuotteiden, urakoiden ja palvelujen markkinoista. Se voi vähäisemmässä määrin liittyä rakennuksiin, joihin ei yleensä sovelleta julkisia hankintoja koskevia sääntöjä eikä sen seurauksena myöskään yhdistettyjä hankintoja. Yhdistettyjä hankintoja voivat suorittaa esimerkiksi yhteishankintayksiköt, jotka tarjoavat yhteishankintapalveluja hankintaviranomaisille ja -yksiköille.

6.2.7 *Säännösten ja käytäntöjen vahvistaminen energiatehokkuuden parantamiseksi ja siihen liittyvien esteiden poistamiseksi*

Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 7 ja 8 kohdassa käsitellään olennaisilta osin samaa kysymystä eli esteitä, jotka estävät julkisia hankintaviranomaisia investoimasta energiatehokkuuteen ja hyödyntämästä energiatehokkuutta koskevia pitkän aikavälin sopimuksia. Tällaiset esteet ovat usein oikeudellisia tai sääntelyä koskevia säännöksiä taikka hallinnollisia käytäntöjä, joiden lähestymistavat ovat ristiriitaisia. Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 7 kohdassa säädetään julkisia hankintoja sekä vuotuisen talousarvion laadintaa ja kirjanpitoa koskevien oikeudellisten ja sääntelyä koskevien säännösten ja hallinnollisten käytäntöjen vahvistamisesta näistä esteistä hankintaviranomaisille ja -yksiköille aiheutuvan vaikutuksen vähentämiseksi, kun taas direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 8 kohdassa säädetään sääntelyllisten ja muiden esteiden poistamisesta.

Lisäksi direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 8 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on raportoitava komissiolle toimenpiteistä, joita on toteutettu energiatehokkuuden parannusten käyttöönoton esteiden poistamiseksi hankinnoissa, osana jäsenvaltioiden kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskevia edistymiskertomuksia.

Siinä missä direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan vain hankintasopimuksiin ja käyttöoikeussopimuksiin, joiden arvo on muun muassa yhtä suuri tai suurempi kuin julkisia hankintoja koskevissa direktiiveissä säädetyt kynnysarvot, direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 7 ja 8 kohtaa sovelletaan kaikkiin julkisiin hankintamenettelyihin.

Esimerkkejä direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 8 kohdassa tarkoitetuista sääntelyllisistä ([86]) ja muista ([87]) esteistä ovat muun muassa seuraavat: ([88])

— määrärahojen puute,

— oikeudelliset ja institutionaaliset esteet,

— aikapaineet,

— kohteena olevien julkisten hankintaviranomaisten kiinnostuksen puute,

([84]) Tässä yhteydessä on syytä mainita komission hiljattain käyttöönottama julkisten ostajien yhteisöalusta (Public Buyers Community Platform). Se on innovatiivinen alusta, joka on suunniteltu helpottamaan hankintaviranomaisten ja -yksiköiden välistä yhteistyötä ja tiedonjakoa Euroopassa. Alusta on digitaalinen tila, jossa julkisten hankintojen sidosryhmät voivat vaihtaa parhaita käytäntöjä ja kokemuksia ja keskustella haasteista. *https://public-buyers-community.ec.europa.eu/* Tanska helpottaa asiantuntemuksen vaihtoa, ja samoin tehdään Länsi-Ranskan alueellisessa verkostossa (www.reseaugrandouest.fr). Euroopan tasolla yksi esimerkki on Procura +-kampanja, jonka tavoitteena on jakaa kokemuksia ympäristöä säästävistä hankinnoista yli rajojen. Sillä tuetaan yksittäisiä osallistujia ympäristöä säästävien julkisten hankintojen toteuttamisessa paikallistasolla (www.procuraplus.org). Tietoa on myös Euroopan komission ja ICLEI:n julkaisussa ”Buying green! A handbook on green public procurement” (2016).

([85]) Ks. esimerkiksi *Euroopan komissio / ICLEI*, Buying green! A handbook on green public procurement (2016), s. 31 ja *Risvig Hamer* teoksessa *Steinicke/Vesterdorf*, EU Public Procurement Law (2018), s. 444.

([86]) Sääntelystä aiheutuvat esteet.

([87]) Muut kuin sääntelystä aiheutuvat esteet.

([88]) *Luyckx/Pál-Hegedüs Ortega*, Public procurement of energy-efficient works, supplies and services – Support provided to projects under the Intelligent Energy Europe II programme and Horizon 2020 Energy Efficiency (2020).

— toimittajien saatavuutta koskeva puute.

Tämä tarkoittaa, että jäsenvaltiot voivat muun muassa

— ottaa käyttöön (tarjouskilpailua koskevia) ohjeita, mallisopimuksia ja tulkitsevia tiedonantoja tai yksinkertaistaa hallinnollisia menettelyjä,

— laatia ajantasaisia energiatehokkuussopimusten malliesimerkkejä (jotka on esimerkiksi mukautettu uusiin hankintamahdollisuuksiin),

— lisätä laadunvarmistustoimia (jotta palvelujen laadusta ja sen mittaamisesta ja todentamisesta tulisi sääntö julkisen sektorin toimissa määräämällä niistä tiukasti sopimuksissa) energiatehokkuussopimusten käytön arvioinnissa,

— poistaa pidäkkeitä, jollaisia ovat esimerkiksi energiansäästöjä koskevien toimintatapojen ja tavoitteiden puuttuminen, ristiriitaisten kannustimien yleisyys ja julkisten rakennusten esimerkillisen vähäinen toteutuminen, ([89])

— luoda kannustimia, kuten hankintaviranomaisten ja -yksiköiden välisiä kilpailuja, joissa energiatehokkaimmat tuotteet, palvelut, urakat tai rakennukset hankkinut hankintaviranomainen tai -yksikkö saa palkintoja tai muita etuja kilpailun voittamisen tuloksena. ([90])

Tässä yhteydessä on syytä huomata, että Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/783 ([91]) perustetusta unionin Life-ohjelman ”Siirtyminen puhtaaseen energiaan” -alaohjelmasta myönnetään rahoitusta tukemaan sellaisten energiatehokkuuspolitiikan täytäntöönpanoa koskevien unionin parhaiden käytäntöjen kehittämistä, jotka kohdistuvat käyttäytymiseen, markkinoihin ja sääntelyyn liittyviin energiatehokkuuden edistämisen esteisiin. Tämä voi tukea jäsenvaltioita edellä käsiteltyjen esteiden poistamisessa.

7. **RAPORTOINTIVAATIMUKSET**

7.1 **Yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien päivittäminen**

Asetuksen (EU) 2018/1999 14 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on viimeistään 30. kesäkuuta 2024 toimitettava viimeisimmän yhdennetyn **kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman** päivitys. Asetuksen (EU) 2018/1999 14 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava luonnos viimeisimmän yhdennetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman päivityksestä aina vuotta ennen kyseisen asetuksen 14 artiklan 2 kohdassa säädettyä määräaikaa.

Kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien päivityksissä on asetuksen (EU) 2018/1999 lisäksi otettava huomioon direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 5 kohdan ensimmäinen virke. Siinä edellytetään, että jäsenvaltiot raportoivat komissiolle kaikkien julkisten elinten vuosittain saavuttamasta kulutuksen vähenemisestä aloittain eriteltynä. Erittelyssä voidaan käyttää edellä taulukossa 2 esitettyjä tietokenttiä.

Päivitetyssä suunnitelmassa esitettyihin tietoihin on määrä sisällyttää aloittain eritelty energiankulutuksen vähennysmäärä, joka kaikkien julkisten elinten on saavutettava. Energian loppukulutuksen vähentämistavoite lasketaan 4.1.2 kohdassa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti, ja se olisi eriteltävä aloittain vähintään seuraavin perustein:

Erittely direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 3 kohdassa säädettyjen kolmen pakollisen ryhmän mukaisesti: sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkiset elimet, joiden väkiluku on alle 50 000 mutta yli 5 000 asukasta, sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkiset elimet, joiden väkiluku on alle 5 000 asukasta, ja kaikki muut julkiset elimet.

Erittely julkisen palvelun alojen mukaisesti (ks. Taulukko 2).

Erittely julkisen liikenteen ja asevoimien mukaisesti, vain jos jäsenvaltio aikoo ottaa jommankumman alan tai molempien alojen saavuttamat energian loppukulutuksen vähennykset huomioon energian loppukulutuksen vähentämistavoitteen saavuttamisessa.

([89]) Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss EUR 30614 EN.
([90]) Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita Procura+-palkinnot: https://procuraplus.org/awards/.
([91]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/783, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1293/2013 kumoamisesta (EUVL L 172, 17.5.2021, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj).

Yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien päivittämiseen on sisällytettävä kuvaus toimenpiteistä, joita on jo toteutettu tai suunnitellaan direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklassa tarkoitettujen energian loppukulutuksen vähentämistavoitteiden ja saman direktiivin 6 artiklassa tarkoitetun korjaustavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi siihen olisi sisällytettävä toteutetut tai suunnitellut politiikkatoimet, joilla varmistetaan direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklassa tarkoitettujen velvoitteiden noudattaminen.

Asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä I olevassa 3.2 kohdassa tarkoitettua energiatehokkuuspolitiikkojen ja -toimenpiteiden kuvausta on näin ollen laajennettava sisällyttämällä siihen osio, joka käsittelee julkisen sektorin toimenpiteitä. Niiden politiikkatoimien lisäksi, jotka sisältyvät nimenomaisesti direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 6, 7, 8 ja 9 kohtaan, tähän osioon suositellaan sisällyttämään myös kuvaus siitä, miten esimerkiksi keskus-, alue- ja paikallistason viranomaisten välinen taakanjako varmistetaan, kun jäsenvaltio panee täytäntöön direktiivin (EU) 2023/1791 5 ja 6 artiklassa tarkoitetut velvoitteet.

7.2 **Edistymisraportit**

Asetuksen (EU) 2018/1999 17 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toimittavat kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskevia **edistymisraportteja**, jotka kattavat energiaunionin kaikki viisi ulottuvuutta, joista yksi on energiatehokkuus.

Asetuksen (EU) 2018/1999 21 artiklassa täsmennetään tiedot, jotka energiatehokkuudesta on ilmoitettava direktiivin (EU) 2023/1791 5, 6 ja 7 artiklassa tarkoitettuihin velvoitteisiin liittyvän raportoinnin osalta. Jäsenvaltioiden on sisällytettävä tietoa kansallisista kehityskuluista, päämääristä ja tavoitteista ja tiettyjen politiikkojen ja toimenpiteiden täytäntöönpanosta sekä asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä IX olevassa 2 osassa tarkemmin esitetyt tiedot.

Kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskevissa edistymisraporteissa on asetuksen (EU) 2018/1999 lisäksi otettava huomioon direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 5 kohdan toinen virke ja 7 artiklan 8 kohta. Direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 5 kohdan toisessa virkkeessä edellytetään, että jäsenvaltiot raportoivat komissiolle kaikkien julkisten elinten vuosittain saavuttamasta kulutuksen vähenemisestä aloittain eriteltynä. Direktiivin (EU) 2023/1791 7 artiklan 8 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on raportoitava komissiolle toimenpiteistä, joita on toteutettu energiatehokkuuden parannusten käyttöönoton esteiden poistamiseksi hankinnoissa, osana jäsenvaltioiden kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskevia edistymiskertomuksia.

Jotta komissio voi täyttää asetuksen (EU) 2018/1999 29 artiklan mukaisen edistymisen arviointia koskevan velvoitteensa, on suositeltavaa, että jos perustason määrittelyä tarkistetaan tai tehdään ilmastoon liittyviä tai palvelun tason mukautuksia, energian loppukulutuksen vähentämistavoitteiden saavuttamista koskeviin tietoihin sisällytettäisiin tarvittaessa vähintään seuraavat tiedot kultakin vuodelta:

— Perustason määrittelyn ja siihen liittyvän tavoitteen laskemisen tarkistaminen verrattuna viimeisimpään edistymisraporttiin, mukaan lukien todennettavissa olevat perustelut sille, miksi perustasoa oli tarkistettava.

— Ilmastoon liittyvien mukautusten vaikutus ilmoitettuun energian loppukulutukseen palvelualoittain ja ilmastovyöhykkeittäin.

— Palvelun tason mukautusten vaikutus ilmoitettuun energian loppukulutukseen.

Jos jäsenvaltio aikoo ottaa julkisen liikenteen tai asevoimien energian kulutuksen vähentymisen huomioon, tietoihin olisi sisällytettävä julkisen liikenteen tai asevoimien alalla saavutettu energian loppukulutuksen vähentäminen.

Ensimmäiset kansallista energia- ja ilmastosuunnitelmaa koskevat edistymisraportit oli määrä toimittaa 15. maaliskuuta 2023, minkä jälkeen jäsenvaltioiden on raportoitava edistymisestä joka toinen vuosi, paitsi silloin, kun sovelletaan direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 5 kohdan vaatimusta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on raportoitava vuosittain kaikkien julkisten elinten saavuttamasta kulutuksen vähenemisestä.

LISÄYS A

Tavoitteiden laskeminen ja tavoitteiden saavuttamisen todentaminen

Tavoitteen laskeminen: jäsenvaltion julkisen sektorin energian loppukulutuksen enimmäismäärän laskemiseen direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan velvoitteiden mukaisesti käytettävät kaavat

2025, 2026

$$FEC_{max,2025} = FEC_{G1,2025}$$

$$FEC_{G1,2025} = FEC_{G1,BL} \times R_{G1,BL_{2025}}$$

$FEC_{G1,BL}$

Energian loppukulutus, ryhmän 1 perustaso

$$R_{G1,BL_{2025}} = \left(1 - \left(\frac{82}{365}\right) \times 0,019\right) = 0,996$$

82 on osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen määräajan 11. lokakuuta 2025 (mukaan luettuna) ja vuoden 2025 lopun välisten päivien lukumäärä.

$$FEC_{max,2026} = FEC_{G1,2025} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL})$$

2027, 2028, 2029

$$FEC_{max,2027} = FEC_{G1,2025} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right)$$

$$FEC_{max,2028} = FEC_{G1,2025} - (3 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right)$$

$$FEC_{max,2029} = FEC_{G1,2025} - (4 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (3 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right)$$

2030, 2031

$$FEC_{max,2030} = FEC_{G1,2025} - (5 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (4 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right) + \left(FEC_{G3,BL} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G3,BL})\right)$$

$$FEC_{max,2031} = FEC_{G1,2025} - (6 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (5 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right) + \left(FEC_{G3,BL} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G3,BL})\right)$$

Seuraavina vuosina (vuodesta 2032 alkaen)

$$FEC_{max,20n} = FEC_{G1,2025} - \left((n-25) \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}\right) + \left(FEC_{G2,BL} - \left((n-26) \times 0,019 \times FEC_{G2,BL}\right)\right) + \left(FEC_{G3,BL} - \left((n-29) \times 0,019 \times FEC_{G3,BL}\right)\right)$$

jossa $n \in \mathbb{N}$: $n \geq 32$.

Lyhenne	Selitys
$FEC_{G1,2025} = FEC_{G1,BL} \times R_{G1,BL_{2025}}$	Ryhmän 1 energian loppukulutuksen enimmäismäärä vuonna 2025 (suhteellisesti) (Ryhmä 1 kattaa kaikki muut julkiset elimet kuin ryhmiin 2 ja 3 sisältyvät julkiset elimet; ks. jäljempänä)

Lyhenne	Selitys
$R_{G1,BL_{2025}}$	$\left(1-\left(\frac{82}{365}\right)\times 0,019\right)996$ Vuoden 2025 vähennyskerroin. $FEC_{G1,BL}$ ei vähene 1,9:ää prosenttia vuonna 2025, vaan suhteellisesti (pro rata) tavalla, joka vastaa vuonna 2025 osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen päivästä alkaen jäljellä olevia 82:ta päivää
$FEC_{G1,BL}$	Energian loppukulutus, ryhmän 1 perustaso; ryhmä 1 kattaa kaikki muut julkiset elimet kuin ryhmiin 2 ja 3 sisältyvät julkiset elimet
$FEC_{G2,BL}$	Energian loppukulutus, ryhmän 2 perustaso; ryhmä 2 kattaa sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkiset elimet, joiden väkiluku on alle 50 000 mutta yli 5 000 asukasta
$FEC_{G3,BL}$	Energian loppukulutus, ryhmän 3 perustaso; ryhmä 3 kattaa sellaisten paikallisten hallintoyksiköiden julkiset elimet, joiden väkiluku on alle 5 000 asukasta
n	Vuosi kaksinumeroisena, esimerkiksi ”30”, kun kyseessä on vuosi 2030

Tavoitteen saavuttamisen todentaminen: tavoitteen ja todellisen energian loppukulutuksen (vuosina 2025–2031) vertaamiseen käytettävät kaavat

$$FEC_{real,G1,adj,2025} - RED_{T_OR_D,adj,2025} \times R_{T_OR_D_{2025}} \leq FECmax,2025$$

$$FEC_{real,G1,adj,2026} - RED_{T_OR_D,adj,2026} \leq FECmax,2026$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2027} - RED_{T_OR_D,adj,2027} \leq FECmax,2027$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2028} - RED_{T_OR_D,adj,2028} \leq FECmax,2028$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2029} - RED_{T_OR_D,adj,2029} \leq FECmax,2029$$

$$FEC_{real,G1\&2\&3,adj,2030} - RED_{T_OR_D,adj,2030} \leq FECmax,2030$$

$$FEC_{real,G1\&2\&3,adj,2031} - RED_{T_OR_D,adj,2031} \leq FECmax,2031$$

Lyhenne	Selitys
$FEC_{real,G,adj,20n}$	Julkisten elinten energian loppukulutus (liikennettä ja puolustusta lukuun ottamatta); (tarvittaessa) mukautettuna; G on joko G1, G1+G2 tai G1+G2+G3 sovellettavan vuoden mukaan siten, että ($n \in N: n \geq 21$) – kullekin luonnolliselle luvulle välillä 21–99
$RED_{T_OR_D,adj,20n}$	Puolustusalan tai liikennealan energian loppukulutuksen vähennys (”TAI” tarkoittaa joko puolustusalan vähennystä tai liikennealan vähennystä taikka molempien alojen vähennystä) vuonna 20n; (tarvittaessa) mukautettuna; verrattuna puolustus- tai liikennealojen energian loppukulutukseen perusvuonna (2021) siten, että ($n \in N: n \geq 25$)

Lyhenne	Selitys
	enintään $\begin{cases} 0 & if\ FEC_{T\&D,20n} \geq FEC_{T\&D,2021} \\ (FEC_{T\&D,2021} - FEC_{T\&D,20n}) & if\ FEC_{T\&D,2021} > FEC_{T\&D,20n} \end{cases}$ $\begin{cases} 0 & if\ FEC_{D,20n} \geq FEC_{D,2021} \\ (FEC_{D,2021} - FEC_{D,20n}) & if\ FEC_{D,2021} > FEC_{D,20n} \end{cases}$ $\begin{cases} 0 & if\ FEC_{T,20n} \geq FEC_{T,2021} \\ (FEC_{T,2021} - FEC_{T,20n}) & if\ FEC_{T,2021} > FEC_{T,20n} \end{cases}$
	Energian loppukulutus, liikenneala siten, että ($n \in N : n \geq 21$) — kullekin luonnolliselle luvulle välillä 21–99
$FEC_{D,20n}$	Energian loppukulutus, puolustusala siten, että ($n \in N : n \geq 21$) — kullekin luonnolliselle luvulle välillä 21–99
$FEC_{T\&D,20n}$	Energian loppukulutus, liikenne- ja puolustusala siten, että ($n \in N : \geq n \geq 21$) — kullekin luonnolliselle luvulle välillä 21–99
$R_{T_OR_D_{2025}}$	$\left(\frac{82}{365}\right)$ Liikenteen ja puolustuksen säästöjen vähennyskerroin vuonna 2025. Puolustus- ja liikennealojen energian loppukulutuksessa saavutetut säästöt otetaan huomioon suhteellisesti (pro rata) vuodelta 2025. Tämä vastaa vuonna 2025 osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen päivästä alkaen jäljellä olevia 82:ta päivää.

Lisäys B

Ilmastoon, julkisen palvelun tasojen muuttumiseen ja julkisten elinten poistamiseen tai lisäämiseen liittyvät mukautukset

Ilmastomukautus

Energian loppukulutukseen direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti tehtävään ilmastomukautukseen sovelletaan seuraavia perusperiaatteita:

— Sääolosuhteiden vaihteluun liittyviä mukautuksia tehdään vain energiankulutuksen ilmastosta riippuvaiseen osuuteen. Yleensä tämä tarkoittaa vain rakennusten lämmitykseen ja jäähdytykseen käytettyä energian loppukulutusta.

— Jäsenvaltio voi päättää, että sen alue kuuluu yhteen tai useaan ilmastovyöhykkeeseen.

— Ilmastomukautus lasketaan jäsenvaltion energian kokonaisloppukulutukselle kullakin julkisen palvelun alalla kullakin määritellyistä ilmastovyöhykkeistä. ([1])

— Sääolosuhteiden vaihtelut on kuvattava käyttämällä uusimman kehityksen mukaisia parametrejä: Yleisimmin käytettyjä parametrejä ovat lämmitystarveluku lämmitykseen käytetyn energiankulutuksen osalta ja jäähdytystarveluku jäähdytykseen käytetyn energiankulutuksen osalta.

— Kukin jäsenvaltio voi määritellä ilmastovyöhykkeen sille asianmukaisella tavalla edellyttäen, että määriteltyjä ilmastovyöhykkeitä varten on saatavilla vaaditut ilmastoparametrit (lämmitys- ja jäähdytystarveluku). ([2]) Kaikki lämmitykseen ja jäähdytykseen liittyvät energian loppukulutustiedot on luokiteltava tiettyyn ilmastovyöhykkeeseen.

— Jotta ei tarvitse laskea sääolosuhteiden pienempiä vaihteluja, jotka yleensä vaikuttavat hyvin vähän energiankulutukseen, ilmastoparametreihin (tavallisesti lämmitys- tai jäähdytystarveluvut) olisi sovellettava vähimmäistason kynnysarvoa, joka on plus tai miinus 5 prosenttia perusvuoteen verrattuna. Toisin sanoen ilmastomukautus tehdään vain, jos ilmastoparametri on 5 prosenttia suurempi tai pienempi kuin perusvuonna. ([3])

— Ilmastosta riippuvainen osuus – eli lämmitykseen ja jäähdytykseen käytetty energian loppukulutus – olisi eriteltävä julkisen palvelun tyypin, keskimääräisen teknisen kokoonpanon ja sääolosuhteiden mukaisesti. Lisäksi energian loppukulutusta määriteltäessä olisi otettava huomioon vain ne energiankantajat, joita käytetään laajalti lämmitykseen tai jäähdytykseen. Lämmityksen osalta tällaisia ovat yleensä kaukolämpö, maakaasu, lämmitysöljy, pelletit, puuhake, kiinteät biomassapolttoaineet, kiinteät fossiiliset polttoaineet ja sähkö (vain lämmitykseen käytetty osuus). Jäähdytyksen osalta tällaisia ovat yleensä sähkö (vain jäähdytykseen käytetty osuus) ja kaukojäähdytys.

— Jos jäsenvaltio päättää soveltaa lämmitykseen liittyvää ilmastomukautusta, on sovellettava myös jäähdytykseen liittyvää ilmastomukautusta, jos edellä mainitut vähimmäistason kynnysarvot täyttyvät.

— Energian loppukulutuksen ilmastosta riippuvaisen osuuden tarkan arvion olisi perustuttava empiiriseen näyttöön ja/tai asiaan liittyvään tutkimukseen. Jos jäsenvaltio ei kykene toimittamaan empiiriseen näyttöön perustuvia merkityksellisiä arvioita tietyn julkisen palvelun energian loppukulutuksen ilmastosta riippuvaisesta osuudesta, asianmukaisina keskimääräisinä arvoina pidetään taulukoissa 5 ja 6 esitettyjä oletusarvoja.

([1]) Koska tämä velvoite liittyy jäsenvaltioihin kokonaisuudessaan, ilmastomukautuksia ei kannata laskea eritellymmällä tasolla, kuten kullekin julkiselle elimelle erikseen. Ilmastomukautuksen laskeminen korkeimmalla mahdollisella erittelytasolla (eli vain ilmastovyöhykkeen ja julkisen palvelun mukaan eritellysti) riittää ja on vähemmän altis virheille.

([2]) Yhteinen tutkimuskeskus julkaisee Euroopan talousalueen lämmitys- ja jäähdytystarveluvut osoitteessa https://agri4cast.jrc.ec.europa.eu/dataportal/.

([3]) Vähimmäistason kynnysarvoa, joka on plus tai miinus 5 prosenttia, sovelletaan erikseen kuhunkin ilmastoparametriin. Tämä tarkoittaa, että jos lämmitystarveluvun ero perusvuoteen on tiettynä vuonna alle 5 prosenttia, mutta jäähdytystarveluvun ero on suurempi kuin kynnysarvo, kyseisenä vuonna sovelletaan vain jäähdytykseen liittyvää ilmastomukautusta.

Lämmitykseen ja jäähdytykseen käytetyn energian loppukulutuksen ilmastomukautuksen laskemiseen käytettävä yleinen kaava

$$FEC_{HC,\ adj} = FEC_{HC} \times (1 - f_{adj}) + FEC_{HC} \times f_{adj} \times \left(\frac{par_{base}}{par_{rep}}\right)$$

$FEC_{HC,adj}$	Lämmitykseen tai jäähdytykseen käytetty energian loppukulutus ilmastomukautuksen jälkeen
FEC_{HC}	Lämmitykseen tai jäähdytykseen käytettyjen energiankantajien raportoitu energian loppukulutus ([4])
f_{adj}	Mukautuskerroin, joka vastaa joko lämmitykseen tai jäähdytykseen käytettyjen energiankantajien raportoitua energian loppukulutuksen ilmastosta riippuvaista osuutta
par_{rep}	Ilmastoparametrin (lämmitys- tai jäähdytystarveluku) arvo raportointivuonna
par_{base}	Ilmastoparametrin (lämmitys- tai jäähdytystarveluku) arvo perusvuonna 2021

([4]) Yleisesti ottaen lämmitykseen tarkoitettu energiankulutus koostuu kaukolämmön, maakaasun, lämmitysöljyn, pellettien, puuhakkeen, kiinteiden biomassapolttoaineiden, kiinteiden fossiilisten polttoaineiden ja sähkön (lämmitykseen käytetty osuus) raportoidusta kulutuksesta, kun taas jäähdytykseen tarkoitettu energiankulutus koostuu kaukojäähdytyksen ja sähkön (jäähdytykseen käytetty osuus) raportoidusta kulutuksesta (ks. taulukot 5 ja 6).

Taulukot, jotka sisältävät ilmastomukautukseen liittyvät oletusarvot:

Taulukossa 5 esitetään lämmitykseen tai jäähdytykseen käytetyn energian loppukulutuksen ilmastosta riippuvaisen osuuden oletusarvot julkisen palvelun ja keskimääräisten sääolosuhteiden mukaan eriteltynä. Oletusarvot perustuvat asiantuntija-arvioihin. Niitä ei tulisi soveltaa rakennuskohtaiseen ilmastomukautukseen, vaan silloin, kun tehdään ilmastomukautuksia tietyn julkisen palvelun alan lämmitykseen tai jäähdytykseen käytettyyn energian kokonaiskulutukseen tietyllä ilmastovyöhykkeellä. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on määriteltävä ilmastovyöhykkeet. Taulukossa 5 esitetyt ilmastosta riippuvaiset osuudet koskevat ainoastaan lämmitykseen ja jäähdytykseen käytettyä energiankulutusta. Lämmitykseen käytetty energiankulutus koostuu kaukolämmön, maakaasun, lämmitysöljyn, pellettien, puuhakkeen, kiinteiden biomassapolttoaineiden, kiinteiden fossiilisten polttoaineiden ja sähkön (lämmitykseen käytetty osuus) raportoidusta kulutuksesta (ks. Taulukko 6). Jäähdytykseen käytetty energiankulutus koostuu kaukojäähdytyksen ja sähkön (jäähdytykseen käytetty osuus) raportoidusta kulutuksesta (ks. Taulukko 6).

Taulukko 5

Lämmitykseen tai jäähdytykseen käytetyn energian loppukulutuksen ilmastosta riippuvaisen osuuden oletusarvot julkisen palvelun ja keskimääräisten sääolosuhteiden mukaan eriteltynä

(prosenttia)

Julkinen palvelu	Keski- ja Luoteis-Euroopan keskimääräiset sääolosuhteet		Etelä-Euroopan keskimääräiset sääolosuhteet		Pohjois-Euroopan keskimääräiset sääolosuhteet	
	Lämmitykseen käytetty energiankulutus	Jäähdytykseen käytetty energiankulutus	Lämmitykseen käytetty energiankulutus	Jäähdytykseen käytetty energiankulutus	Lämmitykseen käytetty energiankulutus	Jäähdytykseen käytetty energiankulutus
Toimisto- ja hallintorakennukset	80	90	65	90	85	90
Sairaalat ja terveydenhuollon rakennukset	55	80	40	80	60	80
Koulut ja päiväkodit	75	90	60	90	80	90
Yliopistot	80	80	50	80	85	80
Tehdas- ja hallirakennukset	85	90	80	90	90	90
Julkisessa omistuksessa olevat asuinrakennukset (esimerkiksi asuntolat)	65	90	50	90	75	90
Muut julkiset rakennukset (omistetut tai vuokratut)	65	90	50	90	70	90

Taulukko 6

Lämmitykseen ja jäähdytykseen käytetyn energiankulutuksen osuus julkisen sektorin ja keskimääräisten sääolosuhteiden mukaan eriteltynä ([1])

(prosenttia)

Julkinen palvelu	Keski- ja Luoteis-Euroopan keskimääräisissä sääolosuhteissa		Etelä-Euroopan keskimääräisissä sääolosuhteissa		Pohjois-Euroopan keskimääräisissä sääolosuhteissa	
	Lämmitykseen käytetyn sähkönkulutuksen osuus	Jäähdytykseen käytetyn sähkönkulutuksen osuus	Lämmitykseen käytetyn sähkönkulutuksen osuus	Jäähdytykseen käytetyn sähkönkulutuksen osuus	Lämmitykseen käytetyn sähkönkulutuksen osuus	Jäähdytykseen käytetyn sähkönkulutuksen osuus
Toimisto- ja hallintorakennukset	4	7	7	18	8	2
Sairaalat ja terveydenhuollon rakennukset	7	18	7	30	6	7
Koulut ja päiväkodit	3	5	4	12	4	2
Yliopistot	4	8	7	15	4	3
Tehdas- ja hallirakennukset	3	7	3	15	5	4
Julkisessa omistuksessa olevat asuinrakennukset (esimerkiksi asuntolat)	2	3	3	20	3	1
Muut julkiset rakennukset (omistetut tai vuokratut)	5	3	7	15	6	2

([1]) Taulukossa esitetyt arvot ovat oletusarvoisia arvioita. Osuuteen vaikuttavat kuitenkin pitkälti tietyn jäsenvaltion energiajärjestelmän tietyt ominaisuudet, kuten sähkölämmityksen tyypillinen osuus lämmön hankinnasta tai eri julkisten palvelujen käyttämä tyypillinen rakennustekniikka. Jäsenvaltiot voivat tämän vuoksi käyttää tilastotietoihin perustuvia asianmukaisempia arvoja.

Julkisen palvelun tasojen merkittävään muuttumiseen liittyvä mukautus

Energian loppukulutukseen asetuksen (EU) 2018/1999 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehtävään asianmukaisen palvelun tason mukautukseen sovelletaan seuraavia perusperiaatteita:

— Mukautus tehdään erikseen eri julkisen palvelun alojen raportoidulle energian loppukulutukselle (ks. Taulukko 2) jäsenvaltion tasolla ([5]), koska palvelun tason mittaamiseen tarvitaan eri parametreja.

— Palvelun tason mittaamiseen käytettävät viiteparametrit on valittava huolellisesti, ja niillä on oltava mahdollisimman suora yhteys energiankulutukseen ([6]). Taulukossa 7 annetaan esimerkkejä asianmukaisista viiteparametreistä kyseisessä asiayhteydessä.

— Soveltamalla vähimmäistason kynnysarvoa, joka on plus tai miinus 5 prosenttia, varmistetaan, että vain huomattavat muutokset palvelun tasoissa otetaan huomioon. Tämä tarkoittaa, että palvelun tason mukautus tehdään vain, jos palvelun tason mittaamiseen käytettävä parametri on tiettynä vuonna 5 prosenttia suurempi tai pienempi kuin perusvuonna.

— Jos tietyllä julkisen palvelun alalla on tehtävä palvelun tason mukautus ja ilmastomukautus, nämä mukautukset tehdään peräkkäin. Ilmastomukautus olisi erilainen kullekin tietyn jäsenvaltion ilmastovyöhykkeelle, joten ilmastomukautus olisi tehtävä ensin ja palvelun tason mukautus vasta sen jälkeen. Palvelun tason mukautus olisi tehtävä vain jäsenvaltion tasolla.

Taulukko 7

Luettelo asianmukaisista palvelun tason mittaamiseen käytettävistä viiteparametreistä julkisten palvelujen mukaan eriteltynä

Rakennusten energiankulutus	**Viiteparametrit**
Toimisto- ja hallintorakennukset	m2 (lämmitetty tai jäähdytetty pinta-ala)
Sairaalat ja terveydenhuollon rakennukset	m2 (lämmitetty tai jäähdytetty pinta-ala)
Koulut ja päiväkodit	m2 (lämmitetty tai jäähdytetty pinta-ala)
Yliopistot	m2 (lämmitetty tai jäähdytetty pinta-ala)
Tehdas- ja hallirakennukset	m2 (lämmitetty tai jäähdytetty pinta-ala)
Julkisessa omistuksessa olevat asuinrakennukset	m2 (lämmitetty tai jäähdytetty pinta-ala)
Muut julkiset rakennukset (omistetut tai vuokratut)	m2 (lämmitetty tai jäähdytetty pinta-ala)
Energiankulutus prosesseissa	
Julkinen valaistus	valaistut tiet (km) tai valopisteiden lukumäärä
Vesihuolto	vuotuinen vedenkulutus
Jäteveden käsittely	käsitellyn jäteveden vuotuinen määrä
Jätehuolto	jätteen vuosituotanto
Muut prosessit	ei viiteparametriä (mukautusta ei ennakoida)

([5]) Koska tämä velvoite liittyy jäsenvaltioihin kokonaisuudessaan, palvelun tason muuttumiseen liittyviä mukautuksia ei kannata laskea eritellymmällä tasolla, kuten kullekin julkiselle elimelle erikseen. Riittää, että laskelma tehdään jäsenvaltion tasolla vain julkisen palvelun alojen mukaan eritellysti. Tämä tapa on vähemmän altis virheille.

([6]) Esimerkiksi koulujen tai päiväkotien oppilas- tai lapsimäärällä on melko epäsuora yhteys energiankulutukseen kyseisellä sektorilla. Tämä johtuu siitä, että vain merkittävä kasvu lasten määrässä aiheuttaisi viipeellä sen, että saataville olisi asetettava uusia tiloja – ja päinvastoin, jos lasten määrä vähenisi. Sama pätee myös julkisen liikenteen energiankulutukseen liittyvään henkilökilometrien parametriin, koska tiettyyn kynnysarvoon saakka liikennevälineen käytön kasvulla tai vähenemisellä on merkityksetön vaikutus energiankulutukseen.

Energiankulutus liikennepalveluissa	
Julkinen liikenne	vuosittain ajettu kilometrimäärä
Julkisten elinten muita tarkoituksia kuin julkista liikennettä varten omistama ajoneuvokanta	ei viiteparametriä (mukautusta ei ennakoida)

Yleinen kaava energian loppukulutuksen mukauttamiseen palvelun tasossa tapahtuviin muutoksiin

$$FEC_{adj} = FEC \times \left(\frac{par_{base}}{par_{rep}} \right)$$

FEC_{adj}	Mukautettu energian loppukulutus
FEC	Energian loppukulutus (kerätyt tiedot)
par_{rep}	Palvelun tasoa koskevan parametrin arvo raportointivuonna
par_{base}	Palvelun tasoa koskevan parametrin arvo perusvuonna

Tätä yleistä kaavaa voidaan soveltaa vain, jos olettamus palvelun tason ja energiankulutuksen välisestä suorasta yhteydestä on perusteltu palvelun tason mittaamiseen valitun parametrin perusteella.

Julkisten elinten poistamiseen ja lisäämiseen liittyvät mukautukset

Jos julkisia elimiä poistuu tai uusia perustetaan tai julkisia elimiä on vahingossa jätetty pois perustasosta, perustason kulutuksen ja vuotuisen energian loppukulutuksen vertailemiseen olisi sovellettava periaatetta, jonka mukaan samankaltaisia arvoja olisi vertailtava keskenään. Konkreettisesti tämä tarkoittaa seuraavaa:

— Kun julkinen elin lakkaa – mistä tahansa syystä – olemassa olemasta, sen energian loppukulutus olisi jätettävä pois perustasosta ja kaikkien seuraavien raportointivuosien energian loppukulutuksesta. Jo raportoitujen edellisten vuosien osalta ei ole tarpeen laskea mukautettuja tuloksia uudelleen.

— Kun julkinen elin lisätään – mistä tahansa syystä – luetteloon, sen energian loppukulutus olisi lisättävä perustasoon ja kaikkien seuraavien raportointivuosien energian loppukulutukseen. Tässä tapauksessa voi olla, että energian loppukulutustietoja ei ole saatavilla perusvuodelta 2021. Tällöin peruskulutuksena voidaan käyttää lisätyn julkisen elimen ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden energian loppukulutusta, johon seuraavien vuosien energian loppukulutusta verrataan.

— Tapauksissa, joissa julkiset elimet käyvät läpi rakenneuudistuksen, olisi mahdollisuuksien mukaan pyrittävä vertailukelpoisuuteen perusvuoden olosuhteiden kanssa noudattamalla periaatetta, jonka mukaan samankaltaisia arvoja olisi vertailtava keskenään.

Kaikissa edellä mainituissa tapauksissa edellisen tavoitekauden energian loppukulutus olisi laskettava kokonaan uudelleen vuodesta 2025 alkaen. ([7])

([7]) Jos jäsenvaltio käyttää asianmukaista ohjelmistoratkaisua energian loppukulutustietojen keräämiseen ja tavoitteen saavuttamisessa edistymistä koskevaan raportointiin, sovelluksen pitäisi suorittaa uudelleenlaskenta automaattisesti.

LISÄYS C

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklaan liittyviä käytännön esimerkkejä

1. **Korjausvaatimuksen täyttäminen (oletusarvoinen lähestymistapa)**

Tässä osiossa esitetään havainnollistavia esimerkkejä siitä, miten vuotuisen tavoitteen laskemiseen käytettävä perustaso olisi määritettävä. Kolmella erityistapauksella havainnollistetaan, miten perustaso ja tavoite muuttuvat erityisissä olosuhteissa.

Vuotuinen korjaustavoite

Taulukossa 8 esitetään, miten vuotuinen tavoite voidaan laskea rakennusten kokoa ja niiden nykyistä energiatehokkuusluokkaa koskevien tietojen perusteella.

Taulukko 8

Esimerkki rakennuskannan perusskenaariosta 1. tammikuuta 2024

Rakennuksen tunniste	Kokonaishyötypinta-ala (m^2)	Lähes nollaenergiarakennus	Perustasoon sisältyvät rakennukset ([1])	Korjausvaatimusten piiriin kuuluvien rakennusten kokonaishyötypinta-ala (m^2)
1	2 000	X		–
2	10 000		X	10 000
3	7 000		X	7 000
4	1 500		X	1 500
5	30 000		X	30 000
6	3 000	X		–
7	300	X		–
8	900	X		–
9	800		X	800
10	700		X	700
11	200 ([1])			–
Kokonaishyötypinta-alan perustaso (m^2)				**50 000**
Vuotuinen korjaustavoite (m^2)				**1 500**

([1]) Rakennukset, joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m^2, ovat julkisten elinten omistuksessa 1. tammikuuta 2024 eikä niitä kunnosteta lähes nollaenergiarakennuksia koskevan standardin mukaisiksi.

Oletuksena on, että 1. tammikuuta 2024 vuotuinen korjaustavoite (m^2) on 50 000 m^2 × 3 % = 1 500 m^2. Tämä voidaan saavuttaa korjaamalla rakennus 4 (esimerkissä) tai korjaamalla useita rakennuksia, joiden neliömetrimäärä on yhteensä vähintään sama (esimerkiksi rakennukset 9 ja 10).

Vuotuinen korjaustavoite pysyy muuttumattomana koko direktiivin (EU) 2023/1791 voimassaoloajan, vaikka rakennuskantaan lisätään uusia rakennuksia tai rakennuksia puretaan tai myydään. Kaikkien julkisten elinten omistuksessa olevien uusien rakennusten on oltava päästöttömiä 1. tammikuuta 2028 alkaen, kuten EPBD-direktiivin 7 artiklassa säädetään. Samassa artiklassa täsmennetään myös, että uusien julkisten rakennusten on oltava vähintään lähes nollaenergiarakennuksia siihen saakka, kunnes päästöttömyysvaatimusta aletaan soveltaa.

Purkamista ja korvaamista koskeva esimerkki

Jäsenvaltiot voivat lisätä vuotuisten korjausten määrään julkisten elinten omistamien sellaisten uusien rakennusten pinta-alan, jotka korvaavat kahden edellisen vuoden aikana puretut yksittäiset rakennukset. Taulukossa 9 annetaan esimerkki tästä poikkeuksesta.

Taulukko 9

Purkamista ja korvaamista koskeva esimerkki

Rakennuksen tunniste	Kokonaishyötypinta-ala (m^2)	Lähes nollaenergiarakennus	Perustasoon sisältyvät rakennukset ([1])	Tila	Korjausvaatimusten piiriin kuuluvien rakennusten kokonaishyötypinta-ala (m^2)
1	2 000	X			–
2	10 000		X		10 000
3	7 000		X		7 000
4	1 500		X		1 500
5	30 000		X		30 000
6	3 000	X			–
7	300	X			–
8	900	X			–
9	800		X	Purettu	800
10	700		X		700
11	1 200	X		Uusi rakennus	1 200
Kokonaishyötypinta-alan perustaso (m^2)					**50 000**
Vuotuinen korjaustavoite					**1 500**

([1]) Rakennukset, joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m^2, ovat julkisten elinten omistuksessa 1. tammikuuta 2024 eikä niitä kunnosteta lähes nollaenergiarakennuksia koskevan standardin mukaisiksi.

Olettaen, että rakennus 11 rakennettiin korvaamaan tietty rakennus (eli rakennus 9), joka purettiin kahden edellisen vuoden aikana, rakennuksen 11 pinta-ala voidaan ottaa huomioon tavoitteessa enintään puretun vanhan rakennuksen kokoon saakka. Tämän rakennuksen huomioon ottaminen tarkoittaa, että kyseisen vuoden jäljellä oleva tavoite on 1 500 m^2 – 800 m^2 = 700 m^2.

Rakennuksen 11 pinta-ala (800 m2) voidaan ottaa huomioon tavoitteen saavuttamisessa vain, jos jäsenvaltio kykenee osoittamaan, että se täyttää direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 4 kohdassa vahvistetut kaksi ehtoa:

— Kustannustehokkuus: (Rakennuksen 9 purkukustannukset yhteensä + Rakennuksen 11 rakennuskustannukset yhteensä) < Rakennuksen 9 lähes nollaenergiarakennuksen tai päästöttömän rakennuksen vaatimustason mukaiseksi korjaamisen kustannukset yhteensä.

— **Kestävyys:**

  — Rakennuksen 9 energian kokonaiskulutus sen jäljellä olevan arvioidun taloudellisen elinkaaren aikana > (Rakennuksen 11 energian kokonaiskulutus sen jäljellä olevan arvioidun taloudellisen elinkaaren aikana + Rakennuksen 11 energian kokonaiskulutus rakennusvaiheen aikana)

  JA

  — Rakennuksen 9 hiilidioksidipäästöt yhteensä sen jäljellä olevan arvioidun taloudellisen elinkaaren aikana > (Rakennuksen 11 päästöt yhteensä sen jäljellä olevan arvioidun taloudellisen elinkaaren aikana + Rakennuksen 11 päästöt yhteensä rakennusvaiheen aikana).

2. **Korjausvaatimuksen täyttäminen (vaihtoehtoinen lähestymistapa) – käytännön esimerkkejä**

Vastaavien energiansäästöjen vuotuisen tavoitemäärän määrittäminen

Jäsenvaltiot voivat valita haluamansa menetelmän energiansäästöjen vuotuisen tavoitemäärän määrittämiseksi, kunhan 6 artiklan vaatimukset täyttyvät. Yksi mahdollinen tapa on määrittää kunkin vuoden osalta rakennukset, jotka on määrä korjata, luokittain ja odotetut energiansäästöt käyttämällä viiterakennusten energiankulutuksen standardiarvoja ennen korjausta ja sen jälkeen. Taulukossa 10 ja taulukossa 11 annetaan esimerkki, jossa jäsenvaltiot velvoitetaan korjaamaan 230 000 m2 vuodessa, mutta tämä saa aikaan kaksi erilaista energiansäästövaatimusta vuodelle X ja vuodelle X+1. Tämä johtuu siitä, että rakennukset jakautuvat luokkiin eri tavalla näinä kahtena vuonna. Taulukossa esitetyt luvut ovat pelkästään havainnollistavia.

Taulukko 10

Vastaavien energiansäästöjen arvioiminen vuonna X

Vuonna X korjattavien viiterakennusten tyypit	Vuonna X korjattavien rakennusten kokonaispinta-ala (m^2)	Energiankulutus ennen korjausta (kWh/m^2)	Energiankulutus korjauksen jälkeen (kWh/m^2)	Energiansäästöt (kWh/m^2)	Energiansäästöt yhteensä (kWh)
Toimistot	100 000	380	70	310	31 000 000
Koulutusrakennukset	50 000	400	70	330	16 500 000
Sairaalat	30 000	300	70	230	6 900 000
Urheilualueet	30 000	200	70	130	3 900 000
Muu	20 000	350	70	280	5 600 000
Vuonna X saavutettavat energiansäästöt yhteensä					**63 900 000**

Taulukko 11

Vastaavien energiansäästöjen arvioiminen vuonna X+1

Vuonna X+1 korjattavien viiterakennusten tyypit	Vuonna X+1 korjattavien rakennusten kokonaispinta-ala (m^2)	Energiankulutus ennen korjausta (kWh/m^2)	Energiankulutus korjauksen jälkeen (kWh/m^2)	Energiansäästöt (kWh/m^2)	Energiansäästöt yhteensä (kWh)
Toimistot	0	380	70	310	0
Koulutusrakennukset	100 000	400	70	330	33 000 000
Sairaalat	30 000	300	70	230	6 900 000
Urheilualueet	50 000	200	70	130	6 500 000
Muu	50 000	350	70	280	14 000 000
Vuonna X+1 saavutettavat energiansäästöt yhteensä					**60 400 000**

Toinen mahdollinen tapa olisi arvioida (samaan tapaan kuin edellä olevissa taulukoissa), mikä osuus rakennuskannasta olisi korjattava tiettynä ajanjaksona (esimerkiksi vuoden 2030 loppuun mennessä), ja arvioida vuotuiset keskimääräiset säästöt kyseisenä ajanjaksona.

LISÄYS D

Muita direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklaan liittyviä ohjeita

Luettelo julkisten elinten rakennuksista

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdassa täsmennetään, minkä tyyppisiä tietoja jäsenvaltioiden on annettava luettelossa. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin myös käyttää tilaisuutta hyväkseen ja kerätä lisätietoja kansallisen rakennuksia ja energiatehokkuutta koskevan politiikan tavoitteiden tueksi. Yksityiskohtaisempaa luetteloa voidaan käyttää direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 1 tai 6 kohdassa tarkoitetun tavoitteen perustason laskemiseen. Sitä käyttämällä voidaan esimerkiksi laatia vaikuttavampi kansallisen tason korjausstrategia seuraavasti:

— määritetään korjattavaksi sellaiset rakennukset, jotka ovat vähemmän tehokkaita;

— ryhmitellään rakennukset luokan ja tyypin mukaan siten, että voidaan laatia yhteisiä lähestymistapoja korjaamiseen;

— asetetaan etusijalle kustannustehokkaammat korjaukset, esimerkiksi energiatehokkuustodistuksen tai jonkin muun rakennusten ominaisuuden perusteella;

— asetetaan etusijalle käyttämättömänä olevat rakennukset, jotta niihin voidaan sijoittaa organisaatioita siksi aikaa, kun niiden rakennusta kunnostetaan.

Jäljempänä on esimerkkejä lisätiedoista, joita jäsenvaltiot voivat halutessaan kerätä, ja sulkeissa annetaan ehdotuksia tietotyypistä tai vaihtoehdoista:

Tiedot, joista on hyötyä perustason ja direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklassa vahvistetun tavoitteen laskemisessa

— Rakennus jätetty pois korjausten perustasosta (KYLLÄ/EI)

— Syy, jonka vuoksi rakennus on jätetty pois korjausten perustasosta (ei omistuksessa / sosiaaliperusteinen asunto, jonka korjaus ei olisi kustannustehokasta / on jo lähes nollaenergiarakennus 1.1.2024)

— Energiatehokkuustaso / korjaustilanne (lähes nollaenergiarakennus / päästötön rakennus / lähes nollaenergiarakennusta vastaava [1] 6 artiklan 2 kohdan a–c alakohdan mukaisesti / muu)

— Korjauspäivä (päivämäärä, jos edellisessä kohdassa on valittu lähes nollaenergiarakennus / päästötön rakennus / lähes nollaenergiarakennusta vastaava 6 artiklan mukaisesti)

— Rakennuksen purkupäivä (päivämäärä)

— Rakennuksen rakennuspäivä (päivämäärä)

— Rakennus korvaa puretun rakennuksen (KYLLÄ/EI; kenttä saatavilla vain, jos rakennuksen päivämäärä > 2026)

Muita rakennuskohtaisia tietoja:

— Osoite (merkkijono)

— Omistaja (joko julkisten elinten luettelosta tai muu kuin julkinen elin)

— Käyttötapa (omassa käytössä / vuokrattu muulle julkiselle elimelle / vuokrattu muille organisaatioille kuin julkisille elimille tai vuokrattu yksityiselle taholle / ei käytössä)

— Rakennusta käyttävä julkinen elin (jos vuokrattu muulle julkiselle elimelle)

— Rakennuksen ominaisuudet:

— Rakennustyyppi (esimerkiksi yksi luokka direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 5 kohtaan sisältyville aloille tai energiatehokkuustodistusten luokat)

— Nykyinen energiatehokkuus energiatehokkuustodistuksen mukaan (kWh/m2 vuotta kohti)

[1] Korjaustilanteella ”lähes nollaenergiarakennusta vastaava” tarkoitetaan erityisiin luokkiin kuuluvia rakennuksia, jotka voidaan ottaa huomioon vuotuisen tavoitteen saavuttamisessa, vaikka ne eivät yllä lähes nollaenergiarakennuksen tai päästöttömän rakennuksen tasolle.

— Todellinen energiankulutus neliömetriä kohden (kWh/m2 vuotta kohti)

— Energiatehokkuusluokka (päästötön rakennus, lähes nollaenergiarakennus, A, B, C jne.)

— Pääpolttoaineet

— Rajoitukset (suojeltu rakennus, asevoimien omistama rakennus, keskushallinnon omistama kansalliseen puolustukseen käytettävä rakennus tai rakennukset, joita käytetään hartauden harjoittamiseen ja uskonnolliseen toimintaan)

Korjaustilanne:

— Rakennuksella on perusparannuspassi (KYLLÄ/EI)

— Passin myöntämisvuosi (päivämäärä)

— Vuosi, johon mennessä korjaus lähes nollaenergiarakennukseksi tai päästöttömäksi rakennukseksi on määrä toteuttaa

Jäsenvaltiot voivat halutessaan julkaista keräämänsä lisätiedot (mutta niiden ei ole pakko julkaista niitä). Lisätietojen julkaiseminen antaa rakennusalalle ja energiapalveluyrityksille (ESCO) sekä suurelle yleisölle tietoa julkisen sektorin korjaustarpeista.

Taulukko 12

Yhteenveto luetteloon tarvittavista ja suositelluista tiedoista

Tyyppi	Tieto
Pakollista kerätä ja asettaa julkisesti saataville	Pinta-ala Energiatehokkuustodistus
Pakollista kerätä ja asettaa julkisesti saataville, jos tiedot ovat saatavilla	Lämmityksen, jäähdytyksen, sähkön ja lämpimän veden mitattu kulutus
Erittäin suositeltavaa kerätä luettelon käytön helpottamiseksi	Rakennusta käyttävä julkinen elin Kaupunki/alue Osoite Omistaako elin rakennuksen vai vuokraako se sitä
Tiedot, joiden avulla jäsenvaltiot voivat laskea perustason ja vuotuisen tavoitteen	Sisältyykö rakennus korjausten perustasoon vai onko se jätetty pois siitä Korjaustilanne Korjauspäivä Purkupäivä Rakennuksen rakennuspäivä Korvaako rakennus puretun rakennuksen
Muita tietoja, joista on hyötyä luettelon käyttämiseksi julkisten elinten rakennuskannan korjausten suunnitteluvälineenä	Omistaja Käyttötapa Rakennusta käyttävä elin Rakennuksen ominaisuudet: Rakennustyyppi Nykyinen energiatehokkuustaso …

Osa näistä tiedoista sisältyy energiatehokkuustodistukseen, ja olisi hyödyllistä muuttaa ne tietomuotoon, jos energiatehokkuustodistukset ovat vain PDF-muodossa. Muita tietoja voi olla tarpeen kerätä muilla keinoilla. Jäsenvaltiot voivat poimia niitä muista tietokannoista tai tehdä kyselytutkimuksen rakennusten omistajille ja käyttäjille. Jatkotoimia on toteutettava säännöllisesti, jotta tiedot ovat ajan tasalla. Toinen vaihtoehto on laatia tietokanta, joka on käytettävissä etäyhteyden välityksellä ja johon julkiset elimet saisivat pääsyn ja jota ne voisivat päivittää. Hallinnollisen taakan vähentämiseksi ja kerättyjen tietojen laadun parantamiseksi jäsenvaltiot voivat myös ottaa käyttöön ratkaisuja tiedonkeruuprosessin automatisoimiseksi. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi älykkäitä mittausjärjestelmiä, rakennusten hallintajärjestelmiä, esineiden internetiä tai digitaalipohjaisia energiajärjestelmiä.

Yhdenmukaisuuden ja vastuuvelvollisuuden varmistamiseksi jäsenvaltiot voivat harkita nimeävänsä yhden julkisen elimen hallinnoimaan luetteloa ja pitämään sen ajan tasalla sekä laativansa prosesseja ja välineitä näiden tehtävien hoitamista varten. Tämä elin voisi osallistua myös muihin raportointi- ja suunnittelutehtäviin, jotka liittyvät rakennuskannan tehokkuuden parantamiseen tähtääviin toimiin, jotta voidaan tunnistaa synergioita ja välttää päällekkäisyyksiä.

Yhteys EPBD-direktiiviin liittyvään tiedonkeruuseen antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden tuoda suoraan tietoa muista tietovarastoista ja käyttää luetteloa politiikan tukivälineenä. Kaikilla julkisilla rakennuksilla on esimerkiksi oltava energiatehokkuustodistus ja kaikki energiatehokkuustodistukset on ladattava yhteiseen tietokantaan, joten jäsenvaltiot voivat poimia julkisiin elimiin liittyvät tiedot ja koota automaattisesti suurimman osan luettelosta ilman, että tehdään päällekkäistä työtä.

Jäsenvaltiot voivat harkita seuraavia tukitoimia sen varmistamiseksi, että tiedonkeruu toteutetaan nopeasti ja tehokkaasti:

— Käynnistetään kaikkien julkisten elinten tavoittamiseksi suunniteltu (ja pääasiassa paikallisille julkisille elimille suunnattu) tiedotuskampanja, jotta julkisille elimille voidaan tiedottaa niiden omistamista ja/tai käyttämistä rakennuksista raportoimiseen sovellettavista vaatimuksista.

— Laaditaan mahdollisuuksien mukaan esitäytettyjä vakiolomakkeita tai suoria yhteyspisteitä kansalliseen tietokantaan, joiden avulla julkiset elimet voivat ilmoittaa omistamiensa ja/tai käyttämiensä rakennusten tietoja.

— Sallitaan julkisten elinten käyttää luetteloa omaan suunnitteluunsa ja raportointiinsa, esimerkiksi antamalla niiden nähdä rakennuskantansa aggregoidut tiedot, keskiarvot ja kehityssuuntaukset.

Direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklassa painotetaan julkista sektoria sen esimerkillisen rooli vuoksi. Tällä tarkoitetaan, että julkisen sektorin toimilla olisi vähennettävä esteitä, jotka estävät muita toimijoita ottamasta käyttöön energiatehokkuuden parannuksia ja toteuttamasta rakennusten korjauksia, pääosin osoittamalla niiden toteutettavuus, kustannustehokkuus ja laajemmat hyödyt. Julkisten elinten rakennusten korjaaminen auttaa toimitusketjua kehittämään asiantuntemusta ja kokemusta, jotta toimitusketjun osapuolet voivat neuvoa paremmin yksityisiä asiakkaita. Asiaan liittyvien rakennusten korjaustietojen jakaminen on näin ollen tärkeää paitsi rakennusalan, myös muiden alojen (esimerkiksi rahoitussektorin) valmiuksien kehittämiseksi. Jotta julkisten elinten rakennusten esimerkillinen rooli voidaan hyödyntää kattavasti, kannattaa ottaa huomioon seuraavat näkökohdat:

— Hyödynnetään luetteloa sellaisten tietojen keräämiseen, joista on hyötyä tietojen levittämisvaiheessa.

— Kerätään ja esitetään olennaista tietoa sidosryhmille. Tällaisia tietoja voivat olla esimerkiksi asennus- tai käyttökustannukset, tehokkuus (ennakko- ja jälkikäteisarviot) tai muut käytännön näkökohdat.

— Suunnitellaan tietojen levitysstrategia, jotta toimialalle, yrityksille ja asuinrakennusten sidosryhmille voidaan tarjota olennaista ja vaikuttavaa tietoa.

— Määritetään tapaustutkimukset ja parhaat käytännöt, jotka voidaan jakaa, myös varmistamalla korjatuissa rakennuksissa tehtyjen toimien fyysinen näkyvyys.

Vuotuisen korjausvaatimuksen noudattaminen

Jäsenvaltiot voivat edistää julkisten elinten omistamien rakennusten korjaamista useilla tavoilla:

— Jäsenvaltiot voivat määritellä julkisten rakennusten korjaamista varten selkeän pitkän aikavälin strategian, kuten kansallisten rakennusten perusparannussuunnitelman. Taloudellisten resurssien lisäksi useille direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan piiriin kuuluvista elimistä (julkiset elimet, jotka omistavat tai vuokraavat rakennuksia) voisi olla hyötyä hankintoihin ja korjausten tehokkaaseen ja tulokselliseen toteuttamiseen liittyvästä tuesta.

— Jäsenvaltiot voivat nimetä keskusviranomaisen, joka vastaa korjausten priorisoinnista ja suunnittelusta. Keskusviranomaisen tehtävänä voisi olla määrittää, mitkä rakennukset olisi korjattava ensin, siten, että otetaan huomioon energiankulutus, nykyinen käyttö ja rakennusta käyttävän elimen tämänhetkiset suunnitelmat. Keskusviranomainen voisi tässä yhteydessä käyttää asetuksen (EU) 2023/1791 6 artiklan 5 kohdan mukaisesti laadittua luetteloa. Viranomainen voisi sen jälkeen suunnitella asiasta vastaavien elinten kanssa korjauksen siten, että uusi rakennus tukee myös rakennusta käyttävän elimen pitkän aikavälin strategiaa. Sen tehtäväksi voitaisiin antaa myös tukea kyseistä elintä urakkaa koskevien rahoitusvaihtoehtojen selvittämisessä.

— Julkisten elinten rakennusten korjaukset voitaisiin myös priorisoida hajautetulla tavalla asianomaiset rakennukset omistavien julkisten elinten motivaatiotason perusteella. Keskusviranomaisen vastuulla olisi laatia rahoitusohjelma, johon julkiset elimet voivat hakea, jos ne haluaisivat korjata rakennuksiaan. Tähän vaihtoehtoon olisi liitettävä tiedotuskampanjoita, jotta julkisten elinten tietoisuutta rahoitusohjelman saatavuudesta voidaan lisätä. Tämä vaihtoehto ei välttämättä mahdollista jäsenvaltioiden vuotuisten tavoitteiden saavuttamista, jos riittävä määrä julkisia elimiä ei hae rahoitusta rakennustensa korjaamisen tueksi. Tässä menetelmässä menetettäisiin myös tilaisuus priorisoida korjauksia sen perusteella, että ensin korjattaisiin rakennukset, joilla saavutettaisiin suurimmat säästöt pienimmillä kustannuksilla (tai joidenkin muiden strategisten kriteerien perusteella).

— Jäsenvaltiot voivat harkita vaihtoehtoisia rahoitusmekanismeja, kuten energiapalveluyritysten (ESCO) sopimuksia, ja tukea keskitetysti julkisia elimiä, jotka ovat avoimia tällaisille lähestymistavoille.

Jäsenvaltioiden olisi myös harkittava selkeiden menetelmien laatimista ja julkaisemista seuraaviin tarkoituksiin:

— Määritetään johdonmukaisesti, mitkä rakennukset korjataan, auttamalla julkisia elimiä ottamaan asianmukaisesti huomioon kustannustehokkuus sekä tekninen, taloudellinen ja toiminnallinen toteutettavuus.

— Autetaan sosiaaliperusteisia asuntoja omistavia julkisia elimiä arvioimaan, voidaanko asunnot korjata lähes nollaenergiarakennuksiksi kustannusneutraaliutta koskevien vaatimusten puitteissa. Jäsenvaltiot voivat silti päättää korjata sosiaaliperusteiset asunnot, jotka eivät täytä kustannusneutraaliutta koskevia vaatimuksia, lähes nollaenergiarakennuksiksi tai päästöttömiksi rakennuksiksi.

— Tuetaan julkisia elimiä erityisiin luokkiin sisältyvien rakennusten (suojellut rakennukset, asevoimien rakennukset tai kansalliseen puolustukseen käytettävät rakennukset ja rakennukset, joita käytetään hartauden harjoittamiseen ja uskonnolliseen toimintaan) käsittelyssä. Menetelmät voivat auttaa julkisia elimiä

  — luokittelemaan nämä rakennukset asianmukaisesti,

  — määrittämään tehokkuustason tai kriteerit, jotka direktiivin (EU) 2023/1791 6 artiklan 2 kohdassa määriteltyihin erityisiin luokkiin kuuluvien rakennusten on täytettävä, jotta ne voidaan ottaa huomioon korjausvaatimuksen saavuttamisessa. Tällaisissa menetelmissä voidaan esimerkiksi määrittää, mitä rakennusosia voidaan muuttaa, rakennuksen luokan mukaisesti,

  — määrittelemään menetelmiä, joilla määritetään, milloin suojeltujen rakennusten luonne tai ulkonäkö saattaisi muuttua tiettyjen energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten noudattamisen vuoksi tavalla, jota ei voida hyväksyä. Nämä menetelmät voisivat liittyä siihen, miten kansalliset lainsäätäjät käsittelevät suojeltuja rakennuksia (esimerkiksi suojelun eri tasot), ja niissä voitaisiin antaa selkeitä ohjeita arkkitehdeille ja insinööreille siitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä muokkaamisena,

  — käsittelemään tapauksia, joissa rakennuksella voi olla jaettuja käyttötarkoituksia (esimerkiksi uskonnollista toimintaa ja sosiaalisia tapahtumia).